

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔

กรกฎาคม — สิงหาคม ๒๕๑๔

บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือและตู้หนังสือสำหรับโรงเรียนชาวเขา
เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

On July 21, 1971 TLA Delegates Presented to His Majesty the King
Books and Bookcases for the Hill-Tribe Schools.

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ คณะกรรมการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วันจันทร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๔

ขอขอบใจ สมาคม ห้องสมุด ที่ได้จัด และ นำคู่มือนี้มาสำหรับ ไปให้แก่ โรงเรียนที่อยู่ตามที่ทุกนัดาร นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งในงานที่สมาคมได้ปฏิบัติมา ซึ่งตอนต้นก็ถือว่าเป็นการรวบรวมผู้ที่มีความรู้และความสนใจในทางการห้องสมุด และผู้ดำเนินงานผู้ที่มีความรู้โดยเฉพาะตอนแรกก็ม่น้อย แต่กิจการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าความรู้ทั้งในด้านการศึกษาของเยาวชนและผู้ใหญ่และทั้งในด้านความรู้ทั่ว ๆ ไปก็ขึ้นอยู่กับหนังสือเป็นสำคัญ.

ในประเทศไทยแต่ก่อนหนังสือมีน้อย และโอกาสที่จะได้อ่านหนังสือก็มีน้อย เพราะว่าการพิมพ์ดีด การเขียนหนังสือก็ดี รู้สึกว่ายังไม่เป็นที่ยอมรับและแพร่หลาย หนังสือส่วนมากที่ได้พิมพ์ขึ้นมาสำหรับทั่ว ๆ ไปนอกจากหนังสือเรียน

ของในโรงเรียน ก็เป็นหนังสือพิมพ์แจกในงาน โดยมากก็ในงานศพหรือในงาน
อื่น ๆ ซึ่งก็ได้พิมพ์เป็นจำนวนน้อย ฉะนั้นโอกาสที่ประชาชนจะได้อ่านหนังสือที่เป็น
สาระก็หายาก ความจำเป็นของการมีห้องสมุดจึงมีขึ้น ตั้งแต่ต้นที่ผู้สนใจในทาง
บรรณารักษศาสตร์ได้จัดสมาคมขึ้นมาและได้ทำกิจการ ก็นับว่าได้ช่วยกิจการด้าน
อย่างมาก เพราะว่าปัจจุบันนี้ความสนใจในการมีห้องสมุดมีมากขึ้น ในโรงเรียนและ
สถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นสถาบันการศึกษาและที่สนใจในเรื่องการศึกษา ก็มีห้องสมุด
ขึ้นขึ้น ทำให้สมาชิกเกิดความชื่นชมว่าตนได้ทำประโยชน์จริง ๆ มาเดี๋ยวนี้สมาชิก
มากขึ้น ก็บ่งให้เห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญ และความสนใจของประชาชน
ต่อห้องสมุด ก็เป็นที่น่าสนใจที่ท่านทั้งหลายได้แสดงเจตน์จำนงค์ที่จะช่วย
ส่วนรวม ได้ทำงานมา และได้เห็นผลที่ดี สำหรับงานนี้ก็ต้องรับว่าเป็นงานที่ละเอียด
ถี่ถ้วน เพราะว่างานด้านวิชาความรู้ และเป็นเรื่องของการอ่านหนังสือ รวบรวม
หนังสือ และส่งเสริมให้หนังสือขึ้นได้เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน สำหรับเรื่องหนังสือ
ต่าง ๆ ก็ยังมีงานอีกมากมาย ฉะนั้นที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งหน้าตั้งตาไว้ก็ขอให้ทำต่อไป
และทำให้กว้างขวาง ไม่ใช่เฉพาะที่จะเก็บหนังสือไว้ในตู้ ให้พยายามส่งเสริมให้คน
สนใจในการอ่านหนังสือยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้หนังสือเกิดขึ้น หมายถึงว่าให้มีผู้
สนใจพิมพ์หนังสือมากขึ้น ให้ได้หนังสือที่มีคุณภาพดี

ขอทุกท่านได้สามารถปฏิบัติงานที่ได้ตั้งเอาไว้เต็มตามกำลังของตัว และให้
โครงการใด ๆ ที่ตั้งใจเอาไว้สัมฤทธิ์ผล เพื่อความก้าวหน้าของวิชาบรรณารักษศาสตร์
และของวิชาความรู้ของตัวทั่ว ๆ ไป ขอทุกคนจงประสบแต่ความก้าวหน้าและความ
สำเร็จทุกประการ.

๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๔

วันเฉลิมพระชนมพรรษา

แห่ง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ข้าพระพุทธเจ้า สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ขอถวายพระพร

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา
กำลังทอดพระเนตรหนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๘

ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีรับมอบหนังสือภาษาต่างประเทศบริจาค
เพื่อห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งจัดหาให้โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔

กรกฎาคม — สิงหาคม ๒๕๑๔

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

บทบาทของห้องสมุดสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเมือง	วัชร หงษ์หัสบรรณ	๒๕๕
หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร	รัตพร ชั่งธาดา . .	๒๖๐
การศึกษาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของการจัดตั้ง ห้องสมุดศูนย์กลางของวิทยาลัยวิชาการศึกษา	ลัดดา เทมทานนท์ .	๒๖๘
การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในจังหวัดพระนคร—ธนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๑๓	กุหลาบ บันลายนาค	๒๗๕
ประวัติการพิมพ์ในประเทศทางตะวันออกและตะวันตก .	ลมูล รัตตากร . .	๒๘๒
ปริทัศน์วรรณกรรม	รำภา กุลสมบุรณ์ .	๒๘๕
บทบรรณาธิการ: คู่มือสำรวจดัชนีเอกสารสมัย		๓๒๑
แผนกข่าว		๓๒๗
ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์		๓๔๕

T. L. A. BULLETIN

Volume 15, Number 4

July - August B.E. 2514 (1971)

C o n t e n t s

Klotsche's The Role of the Academic Library in Urban Development	<i>Wacharee Honghasaban</i>	25
The Library, College of Education, Prasanmitr	<i>Rattporn Sangtada</i>	26
Advantages and Disadvantages of Establishing the Technical Processing Center for the Seven Colleges of Education	<i>Ladda Hemathanondh</i>	2
A Study of Conditions of Private Secondary School Libraries offered Matayom 5 Program in Bangkok and Thonburi B.E. 2513	<i>Kularb Panlainark</i>	2
History of Printing	<i>Iamoon Ruttakorn</i>	2
Book Annotation	<i>Rampee Kulsomboon</i>	2
Editorial: Silver Jubilee Bookcases		
News		
Librarian Relation Centre		

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1971-1972

President

Vice Presidents

Secretary

Treasurer

Librarian

Chief of Reception Committee

Registrar

Chief of Foreign Relations

Chief of Library Training

Chief of Public Relations

Chief of the T.L.A. Bulletin

Chief of Publication

Chief of Library Clinic

Chief of Bibliography

Chief of Union Catalog

Chief of Fund Raising

Chief of Gifts and Exchanges

Chief of Provincial Library Club

Member

Member

Member

Member

Member

Member

Member

Member

Member

- Mrs. Maenmas Chavalit

- Mr. Chun Praphavi - vadhana

- Mrs. Charuwan Sindusopon

- Mrs. Thara Kanakamani

- Miss Katalee Sombatsiri

- Miss Tongyod Pratoomvongs

- Mrs. Amporn (Viravathana) Punsri

- Miss Tusnee Kulayanamit

- Dr. Maria Laosunthara

- Miss Lamoon Ruttakorn

- Miss Rasa Wongyoungyu

- Mr. Twee Mooktharagosar

- Mr. Wit Thapthiang

- Mrs. Nitaya Chutamataya

- Miss Kaimook Milinthalake

-

- Mrs. Maenmas Chavalit

- Miss Katalee Sombatsiri

- Mr. Sook Pongsathit

- Miss Nilawan Pintong

- Dr. Pradisth cheosakul

- Mrs. Chittra Pranich

- Mr. Yong Inkavate

- M.L. Joy Nanthivashrin

- Mrs. Linchong Phaovibul

- Mrs. Klomchit Chivalaya

- Miss Vanee Suckcharoen

- Mr. Shalash Liyavanija

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นันมาส ชวลิต

นางสาวลมูล รัตติกาล

นางสาวไข่มุกต์ มีสินทะเลข

นางรำภา กุลสมบัติ

นางเสาวณีย์ ทรงสุนทร

นางธาวา กนกมณี

นายทวี มุขจรโกษา

นายชลัช ลีระวนิช

เจ้าของ :

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา :

สำนักงาน :

พิมพ์ :

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถกถาแพทยสภา เลขที่ ๒๔๑ ถนนวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ บางลำพู พระนคร โทร. ๘๒๕๕๒๘

โรงพิมพ์ไทยเชมม ถนนเฟื่องนคร พระนคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T. L. A. BULLETIN

Official Bi - monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kaimook Milinthalake
Mrs. Rampee Kulsomboon

Mrs. Saowanee Songsoonthorn
Mrs. Thara Kanakamani
Mr. Twee Mooktharagosar
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya
Bovoranives, Bangkok, Thailand
Printed at Thaikasem Press, Bangkok, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner).

บทบาทของห้องสมุดสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเมือง

วชิร หงษ์หัตถ์บรรณ*

มหาวิทยาลัยในเมืองสามารถจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองได้มากที่สุด เพราะว่าเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านั้นเป็นส่วนใหญ่ สำหรับห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในเมืองนั้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่มีส่วนร่วมในการช่วยแก้ปัญหาที่เรากำลังเผชิญอยู่ในเวลานี้ได้บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ห้องสมุดในเมืองกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน และยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานั้นให้สำเร็จลงไปได้ด้วยนั้น มีอยู่ ๓ ประการ คือ:-

๑. ปัญหาในการให้บริการแก่นักศึกษานอกเวลา.

๒. ปัญหาความรับผิดชอบในด้านการบริการ และ วงการวิชาชีพ.

๓. ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประชาชนทั่วไป.

ทุกคนยอมรับว่าในเขตเมืองนั้น มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี เช่นปัจจุบันคำว่าเมือง (City) ย่อมเป็นบ่อเกิดของความเจริญก้าวหน้าเพราะเป็นศูนย์กลางของสิ่งที่ดีงาม และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เท่าที่มนุษย์จะพยายามสร้างสรรค์ขึ้นมาได้.

ดังนั้น มหาวิทยาลัยอาจมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็จนั้นขึ้นมาได้ โดยการสำรวจค้นคว้าศึกษาปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน เพราะมหาวิทยาลัยจะต้องรับผิดชอบ ต่อความต้องการ ของสังคมอย่างที่เคยทำมาแล้วในอดีต ไม่ว่าในด้านการดำรงอยู่ของรัฐบาล อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการแรงงาน ต่างก็ได้อาศัยความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น ถ้า

* นางสาววชิร หงษ์หัตถ์บรรณ กศ.บ., ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ (วศ. ประสานมิตร) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสำนักบรรณสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ แปลเรื่องนี้จาก Klotsche, J. Martin, "The Role of the Academic Library in Urban Development," College & Research Libraries, 30 : 126-129 March 1969.

มหาวิทยาลัยไม่สามารถที่จะช่วยชุมชน และมีอิทธิพลเห็นอสังคัมและเศรษฐกิจของคนในเมืองได้แล้ว คุณค่าหรือประโยชน์ของมหาวิทยาลัยที่มีต่อเมือง ก็ย่อมจะน้อยลงไป.

มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ตามเมืองต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่มีได้มองหรือคิดเช่นนั้น เช่น มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ฮาร์วาร์ด หรือ มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็ตามมักถือว่าตนเป็นมหาวิทยาลัยที่มีฐานะอยู่ในระดับชาติ หาใช่ระดับเมืองไม่ นอกจากนั้นยังต้องเผชิญอยู่กับปัญหาและข้อบกพร่องอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยเอง จึงทำให้ละทิ้งบทบาทของมหาวิทยาลัยที่ควรจะมีต่อเมืองไปเสีย ซึ่งตามความจริงแล้ว ควรจะมีส่วนร่วมแสดงบทบาทในท้องถิ่นให้มากขึ้น นั่นคือ ให้ความรู้ทางเทคนิคใหม่ ๆ ต่าง ๆ เพื่อที่จะทำให้เมืองมีความมั่นคงและความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป.

ห้องสมุดสถาบันการศึกษา มีบทบาทต่อความมั่นคงและความก้าวหน้าของเมืองมาก เนื่องจากว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองนั้นมีมากมาย และมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ หลายแห่ง ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรมีบทบาทในด้านการฝึกอบรมทางด้านวิชาการแก่คนในชุมชน เช่น

ในด้านสังคมวิทยา สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมนุษย์ การบริหาร มานุษยวิทยา และกฎหมายเพื่อที่จะได้ ช่วยกันทำงานในด้านการวางแผนเมือง การใช้ที่ดินในเมือง เป็นต้น ยกตัวอย่าง ใน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีปัญหาความยากจน และชนพวกลีลาเกิเกิดขึ้น มหาวิทยาลัยก็ได้ให้ความรู้ในปรัชญา ศิลปะ วิศวกรรม และธรรมชาติวิทยาแก่ชุมชน เพื่อให้สามารถร่วมกันทำงานในด้านสุขภาพอนามัย การขนส่ง การใช้ที่ดิน การปราบปรามอาชญากรรม และการกำจัดแหล่งเสื่อมโทรมให้ดีขึ้น.

เมื่อมหาวิทยาลัยเข้าไปมีบทบาทเช่นนี้ ห้องสมุดสถาบันการศึกษา ผู้บริหารและบรรณารักษ์ ก็ควรมีส่วนที่จะต้องรับภาระของ บทบาทเหล่านั้น ตาม ไปด้วย นอกจากความรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในเมืองดังกล่าวแล้ว ห้องสมุดสถาบันการศึกษา ควรจะให้บริการ แก่นักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรี และโทในเรื่อง เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต่าง ๆ ด้วย นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์กลางสำหรับคณาจารย์ในการ ดำเนินงานวิจัยที่สำคัญ แต่ห้องสมุดในเมือง มีปัญหาประสบอยู่ กล่าวคือ—

๑. ปัญหาการให้บริการแก่นักศึกษา
นอกเวลา เนื่องจากในประเทศสหรัฐ-
อเมริกา นักศึกษาส่วนมากทำงานกันตอน
กลางวัน และมหาวิทยาลัยเพียงหนึ่ง
หรือสองครั้งต่อสัปดาห์ในตอนเย็น จึง
เป็นผลให้ได้รับบริการประจำจากห้องสมุด
มหาวิทยาลัยไม่เพียงพอ ในบางแห่ง นัก
ศึกษานอกเวลา มีจำนวน มากกว่าครึ่งหนึ่ง
ของนักศึกษาทั้งหมด เมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่
สมาคมมหาวิทยาลัยในเมือง ได้มีการวิจัย
จากสมาชิก ๘๗ แห่ง ผลของการวิจัยพบ
ว่า มีสถาบันอยู่ ๑๔ แห่งที่มีนักศึกษานอก
เวลามากกว่า ๖๐ เปอร์เซ็นต์ มีนักศึกษานอก
เวลาอย่างน้อย ๕๐ เปอร์เซ็นต์อยู่ ๑๘
แห่ง ระหว่าง ๒๕-๕๐ เปอร์เซ็นต์อยู่
๔๗ แห่ง และน้อยกว่า ๒๕ เปอร์เซ็นต์
อยู่ ๘ แห่ง.

บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ให้บริการแก่นักศึกษาที่เรียน ในเวลา มากกว่านักศึกษานอกเวลา ดังนั้นในบางแห่ง เช่น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย วิสคอนซิน ที่ มีवलลิกจึงมีนโยบายเปิดบริการห้องสมุดตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อสนองความต้องการดังกล่าว.

การ เปิด ห้อง สมุด บริการ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีผลพลอยได้ที่น่าสนใจบางประการ เพราะนอกจากนักศึกษาจะสามารถที่

จะใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังปรากฏว่า นักศึกษา ใน เวลา ก็ยัง ได้ ใช้บริการห้องสมุดตามเวลาที่กล่าวด้วยโดยเฉพาะตอนสอบ นอกจากการเปิดบริการห้องสมุดแล้วยังมีผู้ต้องการ ที่จะให้เปิดหน่วยงานอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก เช่น สโมสรนักศึกษา และแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักศึกษา เป็นต้น.

เพื่อสนอง ความ ต้องการ ดังกล่าวของนักศึกษานอกเวลา ผู้บริหารและบรรณารักษ์ จะต้องเอาใจใส่ในด้านการบริการของผู้ใช้บริการห้องสมุดให้มากขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วถูกละเลยมาก.

๒. ปัญหาความรับผิดชอบในด้านการบริการ ต่อธุรกิจ วงการวิชาชีพ และอุตสาหกรรมในชุมชนนั้น แม้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมี ห้องสมุด ทางวิชาการหลายแห่ง ซึ่งสามารถสนองความต้องการของธุรกิจและการอุตสาหกรรมอยู่ มากก็จริง แต่ก็ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในด้านการค้นคว้าวิจัยเนื่องจากขาดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดกับการวิจัย และการพัฒนานั้นเอง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการอุตสาหกรรม ที่ทำงานด้านการวิจัย เทคโนโลยีใหม่ๆ ต่างพยายามพึงบริการห้องสมุดวิชาการ ของมหาวิทยาลัย

มากขึ้น เช่น ที่มหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด และ เอ็ม. ไอ. ที. (Massachusetts Institute of Technology) เป็นต้น.

ระหว่างปีการศึกษา ๑๙๖๗-๑๙๖๘ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย วิสคอนซิน-มิลวอลก์ ได้ให้บริการทางบ้านความช่วยเหลือ แก่บรรดา อุตสาหกรรม การศึกษา และการแพทย์ถึง ๑๖ เปอร์เซ็นต์ ของบริการทั้งหมด โดยไม่คิดค่าบริการเลย เพราะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ และห้องสมุดในมหาวิทยาลัยเอกชนอื่น ๆ ก็ได้ให้บริการเช่นกัน ดังนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยการวิจัย และการพัฒนาให้ประสานกันยิ่งขึ้น.

การให้บริการดังกล่าว บางทีก็ได้ผลตอบแทนเช่นกัน เช่นที่มหาวิทยาลัย วิสคอนซิน-มิลวอลก์ ได้รับเงินอุดหนุนจากบริษัทธุรกิจใหญ่ ๆ หลายแห่งทำให้องค์กรความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น.

๓. ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประชาชนโดยทั่วไป การศึกษาเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้จากลูกจ้างและคนงานที่พยายามหาความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจหรืองานของตน นักวิชาชีพที่ไม่ต้องการล่าหลังในวิชาชีพ แม้บ้านที่

ไม่ต้องเลี้ยงลูกที่โตแล้ว ประชาชนต้องการอ่านหนังสือตามความสนใจต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่หวังพึ่งบริการของมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น ความจริงทางบ้านเทคโนโลยี ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งได้กล่าวมาแล้วนั้น กลายเป็นผลดีที่นำความเจริญก้าวหน้าให้แก่อุตสาหกรรมในเมืองมากขึ้น.

นอกจากนั้น ห้องสมุดยังใช้เป็นที่พักของนักศึกษานอกเวลา หรือจัดประชุมสัมมนา แต่อย่างไรก็ตามห้องสมุดก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ได้เพียงพอ เพื่อสนองความต้องการในด้านการศึกษายิ่งใหญ่ มหาวิทยาลัย วิสคอนซิน-มิลวอลก์ จึงได้ออกบัตรอนุญาตให้แก่ประชาชนในแถบนั้น ให้ได้มีสิทธิในการใช้บริการของห้องสมุด และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีก.

กล่าวโดยสรุป มหาวิทยาลัยควรให้บริการห้องสมุดในกรณีพิเศษที่ไม่ซ้ำกับบริการอื่น ๆ ที่ชุมชนนั้นได้จัดอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุดประชาชน ดังนั้นงานที่หน้าที่แล้ว มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นศูนย์กลางการติดต่อกับห้องสมุดอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ในท

บทบาทของห้องสมุดสถาบันการศึกษา ฯ

๒๕๕

สร้างสรรค์ แก่ชุมชน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญ
ของมหาวิทยาลัย สำหรับงานทางด้านการ
ให้บริการนั้น นอกจากจะคำนึงถึงการ
ให้บริการแก่ชุมชนแล้ว ควรทำให้ชุมชน
เกิดศรัทธาในค่านิชาการด้วย ซึ่งจะทำให้
ได้โดยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และทุนเล่า

เรียนส่วนการสร้างบัณฑิตนั้น แม้จะเป็น
หน้าที่ประการ แรกของ มหาวิทยาลัยก็จริง
แต่ถ้าหาก ได้ มีการ คำนึง ถึง บทบาท ของ
มหาวิทยาลัยที่มีค่าต่อ ชุมชน ในเขตเมือง
แล้ว ก็จะเป็นผลดียิ่งขึ้น.

๑ ตุลาคม ๒๕๑๔

วันศึกษาประชากร ครบรอบ ๕๐ ปี

หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

รพีพร ชังธาดา*

ประวัติและความเป็นมา

เดิมทีเกี่ยว หอสมุด วิทยาลัย วิชาการ ศึกษาประสานมิตร ตั้งอยู่ที่ "ตึกสาม" ชั้นสาม มีหนังสือและวัสดุไม่มากนัก ต่อมาเมื่อวิทยาลัยได้รับ การยกฐานะเป็น วิทยาลัย วิชาการ ศึกษาใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ในระยะ ๗ ปีแรก คือระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๕ วิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินจาก I.C.A. (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น A.I.D.) และ ยูซอม โดยทำสัญญากับมหาวิทยาลัย อินเดียนา สหรัฐอเมริกา.

สำหรับโครงการห้องสมุด รัฐบาล สหรัฐอเมริกาได้จ่ายเงินจำนวน ๑๖๔, ๑๑๑.๐๖ ดอลลาร์ เพื่อปรับปรุงห้องสมุด ของวิทยาลัย วิชาการ ศึกษา ประสาน มิตร วิทยาลัย วิชาการ ศึกษา ปทุมวัน และ วิทยาลัย วิชาการ ศึกษา บางแสน ทาง

รัฐบาลได้ส่งอาจารย์ไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อกลับมาทำงานในห้องสมุดของวิทยาลัย วิชาการ ศึกษา ประสาน มิตร ๒ คน วิทยาลัย วิชาการ ศึกษา ปทุมวัน ๑ คน และวิทยาลัย วิชาการ ศึกษา บางแสน ๑ คน ในขณะเดียวกัน รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ส่ง มีส มาการเรต กริฟฟิน (Miss Magarett Griffin) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านบรรณารักษศาสตร์ จากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยอินเดียนา มาช่วยจัดตั้งห้องสมุด อีกด้วย.

หอสมุดวิทยาลัย วิชาการ ศึกษา ประสาน มิตร ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันสร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๙๙ ด้วยเงินของรัฐบาลไทย หอสมุดหลังนี้สามารถเก็บหนังสือได้ ๑๐๐,๐๐๐ เล่ม มีหนังสือ ๓๓๔ หนังสื ภาย ในอาคารหอสมุดประกอบด้วยหอสมุด ห้องฉายภาพยนตร์ซึ่งมีหนังสือ ๗๐ หนังสื ห้อง

* รพีพร ชังธาดา กศ.บ., กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) บรรณารักษ์ฝ่ายวารสารและบริการตอบคำถาม หอสมุดวิทยาลัย วิชาการ ศึกษาประสานมิตร.

หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

๒๖๑

สำหรับฟังเสียง และห้องเก็บฟิล์มภาพยนตร์ หอสมุดเปิดบริการครั้งแรกในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐.

ลักษณะและสภาพทั่วไปของหอสมุด

หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เป็นอาคารเอกเทศ ๓ ชั้น.

ชั้นที่ ๑ มีเนื้อที่ ๒๐ x ๒๘ ตารางเมตร แบ่งออกเป็นห้องสำหรับอ่านหนังสือ และ

- แผนกรับจ่ายหนังสือ.
- แผนกหนังสือของ.
- ห้องหนังสือสำหรับเด็ก.
- แผนกวารสาร.
- แผนกบริการตอบคำถาม.
- แผนกหนังสืออ้างอิง.
- ชั้นหนังสือแบบเรียน หลักสูตร คู่มือครูและประมวลการสอน (Curriculum Laboratory).

— ชั้นหนังสือระเบียบการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ.

— ชั้นหนังสือทั่วไป หมวด ๐๐๐ - ๓๗๐.

— ห้องทำงานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่หอสมุด.

ชั้นที่ ๒ มีเนื้อที่ ๑๐ x ๒๔ ตารางเมตร แบ่งออกเป็นห้องสำหรับอ่านหนังสือ และ

— ชั้นหนังสือทั่วไป หมวด ๓๗๑ - ๕๕๕.

— ตู้เก็บวารสาร.

— ตู้เก็บแผนที่ ภาพโฆษณาและรูปภาพ (Picture File).

ชั้นที่ ๓ มีเนื้อที่ ๑๐ x ๒๔ ตารางเมตร แบ่งออกเป็นห้องสำหรับอ่านหนังสือ และ

- ตู้เก็บวารสารเก่า.
- ชั้นนวนิยายและรวมเรื่องสั้น.

การดำเนินงานของหอสมุด

หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบงานร่วมกัน และได้แบ่งสายงานกัน รับผิดชอบ ออกเป็นแผนก ตามสภาพปัจจุบันมีดังนี้:—

— แผนกรับจ่ายหนังสือ และ แผนกหนังสือของ.

— แผนกวารสาร และบริการตอบคำถาม.

- แผนกโสตทัศนวัสดุ.
- แผนกจัดหมู่และทำบัตรรายการ.
- แผนกจัดหา.

การบริการ

หอสมุดวิทยาลัยวิชาการ ศึกษาประสานมิตร เปิดบริการให้แก่ นิสิต นักศึกษา อาจารย์ของวิทยาลัย และสุภาพชนทั่วไป.

สำหรับอาจารย์ นิสิต และนักศึกษาของวิทยาลัย มีสิทธิที่จะยืมหนังสือออกจากหอสมุดได้ ส่วนสุภาพชนทั่วไปทางหอสมุดไม่อนุญาตให้ยืม หนังสือ ออกจากหอสมุด แต่อนุญาตให้เข้าไปใช้หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของหอสมุดได้ภายในหอสมุด.

กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการยืม

นิสิต นักศึกษาที่มีความประสงค์ยืมหนังสือออกจากหอสมุดจะต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าหน้าที่ ทุกครั้งที่มี การยืม นิสิต นักศึกษาจะยืมหนังสือออกครั้งละกี่เล่มก็ได้ ไม่จำกัดจำนวน แต่จะต้องส่งหนังสือที่ยืมไปคืนห้องสมุดภายใน ๗ วัน ถ้าหากเกินกำหนดจะต้องเสียค่าเกินกำหนดวันละ ๕๐ สตางค์ ต่อหนังสือ ๑ เล่ม.

เวลาเปิดบริการ

วันจันทร์ถึงวันศุกร์ หอสมุดเปิดบริการ

เวลา ๗.๓๐—๒๑.๐๐ น.

วันเสาร์และอาทิตย์ หอสมุดเปิดบริการเวลา ๘.๓๐—๑๕.๐๐ น.

หอสมุดปิดในวันหยุดราชการอื่น ๆ.

หอสมุด จัดหนังสือตาม ระบบแผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้ (Dewey Decimal Classification System).

นอกจากการบริการซึ่งเป็นแผนกต่าง ๆ กันแล้วข้างต้น หอสมุดยังมีบริการจัดทำบรรณนิวารสาร จากวารสารภาษาไทยที่หอสมุดรับจำนวน ๕๒ ชื่อ บริการจัดทำบรรณการเนื่องในวาระต่าง ๆ สอนนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรีให้รู้จักใช้หอสมุด และสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้แก่ นิสิต ปริญญาโททางการศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และนิสิตประกาศนียบัตร ชั้นสูง เฉพาะ บรรณารักษ ศาสตร์ อีกด้วย.

หนังสือและวัสดุต่าง ๆ ของหอสมุด

๑. จำนวนหนังสือ

ภาษาไทย ๓๑,๗๐๖ เล่ม

ภาษาอังกฤษ ๓๗,๕๐๓ เล่ม

ของอาจารย์ผู้สอนประจำวันนั้น ๆ นิสิต นักศึกษา และคณาจารย์ของบรรณารักษ์.

๒. จากการ ขอ โดยบรรณารักษ์ และ เจ้าหน้าที่หอสมุดเป็นผู้ติดต่อจัดหา.

๓. จากการ รับ บริจาค จาก อาจารย์ นิสิต นักศึกษา ทั้งปัจจุบันและศิษย์เก่า ตลอดจนหน่วยงานราชการและสถาบันต่าง ๆ.

๔. ได้จากสภาการศึกษาแห่งชาติ ตามโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ใน Science Books program คิดเป็นจำนวนเงิน ๔๕๕,๐๐๐ บาท เงินจำนวนนี้เป็นของ รัฐบาลไทยครึ่งหนึ่ง และ ของยูนิเซฟอีกครึ่ง หนึ่ง.

เจ้าหน้าที่หอสมุด

๑. บรรณารักษ์ วุฒิปริญญาโททาง บรรณารักษศาสตร์ จาก สหรัฐอเมริกา ๔ คน, วุฒิปริญญาโททางการศึกษา วิชา เอกบรรณารักษศาสตร์ ๓ คน, วุฒิ-ปริญญาตรีทางการศึกษา ๑ คน.

๒. พนักงานพิมพ์ดีด ๒ คน.

๓. เจ้าหน้าที่ช่วยงานหอสมุด ๓ คน.

๔. คนงานประจำหอสมุด ๓ คน.

๕. นิสิตช่วยงาน หอสมุด ๒๕ คน จำนวน ชั่วโมง ที่ ช่วยงาน หอสมุด รวมทั้ง หมดสัปดาห์ละ ๕๐๐ ชั่วโมง.

การเงิน

หอสมุดได้รับเงิน จากเงินงบประมาณปี ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และจากเงินบำรุง การศึกษาประมาณปีละ ๘๐,๐๐๐ บาท.

กิจกรรมของหอสมุด

๑. เป็นที่ปรึกษาในการ จัดตั้งชุมนุม หอสมุด.

๒. จัดแสดงนิทรรศการเนื่องในวาระ ต่าง ๆ เช่น วันรัชดาภิเษก วันชัยมหาราช เป็นต้น.

๓. จัดขาย ของ ที่ ได้ รับ บริจาค จาก อาจารย์และนิสิต นักศึกษา แก่ นิสิต อาจารย์และนักศึกษาในราคาถูก และนำ เงินที่ได้ ช่วยเหลือ นิสิต ที่ ขาด แคลน ทุน ทรัพย์.

๔. จัดให้สมาชิกของชุมนุมหอสมุด ออกไปอ่านนิทานและอ่านหนังสือให้เด็กนักเรียน โรงเรียน สอน คน ตา ขอก และ โรง-พยาบาลเด็กฟ้ง.

๕. จัดฉายภาพยนตร์ให้นิสิตนักศึกษามองในบางโอกาส.

๖. จัดแข่งขันตอบปัญหาโดยให้ผู้ตอบ ค้นหา คำตอบ จาก หนังสือ และ วัสดุต่าง ๆ ของหอสมุด.

๗. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
(Inter-library loan).

ข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับหอสมุดวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร

๑. ด้านการเงิน หอสมุดได้รับเงิน
ซื้อหนังสือน้อยไม่เพียงพอความต้องการ
ของผู้ใช้.

๒. เจ้าหน้าที่หอสมุดมีไม่เพียงพอ

๒.๑ ขาดบรรณารักษศาสตร์ ความรู้
ทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวนบรรณา-
รักษที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอปริมาณ
งาน บรรณารักษ์แต่ละคนต้องทำงาน
หลายหน้าที่ เช่น ทำหน้าที่ทั้งจัดหา
ทรัพยากรและจัดหาหนังสือ ทำหน้าที่
บริการตอบคำถามและวารสาร เป็นต้น
นอกจากนี้ บรรณารักษ์ ทุกคน ยังต้อง สอน
วิชาบรรณารักษศาสตร์ ให้แก่นักศึกษานัก
ศึกษาชั้นปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตร
ชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ และ
ปริญญาโทอีกด้วย ส่วนหัวหน้าแผนก
หอสมุดก็ต้อง ทำหน้าที่หัวหน้าแผนก วิชา
บรรณารักษศาสตร์ และ สอนด้วยเช่นกัน
ทำให้งาน ต่าง ๆ ของหอสมุด ดำเนินไปไม่
ได้เต็มที่เท่าที่ควร.

๒.๒ ขาดพนักงานพิมพ์ดีด ทำ
ให้การพิมพ์บัตรรายการและงานอื่น ๆ ของ

ของหอสมุดที่เกี่ยวข้องกับการ พิมพ์ ทำได้
ล่าช้า.

๒.๓ ขาดเจ้าหน้าที่ช่วยงานของ
หอสมุด ทำให้การจัดหนังสือบนชั้นไม่
เรียบร้อยเรียบร้อยกัน หนังสือที่มียืมออก
ไป และนำมาส่งคืน นำขึ้นชั้นได้ ช้ามาก
เพราะ ขาดเจ้าหน้าที่ ค้นหาบัตร และ จัด
หนังสือบนชั้น การติดตามหนังสือที่
มียืมไป แล้วไม่คืนหอสมุดก็ทำไม่ได้ คืนก็
หนังสือหายไปบ้างหลายเล่ม ทั้งนี้
เพราะขาดเจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด หรือ
อีกนัยหนึ่งก็คือจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ใน
ปัจจุบันไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ใช้หอสมุด.

๓. สถานทศับแคบ หอสมุดวิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร กำลัง ประสบ
ปัญหาเรื่องสถานที่คับแคบเป็นอย่างมาก
ชั้นหนังสือวารสาร และวัสดุต่าง ๆ วางกัน
อย่างแออัด ทำให้การจัดหนังสือและ
วารสาร ตลอดจนวัสดุอื่น ๆ ทำได้ลำบาก
การที่หอสมุดคับแคบ ทำให้เกิดผลเสีย
หลายประการอาทิเช่น หนังสือขาดเร็ว
เนื่องจากวางบนชั้นแน่นเกินไป การจัด
หนังสือและวารสารทำได้ลำบาก เพราะ
ชั้นหนังสือในบางช่องไม่มีที่ว่าง แต่ปัญหา
เรื่องสถานที่ควรจะหมดสิ้นไปในไม่ช้า เมื่อ
อาคารหอสมุดที่กำลังก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้น
ใหม่แล้วเสร็จและเปิดใช้ได้.

Summary in English

The Library, College of Education, Prasanmitr Rattaporn Sangtada*

History

The library was Founded by The thai Government in B.E. 2499 and Opened in December B.E. 2500. The library can contain 100,000 books and 334 seats. The building consists of main library, a projection room, a listening booth, and a film storage room.

Library Services

The library serves :-

1. The students and the staff members of The College of Education, Prasanmitr, and other persons can use the library but they do not allowed to borrow the library materials.

2. Other activities that the college and university librarians should serve the readers, including the interlibrary loan.

Library hours :-

Monday-Friday 7.30 am. to 9.00 pm.

Saturday and Sunday 8.30 am. to 3.00 pm.

Classification system used, is Dewey Decimal Classification. Librarians also teach "How to Use the Library" to under-graduate students and post-graduate programs to students in Library Science.

Library Collections

Books

In English	37,903 vols.
In Thai	31,706 vols.

Periodical

In English	494 titles.
In Thai	202 titles.

Newspapers

In Engtish	3 titles.
In Thai	7 titels.

A.V. materials

Filmstrips	1,997 filmstrips.
Films	431 films.
Slides	211 slides.
Microfilms	101 microfilms
Phonotapes	486 reels.
Phonodiscs	077 phonodiscs
Picture files	8 drawers.
Poster files	18 drawers.
Maps	713 maps.

Vertical files and clippings, 40 drawers

School catalogs, 27 shelves. (3-section-shelf)

Each day, the number of those wh use the library is about 1,466 persons.

The library obtains books othe library materials by :-

1. The library buys books and othe library materials by recommendations o the staff-members, the students and th decisions of the librarians.

* Rattaporn Sangtada, B.Ed., M.Ed. (Library Science).

2. The gifts from the staff-members, the students, the alumni, and other sources.

5. 25 student assistants, (500 work hours per week)

Library Staff - members

1. 8 librarians.
2. 3 assistant librarians.
3. 2 typists.
4. 3 workers.

Special Problems

1. Limited fund.
2. Shortage of staff members.
3. Limited space.

ร้านชัย

ตึกเลขที่ 9/82-83 ถนนสีทรสาร-หัวขวาง ซอยสมบูรณพัฒน
ต.สามเสนใน อ. พญาไท พระนคร โทร 76036

รับทำหนังสือพิมพ์
เล่มทองทุกชนิด

การศึกษาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ ของการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลางของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ลลดา เหมทานนท์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาให้ทราบถึงข้อได้เปรียบ และเสียเปรียบในการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง สำหรับทำงานเทคนิค ให้ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๑ แห่ง คือห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน, ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน, ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก, ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม, ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา, และห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร, โดยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย, เวลา และกำลังคนที่ใช้ในงานเทคนิคห้องสมุดของการรวมเป็นศูนย์กลางกับการแยกกันทำ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเสนอแนะในการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลางของวิทยาลัยวิชาการศึกษา นอก

จากนี้ยังศึกษาถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่ง พร้อมทั้งสอบถามปัญหาและความคิดเห็นในการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลางด้วย ผู้เขียนได้เสนอแนะบริการใหม่ๆ ที่ห้องสมุดควรจัดขึ้นในกรณีที่จัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลางขึ้นแล้ว เพื่อที่ห้องสมุดจะได้เป็นประโยชน์กับผู้ใช่มากที่สุด.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิทางวิชาบรรณารักษ์ ศาสตราจารย์ที่ทำงานในห้องสมุดของวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๑ แห่ง.

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม ถามบรรณารักษ์

การศึกษาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ

๒๖๕

และผู้ช่วยบรรณารักษ์ เกี่ยวกับรายละเอียดของห้องสมุด อุปกรณ์ และปัญหาต่างๆ ในการบริการและดำเนินงาน รวมทั้งความเห็นในเรื่องการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง เป็นต้น โดยแบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๖ ตอน คือ—

ตอนแรก ถามรายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุด คือจำนวนหนังสือ, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์, งบประมาณที่ได้รับในการศึกษานี้ (พ.ศ. ๒๕๑๓), จำนวนหนังสือที่เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว, จำนวนผู้ช่วยบรรณารักษ์, จำนวนผู้ใช้ห้องสมุด, จำนวนนักเรียนช่วยงานห้องสมุดในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น.

ตอนที่สอง เป็นรายการปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของการทำงานด้านเทคนิคของห้องสมุด เช่น ปัญหาควรสั่งซื้อวัสดุ, ปัญหาการทำบัตรรายการ, ปัญหาการเตรียมหนังสือชั้น เป็นต้น มี ๑๐ ข้อ.

ตอนที่สาม เป็นรายการปัญหาการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด คือบริการตอบคำถาม บริการให้ยืมหนังสือ บริการส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น มี ๖ ข้อ.

ตอนที่สี่ เป็นการสำรวจความเห็น

ของบรรณารักษ์ เกี่ยวกับการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง มี ๑๗ ข้อ ประกอบไปด้วยความคิดเห็นในด้านการทำงานของห้องสมุดศูนย์กลาง อุปกรณ์ในด้านต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ กำลังคน และเวลา เป็นต้น.

ตอนที่ห้า เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา กิจกรรม และกำลังคน ในการทำงานด้านเทคนิค ของห้องสมุดอย่างละเอียด มี ๒๐ ข้อ.

ตอนสุดท้าย เป็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์กลางการทำงานด้านเทคนิค เป็นแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นโดยเสรี.

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อีกจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และคำนวณหาค่าดังนี้—

๑. หาค่าร้อยละ (percentage) เพื่อหาอัตราส่วนร้อยละของความเห็น และปัญหาต่างๆ ของงานห้องสมุด.

๒. หารายเฉลี่ย (mean) จากน้ำหนักความเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของงานห้องสมุด มาตราส่วนประมาณค่าจากแบบสอบถาม มี ๕ ระดับ คือมากที่สุด มีน้ำหนักเป็น ๕ มาก ๔ ปานกลาง ๓ น้อย ๒ และน้อยมากมีค่าน้ำหนักเป็น ๑.

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้คือ:-

๑. ลักษณะทั่วไป ของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ก. จำนวนสิ่งพิมพ์ จำนวนสิ่งพิมพ์ ของห้องสมุดของวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๗ แห่ง เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วน ระหว่างจำนวนหนังสือกับจำนวนผู้ใช้แล้ว ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน มีอัตราส่วนสูงสุด คือผู้ใช้ ๑ คน ต่อหนังสือ ๒๓ เล่ม รองลงไปตามลำดับคือ วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร มีอัตราส่วน ๑:๑๕ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และวิทยาลัยการศึกษาลงกา ๑:๑๖ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน และวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม ๑:๑๓ วิทยาลัยวิชาการ

วารสารห้องสมุด

ศึกษาพิชญโลก มีอัตราต่ำสุด คือผู้ใช้ ๑ คน ต่อหนังสือ ๕ เล่ม.

อัตราส่วนเฉลี่ยระหว่างผู้ใช้ห้องสมุดกับจำนวนหนังสือ ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่งรวมกัน คือ ผู้ใช้ ๑ คน ต่อหนังสือ ๑๕ เล่ม.

ข. งบประมาณประจำปี

ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ นี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ได้รับงบประมาณสูงกว่าปีก่อน ๆ และสูงกว่าห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาอื่น ๆ งบประมาณที่ได้เป็นจำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท ส่วนจำนวนงบประมาณของห้องสมุดอื่นรองลงไปตามลำดับดังนี้:-

ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา และวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม แห่งละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท.

ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร ๕๐,๐๐๐ บาท.

ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ปทุมวัน ๓๕,๐๐๐ บาท.

ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิชญโลก ๒๒,๕๐๐ บาท.

ห้องสมุดวิทยาลัยการศึกษา บางแสน ๒๐,๐๐๐ บาท.

เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่าง
จำนวนงบประมาณที่ได้กับจำนวนผู้ใช้
ปรากฏว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร
มีอัตราส่วนสูงที่สุด คือ ๑:๑๕๖ และรอง
ลงไปเป็นลำดับดังนี้คือ วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาสงขลา ๑:๑๕๐ วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษามหาสารคาม ๑:๑๓๗ วิทยาลัยวิชา
การศึกษาระยอง ๑:๖๗ วิทยาลัย
วิชาการศึกษาปทุมวัน ๑:๒๘ และ
วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน มีอัตรา
ส่วนต่ำสุด คือ ๑:๕.

ก. เวลาเปิดบริการของ
ห้องสมุดทั้ง ๗ แห่ง วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาบางแสน และวิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาสงขลา เปิดบริการสัปดาห์ละ ๕ วัน
ส่วนแห่งอื่นๆ เปิดบริการสัปดาห์ละ ๖ วัน
เวลาเปิดบริการอยู่ในช่วงตั้งแต่ ๗.๐๐ น.
ถึง ๒๒.๐๐ น.

ง. จำนวนเจ้าหน้าที่ห้อง
สมุด ส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์ และผู้ช่วย
บรรณารักษ์ ที่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษ-
ศาสตร์สูงกว่าระดับปริญญาตรี แต่มี
วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และ
ศึกษาสงขลา ไม่มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิ
ทางบรรณารักษศาสตร์.

๒. ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของ
การทำงานด้านเทคนิค บรรณารักษ์จาก
ห้องสมุดทั้ง ๗ แห่งมีปัญหา คือ เรื่อง
การเตรียมหนังสือให้พร้อมที่จะให้ผู้ใช้ยืม
ได้ เพราะขาดผู้ช่วยทำบัตรรายการ และ
พิมพ์บัตร สถานที่สำหรับทำงานด้าน
เทคนิคคับแคบ ส่วนเรื่องขาดเครื่องมือ
เครื่องใช้ในการทำงานเทคนิค มีปัญหาคือ
น้อย แสดงว่าห้องสมุดทั้ง ๗ แห่ง ขาด
กำลังคนในการทำงานเทคนิคมาก และ
สถานที่ทำงานเทคนิคคับแคบมาก ส่วน
เรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับการทำงาน
เทคนิค เช่น เครื่องพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทย
และภาษาอังกฤษ มีเพียงพอกับงานที่ทำ
นอกจากห้องสมุด วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ระยองมีแล้ว ไม่มีห้องสมุดวิทยาลัย
วิชาการศึกษาใดๆ ที่มีเครื่องมือเ็นยืมบัตร
รายการ.

๓. ปัญหาการให้บริการห้องสมุด
ทั้ง ๗ แห่ง ประสบปัญหามากในด้านการไม่มี
เวลาให้บริการในทันตอบคำถาม และใน
ด้านมีหนังสือค้างมาก (backlog) ทำให้ผู้
ใช้ ไม่สามารถยืมหนังสือที่ห้องสมุดได้มอ
ใหม่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว สรุปแล้ว
บรรณารักษ์ทุกคนยอมรับ และเห็นด้วย

มากกว่า ยังให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ผู้ใช้ไม่
ไต่เต้เต็มที่ เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ทำ
งานด้านเทคนิค.

๔. ความเห็นของบรรณารักษ์และผู้
ช่วยบรรณารักษ์ในการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์
กลาง โดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถาม
เห็นด้วย เป็น อย่างมาก กับการ จัดตั้ง ห้อง
สมุดศูนย์กลาง โดยให้ความเห็นเรียงตาม
ลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้คือ :-

๑. ถ้ามี ห้องสมุด ศูนย์กลาง ทำ
งานเทคนิคแทนจะ ทำให้บริการด้านอื่น ๆ
ดีขึ้น.

๒. ถ้าจัดตั้ง ห้องสมุด ศูนย์กลาง
แล้วจะทุ่นค่าใช้จ่าย.

๓. ถ้าจัดตั้ง ห้องสมุด ศูนย์กลาง
แล้วจะทุ่นเวลา.

๔. ถ้าจัดตั้ง ห้องสมุด ศูนย์กลาง
แล้วจะทุ่นกำลังคน.

๕. ถ้ามีห้องสมุดศูนย์กลางแล้ว
จะแก้ปัญหาเรื่องการทำบัตรรายการไม่ทัน
ได้.

เกี่ยว กับ สถานที่ จะตั้ง ห้องสมุด ศูนย์
กลาง บรรณารักษ์มีความเห็นด้วยมากที่สุด
จะให้จัดตั้งชนบทห้องสมุด วิทยาลัยวิชาการ-
ศึกษาประสานมิตร และมีความเห็นด้วย

มากเช่นกันในข้อที่ว่า จะเกิดปัญหาที่
อาคารสถานที่ และกำลังคนที่ห้องสมุด
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ถ้าตั้ง
ห้องสมุดแห่งนี้เป็นศูนย์กลาง แต่มีความ
เห็นด้วย เพียงระดับ ปานกลาง ในข้อให้ตั้ง
ห้องสมุดศูนย์กลางชั้นใหม่ มีเจ้าหน้าที่
ชุดใหม่ทำงานเทคนิคโดยเฉพาะ.

เกี่ยวกับ ระยะทาง อันห่างไกล ระหว่าง
ห้องสมุด สาขา จะเป็น อุปสรรค ในการส่ง
หนังสือนั้น บรรณารักษ์ เห็นด้วย เป็น อย่าง
มากว่าจะ เป็น อุปสรรคจริง ๆ.

ในข้อที่เกรงว่า ห้องสมุด ศูนย์กลางจะ
ทำงานเทคนิคได้ไม่ดีเหมือนห้องสมุดสาขา
ทำเอง บรรณารักษ์ เห็นว่ามีปัญหาน้อย
แสดงว่า บรรณารักษ์ ให้ความ ไว้วางใจ ใน
ความสามารถทางงานด้านเทคนิคของห้อง
สมุดศูนย์กลาง.

เปรียบเทียบเวลา ค่าใช้จ่าย และ
กำลังคนที่ใช้ในการทำงานด้านเทคนิคของ
ห้องสมุดศูนย์กลางกับการแยกกันทำ.

ก. ด้านเวลา ผลจากการวิเคราะห์
ข้อมูลพบว่า ถ้าจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง
ชั้นที่ ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการ ศึกษา
ประสานมิตรแล้ว ในการเตรียมหนังสือ ๑
ข้อเรื่อง เป็นจำนวน ๗ เล่ม (สำหรับห้อง

สมาคมสาขาแห่งละ ๑ เล่ม) จะใช้เวลา ๕๒ นาที ๒๘ วินาที แต่ทำให้ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ทุกแห่ง (รวมทั้งห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร) ต่างแยกกัน เตรียมหนังสือ ในข้อเรื่องเดียวกันแห่งละ ๑ เล่ม รวมเป็น ๗ เล่ม จะใช้เวลาทั้งสิ้น ๑๔๐ นาที ๓๕ วินาที แสดงว่าถ้าจัดห้องสมุดศูนย์กลาง ทำงานเทคนิคที่ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรแล้ว ในการเตรียมหนังสือ ๑ ข้อเรื่องจำนวน ๗ เล่ม สำหรับห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่ง จะทันเวลาถึง ๑๓๘ นาที ๗ วินาที หรือ ๒ ชั่วโมง ๑๘ นาที ๗ วินาที.

ข. ด้านค่าใช้จ่าย ถ้าให้ห้องสมุดศูนย์กลางเตรียมหนังสือ ๑ ข้อเรื่อง เป็นจำนวน ๗ เล่ม จะเสียค่าใช้จ่าย ๑๘.๕ บาท แต่ทำให้ ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่ง ต่างแยกกัน เตรียม หนังสือ ในข้อเรื่องเดียวกันแห่งละ ๑ เล่ม รวมเป็น ๗ เล่ม จะเสียค่าใช้จ่าย ๒๗ บาท ๘๕ สตางค์ แสดงว่าถ้าจัดห้องสมุดศูนย์กลางทำงานเทคนิคที่ ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรแล้วในการเตรียมหนังสือ ๑ ข้อเรื่อง จำนวน ๗ เล่ม สำหรับห้องสมุด

วิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่ง จะทันค่าใช้จ่าย ๕ บาท ๘๐ สตางค์ ในปีหนึ่งๆ ถ้าห้องสมุดเตรียมหนังสือ ๑๐,๐๐๐ ข้อเรื่อง จะทันเงินถึง ๕๘,๐๐๐ บาท.

ก. ด้านกำลังคน ภายในเวลา ๑ สัปดาห์ ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เตรียมหนังสือได้ ๒๕๐ เล่ม ใช้เจ้าหน้าที่ ๘ คน ส่วนห้องสมุดสาขา ๖ แห่ง เตรียมหนังสือได้ ๓๖๐ เล่ม ใช้เจ้าหน้าที่ ๒๐ คน ซึ่งในจำนวน ๓๖๐ เล่มนี้ ย่อมจะเป็นหนังสือซึ่งมีเรื่องซ้ำๆ กับของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการ ศึกษาประสานมิตร และถ้าให้เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เป็นผู้เตรียมหนังสือจำนวน ๓๖๐ เล่ม ภายในเวลา ๑ สัปดาห์ จะใช้เจ้าหน้าที่ประมาณ ๑๒ คน นั่นคือท่นกำลังคนไปได้ถึง ๘ คน.

๖. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา.

๑. ก่อนจะเริ่มโครงการ จัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง ควรมีการประชุมบรรณารักษ์ จาก ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกแห่ง เพื่อตกลงในรายละเอียดต่าง ๆ.

๒. ควรจัดงบประมาณรวมกันที่ ศูนย์กลางส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็น งบประมาณสำหรับใช้จ่ายภายในห้องสมุด สาขาเอง.

๓. ควรจะมีการกำหนดหลัก เกณฑ์ในการแยกหมู่และทำบัตรรายการ หนังสือให้แน่นอน และควรทำบัตรรายการ อย่างละเอียดครบชุด มิใช่ทำแบบยัดเยียด ใดเพื่อจะได้ เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียว กัน และหนังสือบางส่วนที่ห้องสมุดสาขา ต้องเตรียมเองก็มี เช่น หนังสือที่ใครๆ บริจาคจะได้ทำตามข้อตกลงที่วางไว้เหมือน กันทุกแห่ง.

๔. ควรมีคู่มือปฏิบัติงาน ที่เป็น หลักฐานแน่นอนในทุก ๆ แผนกของงาน ห้องสมุด.

๕. เพิ่มบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ต่าง ๆ ที่ห้องสมุดศูนย์กลาง.

ในด้านการ ทำงาน ของห้องสมุด ศูนย์ กลาง นอกจากจะให้ศูนย์กลางทำหน้าที่ เตรียมหนังสือให้ห้องสมุดสาขาแล้ว มี ข้อเสนอแนะให้ศูนย์ ทำหน้าที่เพิ่มขึ้น อีก ดังนี้:-

๑. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขอรับ วารสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาไทยต้องคอยติดตามอยู่เสมอ เช่น วารสารทางวิชาการที่หน่วยงานัก พิมพ์ขึ้น ถ้าศูนย์เป็นผู้ติดต่อเองจะสะดวก ขึ้นมาก ส่วนวารสารต่างประเทศถ้าส่ง รวมกันที่ศูนย์จะประหยัดเงินได้มาก.

๒. ทำหน้าที่เป็นผู้จัดหารายการ หนังสือที่พิมพ์ออกใหม่ตามหมวดวิชาต่างๆ พร้อมทั้งขอราคาคัดย และส่งไปให้สาขา เป็นผู้เลือกหนังสือ.

๓. ทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางเก็บ เล่มวารสาร.

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ เขียนขอเสนอแนะดังนี้:-

๑. ในด้านวัสดุสิ่งพิมพ์และงบประมาณ ของห้องสมุด เมื่อเทียบกับมาตรฐานของ ห้องสมุด วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่สมาคม ห้องสมุด ของประเทศ อังกฤษ วางไว้แล้ว ห้องสมุด ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ของ ไทย ยังต้องเพิ่มจำนวน งบประมาณ อีกเป็น จำนวน มาก งบประมาณ มาตรฐาน ที่ สมาคมห้องสมุดของอังกฤษวางไว้มีดังนี้(๑)

(๑) Norman Furlong, Library Practice for Colleges of Education, The Library Association London, 1966, pp. 67-71.

งบประมาณข้อหนึ่งสำหรับ นิสิตคนละ ๕ ปอนด์ (๑๖๐ บาท) ต่อปี อาจารย์คนละ ๑๐ ปอนด์ (๔๐๐ บาท) ต่อปี หนึ่งข้อ อย่างน้อยประมาณ ๓๐ เล่ม ต่อคน แต่ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๗ แห่งของไทย โดยเฉลี่ยแล้ว งบประมาณข้อหนึ่งคนละ ๕๗ บาท และมีหนึ่งข้อประมาณ ๑๕ เล่ม ต่อคน ดังนั้นถ้าจะให้ห้องสมุดมีบทบาทในการเรียนการสอน แก่นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้ว ผู้บริหารควรจะต้องเห็นความสำคัญของห้องสมุด โดยทั้งงบประมาณที่เหมาะสมให้ และบรรณารักษ์เองควรจะได้สำรวจ สิ่งพิมพ์ในห้องสมุดอยู่เสมอว่า หมวกใดล้าสมัยเกินไป ควรจะเพิ่มในหมวกใด มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาของอังกฤษวางไว้ว่า ใน ๑๐ ปีแรก ควรเพิ่มหนังสือ ๖๐ เล่ม ต่อนักเรียน ๑ คน และควรจัดหนังสือเก่าประมาณ ๒๐% ออกจากห้องสมุด และในระหว่างปีที่ ๑๑-๒๐ ควรจัดหนังสือเก่าออกถึง ๔๐%

๒. บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ควรจะเป็นผู้ดำเนินงานในการก่อตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง เพื่อจัดปัญหาขาดแคลน กำลังคนที่ห้องสมุดสาขา การดำเนินงานครั้งแรกคือการ

จัดให้ผู้บริหารได้ร่วมประชุมกับบรรณารักษ์ของห้องสมุดทั้ง ๗ แห่ง เพื่อหาทางขจัดปัญหาอันจะเกิดจากการจัดตั้งห้องสมุดศูนย์กลาง เช่น ปัญหาเรื่องระยะทาง ปัญหาเรื่องกำลังคน และสถานที่ของสมุดประสานมิตร ซึ่งได้ทราบจากการศึกษากรณี

เกี่ยวกับการส่งหนังสือให้ห้องสมุดสาขา เรื่องระยะทางไม่น่าจะเป็นปัญหา เพราะโดยปกติแล้ววิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๗ แห่ง มีการติดต่องานกันเป็นประจำอยู่แล้ว ดังนั้น การที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาสาขา มาติดต่อราชการแต่ละครั้งก็อาจจะรับหนังสือ จากห้องสมุดศูนย์กลางได้

เกี่ยวกับสถานที่ และกำลังคนห้องสมุดประสานมิตร ถ้าจะจัดตั้งศูนย์กลางขึ้นที่ประสานมิตรจริงๆ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานเทคนิค ควรจะได้ทำงานจริงๆ ไม่ต้องสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ดังที่เจ้าหน้าที่เทคนิคของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรปฏิบัติอยู่ เพื่อให้ได้เตรียมงานได้เต็มที่ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องอัดสำเนา ก็ควรมีไว้เฉพาะงานเทคนิคส่วนหนึ่ง ไม่ควรปะปนกับงานอื่น

๓. เมื่อจัดตั้งห้องสมุด ศูนย์กลางแล้ว บรรณารักษ์ของห้องสมุดวิทยาลัย วิชาการศึกษา ควรจะได้ประชุมกันเสมอ เพื่อร่วมกันวางแผนเส้นอบริการต่าง ๆ ที่ใหม่ ๆ และเป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน หรือร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นบริการที่ควรจัดทำขึ้นต่อไปแก่:-

๑. จัดหาหนังสือที่นำอ่านและเป็นประโยชน์กับนิสิตไว้ในสถานที่ ที่นิสิตหยิบอ่านได้ทุกเวลา เช่น หอพักนิสิต สโมสร นิสิต ห้องอาหาร ห้องพยาบาล และสถานที่อื่น ๆ ภายในบริเวณวิทยาลัย โดยให้นิสิตบางส่วนรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนิสิต.

๒. ช่วยรวบรวมบรรณานุกรมรายวิชาให้อาจารย์ผู้สอนแต่ละคน เพื่อผู้สอนจะได้ทราบว่าในห้องสมุดมีหนังสือเกี่ยวกับวิชาที่ตนสอนมากน้อยเพียงใด หนังสือใหม่หรือล้าสมัยเพียงใด และอาจารย์เหล่านั้นจะได้แนะนำให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากห้องสมุด.

๓. ถ้ามีโรงเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบท บรรณารักษ์อาจจะออกไปให้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอน ในการจัดห้องสมุด

ให้แก่โรงเรียนเหล่านั้น และอาจจะให้หนังสือไปให้ยืมเป็นระยะ ๆ แบบห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนในชนบทมีห้องสมุด และนักเรียนจะได้มีนิสัยรักการอ่านมาตั้งแต่เด็ก.

๔. ห้องสมุดวิทยาลัย วิชาการศึกษา ในส่วนภูมิภาค ควรจะเป็นแหล่งรวบรวมวรรณกรรมท้องถิ่นประจำภาคนั้นๆ ไว้มากที่สุดและดีที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์.

๕. ห้องสมุดหาโอกาสจัดนิทรรศการ ส่งเสริมการอ่านให้มากที่สุด ในทุกโอกาสที่จะทำได้ ไม่ว่าในวิทยาลัยหรือสถาบันนอกวิทยาลัย เช่น ร่วมมือกับศาลากลางจังหวัดจัดนิทรรศการเรื่องวันนิยมทหาร วันนักขัตฤกษ์ต่างๆ ร่วมมือกับห้องสมุดประชาชนในการให้บริการต่างๆ ให้ได้มากที่สุด เพราะบรรณารักษ์ไม่มีภาระหนักด้านงานเทคนิคเหมือนดังที่ยังไม่มีห้องสมุดศูนย์กลาง.

๖. ห้องสมุดทุกแห่งควรมีเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถามประจำอยู่เสมอ เพื่อให้บริการแก่ผู้มีปัญหาได้ตลอดเวลา.

การศึกษาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ

๒๗๓

๔. ข้อเสนอแนะ สำหรับผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้ในโอกาสต่อไป ควรจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ของงานเทคนิคด้วยตนเองจากห้องสมุดทุกแห่ง เพราะจะได้เวลาที่แน่นอนจริง ๆ และควรจะใช้เวลาสังเกต และใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๑ เดือน เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด และบรรณารักษ์จะได้มีโอกาสทำงานเทคนิคชิ้นต่างๆ ครบทุกกระบวนการ

ประวัติย่อของผู้เขียน

๕ ขอ นางสาวลักดา เหมทานนท์

วันเกิด วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.

๒๔๘๗.

สถานที่เกิด อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

การศึกษา มัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีปากพนัง (พ.ศ. ๒๕๐๒), ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.), วิทยาลัยครูสวนสุนันทา (พ.ศ. ๒๕๐๔), ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.), วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร (พ.ศ. ๒๕๐๘), ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.), วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสาณมิตร (พ.ศ. ๒๕๑๓).

หน้าที่การงาน อาจารย์ตรี วิทยาลัยครูพระนคร (พ.ศ. ๒๕๐๘), อาจารย์ตรี วิทยาลัยครูมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๑๐), อาจารย์โท วิทยาลัยครูมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๑๑).

กำหนดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๔

ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าสาธุกรี พระนคร

ระหว่าง วันที่ ๒๒ - ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔

หัวข้อการประชุม "การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ" (National Book Week)

(เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย)

Summary in English

**Advantages and Disadvantages of Establishing
the Technical Processing Center For The
Seven Colleges of Education.**

Ladda Hemathanondh

The main purpose of this study was to find out the advantages and disadvantages in time, cost and man power of the technical processing center compared with those of seven individual libraries. All professional librarians of the College of Education were asked to answer questionnaires.

The major finding revealed that establishing the processing center for the College of Education had many advantages. In processing a book of 1 title 7 copies, it saved 9 baht and 80 stangs and saved time for 2 hours and 18 minutes. Moreover, the establishment of the techni-

cal processing center was a useful technique for solving the problem of professional librarian shortage. Having less technical work, the librarians of each college could spend more time on giving wider and better services to the users. The subjects answered the questionnaires showed positive attitude towards the technical processing center. The disadvantages found the findings were the long distance between the center and the branches and insufficiency of place, equipments and man power at the College of Education Prasarnmitr the center.

การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์
ที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
ในจังหวัดพระนคร - ชนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๑๓

กุหลาบ บันลายนาค*

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วยตนเอง และนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาว่ามีสภาพใกล้เคียงกันเพียงใด.

๒. เพื่อทราบความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านอาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์ หนังสือและสิ่งพิมพ์ บุคลากร และการให้บริการของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์แต่ละแห่ง.

๓. เพื่อทราบว่าครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ เห็นความสำคัญของห้องสมุดเพียงใด.

๔. เพื่อเสนอข้อ กองโรงเรียนราษฎร์ เพื่อเป็นแนวทางในการ ปรับปรุง ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ในโอกาสต่อไป.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร - ชนบุรี ๓๒ แห่ง (เฉพาะที่มีห้องสมุด) จำนวนครูใหญ่ ๓๒ คน บรรณารักษ์ ๒๗ คน ครูหมวดวิชาต่าง ๆ ๑๗๑ คน รวมกลุ่มเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น ๒๓๐ คน.

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี ๓ ประเภท คือ:—

* นางกุหลาบ บันลายนาค พ.ม., กศ.ม., อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์, ประกาศนียบัตรชั้นสูงบรรณารักษศาสตร์ (จุฬา), ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ ปัจจุบันเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสตรีนนทบุรี, จังหวัดนนทบุรี.

๑. แบบสำรวจสภาพห้องสมุด.

๒. แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์.

๓. แบบสอบถามซึ่งแยกเป็น ๓ ฉบับ คือ แบบสอบถามครูใหญ่ แบบสอบถามบรรณารักษ์ และแบบสอบถามครูหมวดวิชาต่าง ๆ.

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ไปสำรวจ ห้องสมุด และสัมภาษณ์บรรณารักษ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งนำแบบสอบถามทั้ง ๓ ประเภท คือ แบบสอบถามครูใหญ่ แบบสอบถามบรรณารักษ์ และแบบสอบถามครูหมวดวิชาต่าง ๆ ไปให้ตอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ค่าร้อยละ และค่าความสำคัญของการตอบ คำถาม แต่ละข้อ.

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพของห้องสมุด และสำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ ในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ หนังสือสิ่งพิมพ์ งบประมาณและการให้บริการเท่านั้น ส่วนตัวประกอบอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ วุฒิ และอื่น ๆ ไม่ได้นำมาพิจารณาและควบคุม.

ผลของการวิจัย

๑. สภาพของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์.

สภาพของ ห้องสมุด โรงเรียนราษฎร์ เมื่อเปรียบเทียบกับ มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดมัธยมศึกษา ปรากฏผลดังนี้ :-

ก. เนื้อที่ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ มีเนื้อที่ขนาด ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน น้อย คือ ร้อยละ ๒๘.๑๓ จากความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ เห็นว่าห้องสมุดค่อนข้างคับแคบ แสดงว่าโรงเรียนราษฎร์ ควรต้องมีการปรับปรุง เรืองขนาดของ ห้องสมุดให้พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน.

ข. ครุภัณฑ์ ครุภัณฑ์ของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ จำแนก แต่ละ ชนิดมีลักษณะดังนี้ :-

๑) โต๊ะเก้าอี้ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ปรากฏว่าไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนถึงร้อยละ ๔๓.๗๕ จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุด โรงเรียนราษฎร์ยัง โต๊ะเก้าอี้ ไม่ได้ มาตรฐาน ขั้นต่ำ ของ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมอีกมาก.

๒) ชั้นหนังสือ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่มีชั้นหนังสือ ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของ ห้องสมุด โรงเรียน มัธยม

การศึกษาสภาพห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์

๒๘๑

ศึกษา คือมีชั้นปีที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษา มีเพียงร้อยละ ๑๕.๖๓ เท่านั้น.

๓) ชั้นนิตยสาร ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ มีชั้นนิตยสาร ที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ มีชั้น นิตยสาร ได้มาตรฐาน ขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

๔) ที่วางหนังสือพิมพ์รายวัน ห้องสมุด โรงเรียนราษฎร์ ส่วนมากมีที่วางหนังสือพิมพ์รายวัน ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนที่ไม่มีที่วางหนังสือพิมพ์ มีเพียง ร้อยละ ๒๘.๑๓ เท่านั้น.

๕) ตู้จุลสาร ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ ส่วนมากไม่มีตู้จุลสาร จากการสำรวจพบว่า มีตู้จุลสารที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ร้อยละ ๕.๓๘ เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีตู้จุลสารไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษา.

๖) ที่เก็บแผนที่ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีที่เก็บแผนที่ร้อยละ ๒๑.๘๘

เก็บไว้ที่ห้องสังคมร้อยละ ๓๑.๒๘ ไม่มีที่เก็บแผนที่ ๕๖.๘๕ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีที่เก็บแผนที่ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษา.

๗) ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีตู้เก็บโสตทัศนวัสดุคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๕ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

๘) แผ่นป้ายนิเทศการ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีแผ่นป้ายนิเทศการที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๓ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีแผ่นป้ายนิเทศการไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

๙) ตู้บัตรรายการ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีตู้บัตรรายการคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๘ ในจำนวนนี้มีตู้บัตรรายการที่ได้มาตรฐานอีกร้อยละ ๕.๓๘ ฉะนั้นตู้บัตรรายการ ที่ได้ มาตรฐาน จึงมีเพียง ร้อยละ ๓๑.๕๐ จึงกล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์มีตู้บัตร รายการไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

๑๐) เครื่องพิมพ์ดีด ห้องสมุดโรงเรียน ราษฎร ส่วนมาก ไม่มีเครื่องพิมพ์ดีดไว้ใช้ในห้องสมุด จากการสำรวจพบว่า โรงเรียนราษฎรที่มีเครื่องพิมพ์ดีดได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุด โรงเรียนราษฎรมีร้อยละ ๑๒.๕๐ เท่านั้น.

ค. อุปกรณ์ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร จำนวนน้อย มาก ที่มีโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด กล่าวคือ มีภาพเลือน ร้อยละ ๑๒.๕๐ มีแผ่นเสียงร้อยละ ๒๑.๘๕ แดบบันทึกเสียงร้อยละ ๒๑.๘๕ ฟิล์มสตริป ร้อยละ ๖.๒๕ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าอุปกรณ์ และโสตทัศนวัสดุ ในห้องสมุด ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษา.

ง. วัสดุสิ่งพิมพ์ จำนวนหนังสือวัสดุสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร สรุปได้ดังนี้:—

๑) หนังสือ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร มีจำนวนหนังสือ ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนร้อยละ ๖.๒๕ แสดงว่าโรงเรียน ราษฎร ส่วนมาก ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

มีข้อที่น่าสังเกต เกี่ยวกับหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร คือ มีหนังสือหมวดนวนิยายมากที่สุด หมวดที่น้อยที่สุดคือหมวดปรัชญา.

๒) วารสาร จำนวนวารสารของห้องสมุดโรงเรียน ราษฎร ร้อยละ ๕๖.๒๕ ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา และมีต่ำกว่ามาตรฐานร้อยละ ๔๓.๗๕.

๓) หนังสือพิมพ์ ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร มีจำนวนหนังสือ ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ ๗๕.๐๐ แสดงว่าห้องสมุดโรงเรียน ราษฎร มีจำนวน หนังสือพิมพ์ ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

จ. บุคลากร บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนราษฎรมีวุฒิได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ ๑๑.๑๑ มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ร้อยละ ๒๑.๘๘ ไม่มีเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดโดยเฉพาะ จึงกล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนราษฎรขาดบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทาง บรรณารักษศาสตร์ และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน.

๒. ความคิดเห็นของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพของห้องสมุดแต่ละแห่งมีดังนี้ คือ :—

ก. เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีสภาพทั่วไปปานกลาง แต่ค่อนข้างคับแคบและไม่สู้สะดวกในการไปมานัก.

ข. ด้านบุคลากร ครูใหญ่เห็นว่า บรรณารักษ์ ไม่มีความรู้ทาง บรรณารักษศาสตร์และไม่รับผิดชอบในงานที่ทำ ส่วนครูอื่น ๆ มีความเห็นว่านักเรียนช่วยงานห้องสมุด ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากครูภาษาอังกฤษและครูภาษาไทย.

บรรณารักษ์ มีความเห็นว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ ไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดต้องทำงานอื่น.

ค. เกี่ยวกับ จำนวนหนังสือ ส่วนมากมีความเห็นว่า หนังสือไม่มีหนังสือ ที่ต้องการ และมีน้อยไม่สมมูลย์กับผู้ใช้ นอกจากนั้นยังมีสภาพเก่าล้าสมัย.

ง. ครูผู้จัดทำ ครูใหญ่ บรรณารักษ์ และครูหมวดวิชาต่าง ๆ มีความเห็นพ้องกันว่า จำนวนโต๊ะเก้าอี้ ไม่เพียงพอ กับผู้ใช้เป็นอันดับแรก รองลงไปคือชั้นหนังสือไม่

เหมาะสม โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสม ที่จ่ายรับหนังสือไม่เหมาะสม ที่วางวารสารไม่เหมาะสม.

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของห้องสมุดของครูใหญ่และบรรณารักษ์.

ก. ความเห็นเกี่ยวกับ ห้องสมุดทั่วไป ทั้งครูใหญ่และบรรณารักษ์ต่างก็เห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์อยู่ในระดับสูงมาก มีบางข้อที่ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง คือ ห้องสมุดมีความสำคัญมากกว่าห้องปฏิบัติอื่น ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ แสดงว่าครูใหญ่และบรรณารักษ์มีความเห็นในเรื่องนี้ปานกลาง ส่วนความเห็นที่มีระดับแตกต่างกัน คือ ความเห็นที่ว่าโรงเรียนที่เปิดสอนถึงชั้น ม.ศ. ๕ ควรมีห้องสมุดที่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา และการพิจารณาสร้างอาคาร ห้องสมุดเป็นอันดับแรก ทั้งสองข้อนี้ครูใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่บรรณารักษ์มีความเห็นในระดับสูงมาก.

ข. ความเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดแต่ละแห่ง ครูใหญ่และบรรณารักษ์เห็นความสำคัญของห้องสมุดแต่ละแห่ง อยู่ในระดับปานกลาง มีบางข้อที่ครูใหญ่และบรรณา-

รักษามีความเห็นในระดับน้อยเท่ากันคือ
ความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนห้องสมุดที่
โรงเรียนราษฎร์แต่ละแห่งได้รับจากสมาคม
โรงเรียนราษฎร์ การสนับสนุนที่ได้รับจาก
รัฐ และการสนับสนุนจากสมาคมครูผู้
ปกครอง แสดงว่าครูใหญ่และบรรณารักษ์
เห็นว่าโรงเรียนราษฎร์ได้รับการสนับสนุน
ในเรื่องดังกล่าวมาน้อยมาก.

๔. ความคิดเห็นของครูหมวดวิชาต่าง ๆ
เกี่ยวกับความสำคัญของห้องสมุดโดยเฉลี่ย
ครูหมวดวิชาต่าง ๆ มีความเห็นเกี่ยวกับ
ความสำคัญของห้องสมุดอยู่ในระดับกลาง
เท่ากัน เมื่อพิจารณาตามความเห็นแต่ละ
ข้อพบว่าครูนำนักเรียนเข้าค้นคว้าในห้อง
สมุดน้อยมาก ครูคณิตศาสตร์และครู
ภาษาอังกฤษให้งานไป ค้นคว้าอยู่ในระดับ
น้อย การให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด
แล้วทำรายงานส่ง ปรากฏว่าครูคณิต-
ศาสตร์มีการส่งเสริมน้อย นอกนั้นมีการ
ให้นักเรียน ค้นคว้า จากห้องสมุด แล้วทำ
รายงานส่งปานกลาง แสดงว่าครูหมวด
วิชาต่าง ๆ มีความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ
ของห้องสมุดปานกลาง.

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็น และข้อ
เสนอแนะของครูใหญ่ บรรณารักษ์ และ
ครูสาขาวิชาต่าง ๆ จากแบบสอบถามปลาย
เปิด ซึ่งเมื่อนำมาแจกแจงความถี่และจัด
อันดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย จำ-
แนกตามประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ
ผลดังนี้ :—

๑. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
ครูใหญ่ มีครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์ได้ให้
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้ ๓ ประ-
การ คือ :—

ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
ห้องสมุดที่ควรปรับปรุง ครูใหญ่โรงเรียน
ราษฎร์ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยตอบ
แบบสอบถามแบบปลายเปิด ตามลำดับ
ความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ :—

๑) ปรับปรุงด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้
เหมาะสม.

๒) จัดหาหนังสือให้ครบทุก
ประเภทและเพียงพอแก่ผู้ใช้.

๓) จัดหาบรรณารักษ์ที่มี
ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อดำเนิน
งานในห้องสมุด.

๔) จัดหาเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอในการดำเนินงานห้องสมุด.

๕) จัดงบประมาณเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.

๖) แบ่งห้องสมุดเป็น แผนก เด็กเล็ก เด็กโต เด็กกลาง เพื่อสะดวกในการจัดหาหนังสือให้เหมาะสม.

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากกองโรงเรียนราษฎร์ ผู้วิจัยได้ถามความคิดเห็นจากครูใหญ่ถึงสิ่งที่เห็นว่ากองโรงเรียนราษฎร์ควรให้ความช่วยเหลือห้องสมุดแต่ละโรงเรียน ซึ่งได้รับคำตอบเรียงลำดับ ตามความถี่ จากมาก ไปหาน้อยดังนี้ :—

๑) เปิดอบรม ระยะเวลาสั้น เรื่องห้องสมุดโรงเรียน ในระหว่างปีภาคเป็นประจำ เพราะครูโรงเรียนราษฎร์ส่วนมากทำงานในโรงเรียนราษฎร์ ไม่นาน เมื่อมีโอกาสจะสอยเป็นข้าราชการประจำ.

๒) จัดหาหนังสือและเอกสารที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์.

๓) ช่วยเหลือในเรื่องเงินอุดหนุนหรือจัดงบประมาณซื้อหนังสือให้.

๔) ส่งผู้ชำนาญในค่านนี้ไปเยี่ยมห้องสมุด เพื่อแนะนำให้ทางโรงเรียนแก้ไขปรับปรุง.

๕) จัดหาบรรณารักษ์ที่มีความรู้ให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์.

๖) จัดหารายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาวชิราวุธบรรณารักษ์ศาสตร์ เพื่อสะดวกในการที่โรงเรียน จะติดต่อเข้าทำงานในโรงเรียนราษฎร์.

ค. ความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติมครูใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติมเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ :—

๑) โรงเรียนราษฎร์มีเรื่องที่จะต้องปรับปรุงในด้านการเรียน การสอบอีกมาก เช่นห้องเรียนไม่พอสำหรับนักเรียน โต๊ะเก้าอี้ไม่พอ ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงก่อนห้องสมุด ฉะนั้นแม้ว่าครูใหญ่จะเห็นว่าห้องสมุดจำเป็นแต่ก็ยังไม่อาจปรับปรุงได้ขณะนี้.

๒) หนังสือประกอบการเรียน การค้นคว้าในห้องตลาคมีน้อย ทางราชการควรปรับปรุงให้มีเพียงพอจนจึงจะทำให้ห้องสมุดมีคุณค่าในการศึกษา.

๓) ควรกำหนดหลักสูตรให้มีชั่วโมงฝึกนักเรียนใช้ห้องสมุดเพื่อให้นิสัยรักการอ่าน อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑-๒ ชั่วโมง.

๒. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้:—

ก. สถานที่คับแคบ บางโอกาสต้องใช้เป็นห้องประชุมอีกด้วย.

ข. โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอสำหรับผู้ใช้.

ค. มีทางเข้าออกได้หลายทาง ยากแก่การควบคุม.

ง. หนังสือเก่าล้าสมัย ห้องสมุดโรงเรียนราษฎรส่วนมากจะเก็บหนังสือเก่าๆ ซึ่งเป็นสมบัติตกทอดจากเจ้าของโรงเรียนซึ่งเป็นที่หวงแหน และมีประโยชน์ในการศึกษาน้อย.

จ. งบประมาณห้องสมุดมีน้อยและไม่แน่นอน.

ฉ. บรรณารักษ์ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์โดยเฉพาะ.

ช. ควรมีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาพิเศษแก่วิชาธุรกิจ

ศิลปหรือเคหศิลป เพื่อประโยชน์ในการศึกษาขั้นต่อไป.

๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูหมวดวิชาต่าง ๆ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้:—

ก. ห้องสมุดมีหนังสือไม่ครบทุกสาขาวิชา ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด.

ข. หนังสือไม่เหมาะสมกับวัย โดยเฉพาะภาษาอังกฤษยากเกินไป.

ค. ควรจัดหนังสือให้ถูกต้อง วางระเบียบการยืมให้รัดกุม เพื่อความสะดวกในการใช้.

ง. ห้องสมุดเปิดบริการน้อยมา ควรขยายเวลาบริการให้มากขึ้น.

จ. ควรหาบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ มาดำเนินงานห้องสมุดโดยเฉพาะ.

ฉ. ควรแนะนำอบรมผู้มีอำนาจในการบริหารโรงเรียน เช่นอาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการ ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาแผนใหม่ที่ต้องใช้ห้องสมุดประกอบการสอน.

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากฐานะและสภาพของห้องสมุดโรงเรียนจะดีกว่าหรือเลว หรือจะได้รับการปรับปรุงมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมต้องอาศัยแรงกระตุ้น และความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะความคิดเห็นบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในด้านการปรับปรุงห้องสมุดของท่านผู้เกี่ยวข้องกับห้องสมุดดังต่อไปนี้:—

- ก. ครู.
- ข. บรรณารักษ์.
- ค. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการโรงเรียนราษฎร์.
- ง. กองโรงเรียนราษฎร์.
- จ. ศึกษาพิเศษ กรมวิสามัญศึกษา.
- ฉ. กรมวิสามัญศึกษา.

ก. ข้อเสนอแนะต่อครูผู้สอน.

ในฐานะครูผู้สอนเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากกว่าผู้อื่นในโรงเรียน ฉะนั้นครูจึงสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงเด็กเข้าสู่ห้องสมุดได้ดีกว่าบรรณารักษ์หรือผู้บริหาร ฉะนั้นครูจะช่วยประสานงานด้านวิชาการ กับงานห้องสมุดให้เป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพได้ดังนี้:—

๑. ครูควรทำตนให้คุ้นเคยกับห้องสมุดให้มาก พยายามรู้จักหนังสือและอุปกรณ์ต่างๆ ในสาขาวิชาของตนเป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้สามารถให้คำแนะนำแก่นักเรียนเกี่ยวกับหนังสือ และวัสดุอื่นๆ อันจะเป็นทางเพิ่มพูนความรู้.

๒. ครูควรสอนโดยวิธีค้นคว้า โดยแนะนำให้เด็กเข้ามาใช้ห้องสมุดให้มาก ซึ่งอาจจะทำได้โดยการแบ่งหัวข้อในการเรียนการสอน ออกเป็นหัวข้อย่อยๆ เพื่อให้เด็กได้ค้นคว้าได้ทั่วถึงทุกคน.

๓. พยายามติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ๆ ของห้องสมุดและติดต่อกับบรรณารักษ์อยู่เสมอ เพื่อทราบว่ามีอะไรแปลกๆ ใหม่ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการสอนบ้าง.

๔. ช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างบรรณารักษ์กับนักเรียนโดยการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และคุณค่าของห้องสมุด พร้อมทั้งสอดแทรกวิธีใช้ห้องสมุดที่ถูก และวิธีใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดตามสมควร.

๕. ส่งเสริม และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยตัวครูทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี.

ข. ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

บรรณารักษ์เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างห้องสมุดให้มีชีวิตจิตใจ เป็นที่ดึงดูดความสนใจของบรรณารักษ์ นักเรียน และบุคคลทั่วไป บรรณารักษ์จึงควรต้อง:

๑. เข้าใจหลักสูตร และนโยบายของโรงเรียน เพื่อเตรียมหาหนังสือวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับการค้นคว้าต่าง ๆ ตัวบรรณารักษ์เองต้องทำความรู้จักกับหนังสือและวัสดุอุปกรณ์นั้น ๆ ตามสมควร.

๒. พยายามให้ความสะดวกในด้านการให้บริการให้พร้อมมูล เช่น การจัดหมวดหมู่ การทำบัตรรายการ การหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนความมีระเบียบเรียบร้อยของห้องสมุด เป็นต้น.

๓. ต้องสามารถแสดงกิจการห้องสมุดให้ผู้อื่นเข้าใจ เพื่อประโยชน์ผลงาน ความเคลื่อนไหวก้าวหน้าของห้องสมุดเพื่อให้ผู้รับฟังเกิดความศรัทธา และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนทุกเมื่อ เมื่อมี โอกาส บุคคลที่บรรณารักษ์จะต้องแสดงผลงาน และความก้าวหน้าอยู่เสมอคือครูใหญ่ หรือผู้จัดการ เพื่อจะได้

ช่วยสนับสนุนในการจัดหางบประมาณและวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ เข้าห้องสมุด เพราะจากการที่ได้ไปศึกษาด้วยตนเอง และได้ฟังความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่หลายท่านไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากขาดการประชาสัมพันธ์เป็นไ.

ค. ข้อเสนอต่ออาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการ

โดยทั่วไปแล้วอาจารย์ใหญ่ หรือผู้จัดการ ย่อมตระหนักถึงคุณค่า และประโยชน์ของห้องสมุดอยู่เป็นอันมาก แต่บางท่านยังไม่ได้ลงมือปรับปรุงทางด้านห้องสมุดเลยก็เพราะเห็นว่าความจำเป็นด้านอื่นมีมากกว่า เช่น นักเรียนเพิ่มขึ้นปีละมาก ๆ จำต้องขยายอาคารเรียน ครุภัณฑ์ และการจ้างครูผู้สอน ซึ่งต้องใช้เงินเป็นจำนวนปีละมาก ๆ ดังนั้นจึงจะคอยให้ปรับปรุงด้านอื่นให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วจึงหันมาปรับปรุงห้องสมุดนั้น คงจะต้องคอยต่อไปอีกนาน วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะข้อคิดเห็นดังนี้:

๑. พยายามปรับปรุงวัสดุและครุภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ในด้านการใช้สอยให้มาก และจัดทำเฉพาะสิ่งที่จำเป็น.

๒. พยายามส่งเสริมกระตุ้น
ครูผู้สอนให้ส่งเสริมเด็กให้รู้จักคุณค่าหา
ความรู้จากหนังสืออื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็น
วารสารทางวิชาการอื่น ๆ ก็ได้.

๓. จัดหาบรรณารักษ์ที่มี
ความรู้ความสามารถทางห้องสมุดไว้
ดำเนินการ โดยเฉพาะ โดยไม่ต้องสอน
เลย.

๔. ขอความร่วมมือจาก
กองโรงเรียนราษฎร์ เพื่อขอรับรองศึกษา
นิเทศก์ หรือผู้มีความรู้ความสามารถทาง
ห้องสมุดให้คำแนะนำในเรื่องที่ต้องการ.

ง. ข้อเสนอต่อกองโรงเรียนราษฎร์

๑. ควรกำหนดมาตรฐาน
ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ ที่เปิดสอนถึงชั้น
ม.ศ. ๕ ให้แน่นอนในคำบังคับอาคาร อาคาร
สถานที่ ครุภัณฑ์ จำนวนหนังสือ และอื่นๆ
ให้เทียบเท่ากับมาตรฐานขั้นต่ำของห้อง
สมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา.

๒. พยายามส่งเสริมให้
อาจารย์ใหญ่ หรือผู้จัดการปรับปรุงในคำ
ห้องสมุด.

๓. พยายามสละสองคนแล
ตรวจเยี่ยมเพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคใน
การดำเนินงานห้องสมุด.

๕. ให้ความร่วมมือ และ
ช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ เช่น จัดการอบรม
วิชาบรรณารักษศาสตร์ให้แก่บรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์.

จ. ข้อเสนอต่อศึกษานิเทศก์ฝ่าย
ห้องสมุด.

๑. พยายามออกตรวจเยี่ยม
ห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ เพื่อศึกษาสภาพ
ห้องสมุด ความต้องการความช่วยเหลือ
ของบรรณารักษ์ อาจารย์ใหญ่ แต่ละ
โรงเรียนให้ทั่วถึง.

๒. ให้คำแนะนำที่เหมาะสม
กับสภาพห้องสมุดแต่ละโรงเรียนและให้
ความช่วยเหลือตามโอกาส และความ
เหมาะสม.

๓. พยายามติดตามผลของ
การแนะนำว่าได้ผลเพียงไร หรือต้องการ
คำแนะนำเพิ่มเติมอะไรบ้าง ในเรื่องนี้ผู้
วิจัยได้ฟังคำปรารภของอาจารย์ใหญ่บาง
โรงเรียนว่าต้องการให้ศึกษานิเทศก์ มา
ช่วยแนะนำบ่อย ๆ เพราะเคยมาช่วยออก
แบบห้องสมุดให้แล้วก็ไม่เคยมาอีกเลย ทำ
ให้ไม่ทราบว่า จะดำเนินการต่อไปอย่างไร.

๔. จัดอบรมครูที่ทำการสอนในหมวดวิชาต่างๆ ให้เข้าใจวิธีสอนโดยใช้ห้องสมุดและสามารถปฏิบัติได้จริงๆ.

๕. หาทางชักจูงให้ผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ และผู้จัดการ เห็นความสำคัญและจำเป็นของห้องสมุดโรงเรียน.

ฉ. ข้อเสนอแนะ ต่อกรมวิสามัญศึกษา.

๑. ควรเพิ่มจำนวนคึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉพาะ ทั้งในระดับและแนะนำให้ทั่วถึง.

๒. หาทางช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ โดยจัดส่งบรรณารักษ์ไปให้โรงเรียนที่ต้องการการปรับปรุง.

๓. ควรกำหนดหลักสูตรและวิธีการสอนให้เน้นหนักไปในด้านการใช้ห้องสมุด.

๔. ควรปรับปรุงการวัดผลให้เปลี่ยนจากการวัดความจำเป็นด้านการวัดความรู้ความชำนาญทางด้านอื่นๆ ที่ต้องอาศัยห้องสมุดเป็นพื้นฐาน.

ในเรื่องการวัดผลนั้น เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทราบโดยทั่วกันว่าการสอบโดยวัดความจำทั้งเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ขอบเขตของห้องสมุด ก็จะมีผลสำคัญไฉน.

๕. ข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป.

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาสภาพของห้องสมุดและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับห้องสมุดเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุดของโรงเรียนราษฎร์ เพื่อเป็นข้อคิดเห็นในการปรับปรุงห้องสมุดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีกด้วย.

**A Study of Conditions of Private Secondary School
Libraries Offered Matayom Suksa 5 Program
in Bangkok and Thonburi
B. E. 2513**

Kularb Panlainark

The purpose of this study was to find out the real condition of 41 private secondary school libraries that offered Matayom Suksa 5 program to compare with the minimum standards of the secondary school library recommended by the Ministry of Education B. E. 2511 and to find out the attitude of 230 principals, teachers and librarians about the school libraries by self-investigation and sending question-

naires. The major finding was that 9 schools had no libraries and most of the libraries were out of the minimum standards of the minimum standards of the secondary school library recommended by the Ministry of Education especially library staff members. All principals, teachers and librarians agreed that libraries were very important to teaching and learning process.

“...I’ve asked the Commission to appraise the role and adequacy of libraries now and in the future as sources for scholarly research, as centers for the distribution of knowledge and as links in our Nation’s rapidly evolving communication network...”

Johnson, Lyndon B.

ประวัติการพิมพ์ในประเทศทางตะวันออกและตะวันตก

ลมูล รัตตากร*

ประวัติการพิมพ์ในประเทศ

ทางตะวันออก

สำหรับโลกตะวันตกนั้นเพิ่งรู้จักการพิมพ์ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ที่เมือง Mainz, ประเทศเยอรมันเอง แต่ในประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี รู้จักเรื่องการพิมพ์และได้พิมพ์กันมาเป็นเวลานานก่อนนั้นเป็นอันมาก เท่าที่สืบได้ ตัวอย่างการพิมพ์ฉบับก่อนที่สุกเป็นขทสวคมนต์ทางพุทธศาสนา ซึ่งพิมพ์ขึ้นโดยพระราชเสาวนีย์ของมหาราชินีโชโตกุ (Shotoku) ก่อน ค.ศ. ๗๗๐ ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ฉบับสำหรับขลอคันนี้ไม่ทราบว่าใช้วัตถุชนิดใด ผู้สันนิษฐานเป็นหลายทาง บ้างก็ว่าทำจากทองแดงบ้าง บ้างก็ว่าทำจากไม้และบ้างก็ว่าทำจากหิน แต่เรื่องของขทสวคมนต์นั้นเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ ที่พิพิธภัณฑ์ของอเมริกันก็มีตัวอย่างอยู่บ้าง และที่ตก

เป็นสมบัติส่วนบุคคลก็มี ที่ British Museum มีตัวอย่างการพิมพ์อยู่ชิ้นหนึ่งเรียกว่า The Diamond Sutra ผู้ค้นพบได้แก่ Sir Aurel Stein ซึ่งพบใน ค.ศ. ๑๙๐๐ ที่ผนังถ้ำ Tunhuang ในประเทศจีน บอกไว้ ซึ่งปรากฏว่าเป็นขทสวคมนต์ที่ขุดพบไปนานมาก เป็นการพิมพ์แบบ block-print เป็นม้วนยาว ๑๖ ฟุต และกว้าง ๑ ฟุต ทำม้วนมีบอกไว้ด้วยว่าเป็นสิ่งพิมพ์ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๘๖๘.

การพิมพ์แบบขลอคันเป็นการพิมพ์แบบดั้งเดิมของจีน ใน ค.ศ. ๕๖๕ ได้มีการพูดถึงไฟเป็นครั้งแรก และระหว่าง ค.ศ. ๕๗๑ และ ค.ศ. ๕๘๓ ก็มีการพิมพ์พระไตรปิฎกขึ้น การพิมพ์นี้ต้องใช้ขลอคันไม้ ๑๓๐,๐๐๐ ขลอคัน ในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. ๕๖๐-๑๒๗๙) วิชาพิมพ์แบบขลอคันของจีนเจริญที่สุด ประวัติศาสตร์สำคัญและวรรณกรรมคลาสสิกของจีนที่พิมพ์

* น.ส. ลมูล รัตตากร ป.ม., กศ.บ., M.A. in Library Science บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน.

สมัยนั้นไม่เคยมีสมัยใดพิมพ์ได้คุณภาพดีกว่านี้เลย ที่ไม่ได้ผลคือนักก็คือการใช้การพิมพ์แบบบล็อกในการพิมพ์เงิน ประมาณ ค.ศ. ๑๑๐๐ เงินรูบิลของเงินเฟ้ออย่างมากเป็นครั้งแรก การพิมพ์จึงได้เป็นกำลังแต่เฉพาะในทำนศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เท่านั้น.

การพิมพ์แบบบล็อกไม่ใช่เป็นการพิมพ์ชนิดเดียวที่จีนคิดได้ ใน ค.ศ. ๑๐๔๑ และ ค.ศ. ๑๐๔๕ คนธรรมดาสามัญคนหนึ่งชื่อ Pi sheng คิดวิธีพิมพ์ที่ทำด้วยดินเผาได้สำเร็จ ในการพิมพ์เขาจึงใช้แผ่นเหล็กฉาบด้วยส่วนผสมของยาง ขี้ผึ้ง และเอากะดาษ บนส่วนผสมนั้นเขาทำแบบพิมพ์เป็นโครงเหล็ก แล้วเผาแผ่นเหล็กให้ร้อนบนส่วนผสมที่ฉาบไว้นั้นละลาย โครงเหล็กจะจมลงในส่วนผสมนั้นและกดส่วนผสมนั้นให้เป็นรอยสำหรับพิมพ์ ผลจากการประดิษฐ์ของ Pi Sheng นี้ ก็มีผู้นำมาดัดแปลงแก้ไขหลายคราว แต่ทั้งตัวพิมพ์ที่ทำด้วยดินของ Pi Sheng หรือตัวพิมพ์ที่ทำด้วยตะกั่วแล้วจัดไว้ให้ถูกที่ โดยใช้เวลาซึ่งก็ไม่ได้ได้รับความนิยมแพร่หลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหาหมึกพิมพ์ที่เหมาะสมไม่ได้.

จีนยังใช้ความพยายามให้รู้คหน้าต่อไปในวิชาช่างพิมพ์ ใน ค.ศ. ๑๓๐๐ มีการใช้ตัวพิมพ์ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๒๔๑ มีการใช้ตัวพิมพ์เหล็กในเกาหลี ส่วนหนึ่งคือของเกาหลีใน ค.ศ. ๑๓๗๗ ก็ยังระบุไว้ดีกว่าพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ เกาหลีพยายามคิดค้นในเรื่องนี้ให้ก้าวหน้าขึ้นไป ใน ค.ศ. ๑๔๐๓ มีการตั้งโรงหล่อตัวพิมพ์ของรัฐบาลขึ้น มีการหล่อตัวพิมพ์ในเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. ๑๔๐๓ และ ค.ศ. ๑๕๑๖ จากการหล่อตัวพิมพ์ในเกาหลี แพร่หลาย ไปยังจีนและญี่ปุ่น แต่ทั้ง ๆ ที่เรื่องการหล่อตัวพิมพ์ทำได้ถึงเพียงนั้นแล้ว และรัฐบาลก็สนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่ก็ไม่สามารถแทนที่การพิมพ์แบบบล็อกได้ ตรงกันข้าม การพิมพ์แบบบล็อกอันเป็นวิธีการของชาวจีนนั้นยังคงเป็นเด่นอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้.

การพิมพ์แบบบล็อกและตัวพิมพ์ เหตุใดชาวจีนจึงพอใจการพิมพ์แบบบล็อกมากกว่าการพิมพ์แบบใช้ตัวพิมพ์ เหตุผลที่ยกมาอย่างหลายประการ ประการที่หนึ่งก็เกี่ยวกับแบบการเรียงตัวหนังสือของจีน ในภาษาอังกฤษนั้นมีตัวอักษรเพียง ๒๖ ตัว แต่ในภาษาจีนใช้ ideograms (ภาพที่แสดงความหมาย) นับเป็นพัน ๆ เหตุผลอีก

ประการหนึ่งคือ จินชอบเขียน แบบคัดลายมือ คัดลอกการเขียนให้คงงามดังนี้จะแสดงออกได้ชัดที่สุด โดยการใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางเท่านั้น มีผู้รูปร่างท่านใดอธิบายให้เห็นว่าความแตกต่างในทัศนะของการพิมพ์ในประเทศจีน การพิมพ์มุ่งหวังจะรักษาไว้ซึ่งวรรณกรรมคลาสสิก ซึ่งได้มาตรฐาน เป็นที่นิยมทั่วไป ส่วนการพิมพ์ในโลกฝ่ายตะวันตกนั้นพิมพ์ในหลาย ๆ แขนงวิชา มากกว่าจะมุ่งหวังรักษาของเก่าให้คงอยู่อย่างเดียว เหมือนในจีน และประการสุดท้ายก็มักจะอ้างว่าการขายหมึกพิมพ์ที่เหมาะสมเป็นเหตุสำคัญในการที่จะใช้ตัวพิมพ์ไม่ไค้ผล แต่ความจริงแล้วข้ออย่างนี้ ก็จะไม่หนักแน่น สมเหตุผลเท่าใดนัก ถ้าทุกคนมาพิจารณาถึงว่า มีหนังสือที่พิมพ์ในเกาหลี จีน และญี่ปุ่น จำนวน ไม่น้อย ที่พิมพ์ด้วยการใช้ตัวพิมพ์โลหะ.

เท่าที่พูดมาทั้งหมดนี้ มิได้หมายความว่าเราจะไม่พิจารณาถึงในแง่เทคนิคการพิมพ์เลยที่เดียว ในทางตรงข้ามเราจะเห็นว่า การพิมพ์ แบบขลุ่ยคน นั้นเหมาะสำหรับงานฝีมือเป็นที่สุด แบบของการเขียนนั้น ผู้คัดลายมือจะคัดลงในกระดาษบางใส แล้วนำแบบขึ้นมา ประกบลงบนแผ่นกระดาษไม้

แพร์หรือไม้พุทราที่เรียบรายที่สุด ขาใหญ่เท่ากับสองหน้ากระดาษ และกระดาษนั้น แล้วจึงออก แคร์รอบหมึกก็ติดอยู่บนแผ่นกระดาษนั้น ก็เป็นแบบทำงาน ขึ้นต่อไป ได้ชัดส่วนที่ไม่ต้องกา และไม่มีหมึกพิมพ์ออกไป บล็อกที่เรียบร้อยแล้วจะเป็นแผ่นที่ขึ้นขึ้นมา พิมพ์ของจีน นั้นมีเขม่า ตะเกียง เป็นประกายสำคัญ ข้างพิมพ์จะใช้แปรงลงหมึกให้ทั่วบล็อก และวางกระดาษลงบนหน้าของบล็อกที่ละเลงหมึกพิมพ์แล้ว นั้นก็ใช้แปรงแห้ง ๆ แปรงลงไปเบา ๆ เป็นอันว่าพิมพ์กระดาษไปแล้ว ปกติจะมีหน้าเดียวเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่กระดาษใช้ได้หน้า เวลาจะเข้าเล่มก็พับกลางเอาค้ำไม้ได้พิมพ์เข้าข้างใน ด้านที่พิมพ์ออกนอกแล้วเย็บริมให้เรียบร้อย การเย็บของจีน แบบนี้ มีโอกาส เข้าหน้าผิดได้ การพิมพ์แบบขลุ่ยคนพิมพ์ได้เร็วมาก พิมพ์คนหนึ่งสามารถพิมพ์ได้ประมาณ ๒,๐๐๐ แผ่นในเวลาหนึ่งวันเต็ม ๆ.

ถ้าเราจะเปรียบเทียบการพิมพ์ขลุ่ยคนของจีนกับการพิมพ์ของทางตะวันตก เราจะพบว่า ทั้งสองแบบนั้น ล้วนเป็นแบบที่รวดเร็วและยอดเยี่ยมไม่เหมือนกัน นอก

ความแตกต่างระหว่างตัวพิมพ์ที่หล่อมากับ
ตัวพิมพ์แบบบล็อกแล้ว เรายังพบความ
แตกต่างสองประการว่าการพิมพ์แบบบล็อก
นั้นไม่ได้ใช้เครื่องพิมพ์ และความจริงที่ว่า
เราไม่อาจพิมพ์กระดาษสองหน้าได้ ทั้ง
จีน และ ประเทศ ทาง ตะวันตก ต่างก็ ผลิต
กระดาษสำหรับใช้ในการพิมพ์ ทั้ง ๆ ที่ใช้
วิธีผลิต คนละอย่าง แต่ผลก็ได้มา เป็นอย่าง
เดียวกัน ประเทศทางตะวันตกเห็นผลงาน
ของการพิมพ์ แบบบล็อก จากธนบัตรกับไฟ
Thomas Francis Carter ผู้ใดศึกษาเรื่อง
อย่างละเอียด ทำให้โลกทางตะวันตกทราบ
เรื่องการพิมพ์ของจีน ก็ได้เห็นว่าประเทศ
ทาง ตะวันตก นั้นไม่มี ความรู้ เกี่ยวกับวิชา
การพิมพ์ของจีนเท่าใดนัก โดยเฉพาะใน
เรื่อง ตัวพิมพ์ ที่หล่อ ออกมา ก็ไม่มี ความรู้
จนทางตะวันตกได้ค้นพบเรื่องการพิมพ์จีน
เรื่องสำคัญที่ จีนได้ช่วยทางตะวันตกมากก็
คือการค้นพบการทำกระดาษ การพิมพ์นั้น
ได้พัฒนา ขึ้นใน ยุโรป ภายใต้สภาพการณ์
คนละอย่างกับทางจีนโดยสิ้นเชิง.

ประวัติการพิมพ์ในประเทศ

ทางตะวันตก

ในประเทศทางตะวันตกนั้น แม้มาถึง
กลางคริสต์ศตวรรษ ที่ ๑๕ แล้วก็ตาม

หนังสือทั้งหลาย ที่มีอยู่ก็เป็น ฉบับตัวเขียน
ทั้งสิ้น คนฉบับตัวเขียนเหล่านั้นจึงมักมีข้อ
ผิด ๆ พลาด ๆ เสมอ การพิมพ์ช่วยให้
บุคคลธรรมดาสามัญก็สามารถมีหนังสือ
อ่านหรือมีไว้ในครอบครองได้ ก็ยังช่วย
ให้ความรู้และวิทยาการแขนงต่าง ๆ แพร่
หลายไปอย่างกว้างขวาง สิ่งนี้ก็เป็นส่วน
หนึ่งของความเจริญในสมัยฟื้นฟู (Renaissance).

ตัวพิมพ์ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ มีการ
พิมพ์แบบบล็อกมาก ที่ใช้เป็นครั้งแรกก็
ได้แก่การพิมพ์ไฟ ภายหลังรูปภาพทาง
ศาสนาและคำสอน ก็มาสลักรวมกันอยู่
ในบล็อกไม้ ในตอนนั้นการพิมพ์ล้วนแต่
ใช้แรงคนทั้งสิ้น การค้นพบอันสำคัญยิ่ง
ในเรื่อง เกี่ยวกับการพิมพ์นี้ ได้แก่ ตัวพิมพ์
นั้นคือการมีตัวอักษรแต่ละตัว แยกออก
จากกัน และเมื่อต้องการพิมพ์ก็มาเรียงรวม
กันแต่ละหน้า ๆ ไป และเมื่อพิมพ์เสร็จแล้ว
เมื่อจะพิมพ์หน้าต่อไปก็สามารถเอามาแยก
เป็นตัว ๆ แล้วเรียงใหม่สำหรับข้อความใน
หน้าต่อไปได้อีก วิธีการเช่นนี้ในจีนและ
ญี่ปุ่นก็เคยใช้มาก่อน แต่การค้นพบทาง
ยุโรปนั้นเป็นการค้นพบต่างหากออกไป ไม่
เกี่ยวกับทางเอเชียเลย ในจีนเองนั้นการค้น

จีน น้อยมากถึงที่กล่าว
เกี่ยวกับลักษณะตัวอักษรของจีน
และเกี่ยวกับหมึกพิมพ์ที่ใช้.

หลักของตัวพิมพ์นั้นง่ายมาก บางทีคน
ในหลายๆ ประเทศก็ได้เคยคิดถึงเรื่องนี้มา
ก่อนแล้ว แต่การที่จะให้ตัวพิมพ์มีประสิทธิ
ภาพกันก็ต้องทดลองกันอยู่หลายปีเหมือน
กัน เราควรจะทราบไว้ด้วยว่าจีนนั้นได้
พยายามใช้ตัวพิมพ์ที่ทำด้วยไม้ เครื่องปั้น
ดินเผาแล้วจึงมาใช้ตะกั่ว ทางยุโรปเองก็
คงจะได้พยายามใช้วัสดุต่างๆ กันมาหลาย
อย่าง จนกระทั่งมาเป็นแบบที่ใช้กันอยู่ทุก
วันนี้ วิธีการนี้คือตอกตัวอักษรลงในแผ่น
เหล็กแยกกันแต่ละตัว ๆ ไป จากนั้นก็มี
การค้นพบหมึกพิมพ์ การค้นพบนี้รวม
ไปถึงวิธีการทาหมึกลงที่ตัวพิมพ์และการ
ย้อมกระดาษให้เหมาะด้วย แล้วทุกอย่าง
ก็เรียบร้อย แต่ชั่วอายุคนหนึ่ง ๆ ก็คงจะ
พอจำได้ว่าเครื่องพิมพ์นั้น ได้มีการเปลี่ยน
แปลงมาเรื่อย ๆ ตั้งแต่ครั้ง ค.ศ. ๑๔๕๐
ถึง ค.ศ. ๑๘๐๐ น.

การพิมพ์ การพิมพ์ในสมัยเมื่อห้าร้อย
กว่าปีมาแล้วนั้น ยกเกียรติยศให้กับ

Johann Gutenberg (1400? — 1468?)
คัมภีร์ไบเบิล ๔๒ บรรทัดของเขาที่ใคร ๆ
พากันเรียกว่า "Gutenberg Bible" เป็น
หนังสือพิมพ์ในครั้งแรกโดย Gutenberg
เองเป็นผู้จัดทำขึ้นที่เมือง Mainz และ
พิมพ์เสร็จประมาณ ค.ศ. ๑๔๕๕ จะก่อน
หรือหลังจากนั้นก็ไม่เกินสองปี การพิมพ์
นั้นพิมพ์ได้อย่างดีมาก จนแทบไม่น่าเชื่อ
ว่าเป็นฉบับพิมพ์ฉบับแรกของ Gutenberg
แต่ภายหลังก็พบว่าอาจมีการพิมพ์เรื่องอื่นๆ
มาก่อน เช่น Ars Grammatica ของ Aelius
Donatus ซึ่งพิมพ์อยู่หลายฉบับ (edition)
และมีบทสวดมิสซา (Missal) ซึ่งพิมพ์ที่
Constance ในระหว่าง ค.ศ. ๑๔๔๘ และ
ค.ศ. ๑๔๕๒ หนังสือเหล่านี้ก็อาจเป็นเหตุ
หนึ่งที่ทำให้คัมภีร์ไบเบิล ๔๒ บรรทัดของ
Gutenberg เป็นฉบับพิมพ์ที่สมบูรณ์เป็น
อย่างมาก ทั้งนี้ก็แสดงถึงวิวัฒนาการเกี่ยว
กับการพิมพ์ในระยะนั้นได้อย่างดี.

นอกจากนั้นยังมีการพิมพ์ในสมัย
กล่าววนอีกในประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งวิ
การพิมพ์แตกต่างไปจากของ Gutenberg
อาจจะคิดขึ้นเองและคิดได้ก่อนก็อาจเป็นได้

จากเมือง Mainz ศิลปของการพิมพ์
แพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็ว และใน
ค.ศ. ๑๔๘๗ มีการพิมพ์เกือบทุกประเทศ
ในยุโรป.

บรรณานุกรม

1. "History of Printing" in *Encyclopaedia Britannica*, v. 18, pp. 500-501, Encyclopaedia Britannica Ltd., London, 1959.
2. "Printing" in *Encyclopedia Americana*, v. 22, p. 590, Americana Corporation, New York, 1963.

๑ ตุลาคม ๒๕๑๔

ครบรอบ ๕๐ ปี

การศึกษาประชาบาล

คู่มือบรรณารักษ์

1. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divised by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
2. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta Westby. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.
3. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวและครรชนสัมพันธ แปลจาก Dewey Decimal Classification and Relative Index (7 th. ed.), โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๖. ๒๑๗, ๒๑๖ หน้า. ราคา ๑๐๐ บาท.
4. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ขวลิขิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. พระนคร, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
5. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบทศนิยม, โดย สมุล รัตดากร. พระนคร, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
6. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย สมุล รัตดากร และคนอื่น ๆ. พระนคร, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๑๗๐ หน้า. ราคา ๑๐ บาท.
 บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๖ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ธนาคารใต้ส่งจ่าย ป.ณ. บางลำพู กรุงเทพฯ ๗ ๒.

ปริทัศน์วรรณกรรม

ควบคุมโดย.... วาณี กุลสมบุรณ์

คึกฤทธิ ๖๐

ผู้แต่ง	พระสาสนโสภณ (เจริญ สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร และคนอื่นๆ
หนังสือประเภท	ชีวประวัติ
ลักษณะการประพันธ์	ร้อยแก้วและร้อยกรอง
ผู้พิมพ์โฆษณา	สำนักพิมพ์ก้าวหน้า จกพิมพ์ในศุภวารคดีถึงงานทำบุญฉลอง อายุครบ ๕ รอบ ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ ปราโมช ๒๐ เมษายน ๒๕๑๔
ผู้วิจารณ์	วาณี กุลสมบุรณ์*

เนื้อเรื่อง

ประมวลบทความซึ่งแสดงข้อคิดเห็น
เกี่ยวแก่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ ปราโมช จาก
ทรรศนะคติของผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านรวม
ทั้งหมด ๓๕ เรื่อง บทความบางเรื่องมี
เนื้อหาเกี่ยวข้องกับเจ้าของชีวประวัติทั้งทาง
ตรงและทางอ้อม.

วิจารณ์

หนังสือเล่มนี้ให้เรื่องราวเบ็ดเตล็ด
เกี่ยวแก่ชีวประวัติของบุคคลสำคัญในยุค
ปัจจุบัน บุคคลผู้ซึ่งคนไทยส่วนมากรู้จัก—
ยกย่องและยอมรับว่าเป็น “อัจฉริยบุคคล”
อันควรแก่การเคารพในแง่ของการเป็น
“พหุสูต” และผู้มี “อภินิหาร” ใน

* บรรณาธิการ หัวนำฝ่ายจัดพิมพ์และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร.

ความคิดทางนามธรรมและวิทยาการหลาย
 ด้าน อาทิเช่น พุทธศาสนา วรรณกรรม
 วิชาการหนังสือพิมพ์ ศิลปะและวัฒนธรรม
 ไทย การเมือง ฯลฯ บทความต่าง ๆ ที่จัก
 พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีหลายเรื่องที่น่าสนใจ
 ทางด้านชีวประวัติตามลำดับเหตุการณ์ของ
 คัดเลือกอ่านเอง เป็นต้นว่า “เจ้าช้อยบเซย
 ย่อมารักฉันเลย ฉันเป็นขงจื๊อ” ของ
 ม.ร.ว. บัญญัติ พินิจชนคดี “คุณคึกฤทธิ์
 เมื่อเล็ก ๆ” ของ ม.ร.ว. เส็นีย์ ปราโมช
 ทั้ง ๒ เรื่องนี้เก็บจากความทรงจำของบุคคล
 ผู้รู้จัก และนับเป็น ญาตีสันนิท ของคุณ ชาย
 คึกฤทธิ์เอง แม้จะรู้สึกเสียตายเป็น น่าจะ
 มีอะไร ๆ ที่ให้รายละเอียดมากกว่านี้ แต่ก็
 นับว่ายังดีกว่าไม่รู้ที่มาของนามว่า “คึกฤทธิ์”
 และนอกจากนั้น จันทร์แจ่ม บุณนาค ได้นำ
 เหาภาวะเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัย ร.ศ.
 ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) อันเป็นปีที่คุณชายถือ
 ปฏิสนธิขึ้นมาช่วยให้รู้ถึงบรรยากาศบ้าน
 เมืองในระหว่างนั้นด้วย เนื้อหาส่วนใหญ่
 ที่ผู้อ่านจะได้รู้แน่หนักในทางความเป็น
 ศิลปินของคุณชายมากกว่า อัจฉริยะภาพ
 ด้านอื่น ๆ ซึ่งหากจะเปรียบเป็นภาพก็นับ
 เพียงการเขียนเงาร่างก่อนจะถึงโครงสร้าง
 อันสมบูรณ์ มีหลายท่านที่ไต่แยกคึกฤทธิ์
 นอกเหนือจากงานด้านศิลปะ เช่น บทความ

ของ ดร. อุดล วิเชียรเจริญ วิชา เศรษฐ
 บุตร เกรียง เอี่ยมสกุล เกษม ศิริสัมพันธ์
 สละ ดิชาติกุล ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ
 อุตสาหกรรม พลกุล สก งามมะโรหิต และ
 หมวกเขยว้เจ็ก ที่เบนความสนใจของผู้
 ให้รู้จัก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ในกา
 การศึกษา การเมืองและสังคมของไทย
 ปัจจุบัน ถึงกระนั้นก็ ความรู้สึกขอ
 ผู้อ่านก็อยากที่จะให้เห็น ภาพของ ม.ร.
 คึกฤทธิ์ ปราโมช ให้สำแดงออกมา
 ปรากฏเป็น รูปร่างให้โลก ประจักษ์อย่า
 แจ่มกระจ่างเหมือนดังไฉนลงเงียบ ๆ คร
 หน้าคุณชายคึกฤทธิ์ และเพ่งพินิจอวั
 ภาพอันแฝงเร้นไว้อยู่ในความคิดคำนึงอ
 ลึกซึ้งซึ่งยังมีไต่ถายทอดออกมา แทนกา
 พินิจพิจารณาถึงเรื่องการแต่งตัวแบบเย
 ฟ้าทำเด็กของคุณชาย ซึ่งหลายต่อหลา
 คนพากันแปลกประหลาดใจ และเรื่อง
 ชวนให้นึกถึง โศลกในคัมภีร์ชาลของท้าว
 ปราชัญญ์ รพินทรนาถว่า “พินิจนาการแห
 ภูษาอาภรณ์จะไม่ก่อประโยชน์อันใดให้เก
 ิชนเลย ชำมันยังจะกลายเป็นอุปสรรคก
 ิณมิให้เราได้สัมผัสกับละอองพลานาม
 ของโลกเสียอีก ภูษาอาภรณ์เหล่านั้นมี
 จะลิดรอนสิทธิอันชอบธรรมของเรา มิใช่
 โอกาสให้ไต่เข้าร่วมงานมหกรรมอันยิ

ใหญ่แห่งชีวิตมนุษย์ตามธรรมคาสัมมัญญา”
หลายคนที่จะเข้าใจ หรือยังไม่เข้าใจ
คุณชายคึกฤทธิ์ แต่ก็คงจะมีบางคนเข้าใจ
ไว้ว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นบุคคล
เช่นไร นอกเหนือจากที่ใครๆก็ทราบดีคือ
อันมหาชนได้พากันยกย่อง... ความเข้าใจ
ที่ว่านั้นอยู่เพียงบทความสุดท้าย “ประวัติ
คำเรีรูปร่าง” เพียง ๑ หน้า และ ๑๔
บรรทัด เท่านั้นเอง!

อย่างไรก็ดี “คึกฤทธิ์ ๖๐” ซึ่งมีความ
หนาในเนื้อหาถึง ๓๕๔ หน้า นั้นจะสร้างความ
สนใจจากผู้อ่าน และติดตามเรื่องราว

“...ฉันตอบหัวใจไว้ว่าใช่เอ๋ย
รู้จักคนนานไม่น้อยร้อยร้อยราย
ก็พากันพลัดพรากไปจากฉัน
เมื่อไหว้ไปแล้วหัวใจไม่ร้องฮือ

.....
ท่านที่เหลืออยู่ให้ฉันขยันไหว้
มิใช่คนอื่นไกลที่ไหนกัน

.....
จงอยู่ไปนานนานให้ฉันไหว้

ภาพมือนางที่สอศประสานกันถึง
วันทนาการบนปกซึ่งให้สีสันสภาพ ภาพ
ที่ออกมามีชื่อว่า “คึกฤทธิ์ ๖๐” ก็
นับว่า สะดุดตาสะดุดใจแก่นักอ่านหนังสือ

ด้วยความเพิกเพลีนอย่างลึกลับ ทรรศน-
คติของบรรดาท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ไต่พยา-
ยามช่วยกันร่างภาพร่าง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์
ปราโมช” นั้น แม้จะยังไม่เป็นภาพที่
บริบูรณ์เต็มที่จะกล่าวมาแล้วก็ตามที แต่ก็
เป็น “ภาพ” ที่เราท่านบางคนยังไม่เคยเห็น
หรือใคร่รู้มาก่อน เป็นภาพที่แม้จะเพียง
เส้นร่าง อันจิตรกรเขียนเพื่อเป็นโครงร่างที่
จะเพิ่มเติมความสมบูรณ์ภายหลัง แต่ก็นับ
ว่า เป็นภาพที่สมควรนำชมกันอย่างดีเพียง
ไรทั้งนี้ อาจารย์ คุณหญิงสมโรจน์
สวัสดิกุล ณ อยุธยา ท่านว่าฟังว่า—

ฉันเลยล่วงเวลามากหลาย
แต่ที่หมายว่าจะไหว้ได้เต็มมือ
ที่เหลือนั่นคงจะไม่ขอ
เพราะเขานับถือทั้งกายใจ

.....
หากจะให้เอียนนามสักหนึ่งนั้น
‘คุณคึกฤทธิ์’ คนสำคัญของชาวไทย
.....
ช่วยให้นั้นสุขใจเพราะไหว้สนิท..”

เพียงพออยู่แล้ว และเมื่อได้ลองชิมน้ำคำ
ในเนื้อหา “คึกฤทธิ์ ๖๐” ก็เห็นค่าราคา
ของหนังสือ

ราชาปารีส

ผู้แต่งเดิม

Endore, Guy

ผู้แปล

นายคำรา ณ เมืองไค้ หรือ เป็ลอง ณ นคร

๕ ๕
ขอเรื่องตามต้นฉบับเดิม

King of Paris

หนังสือประเภท

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส และชีวประวัติของ

Alexandre Dumas (ผู้พ่อ)

เวลา

กลางศตวรรษที่ ๑๕

สถานที่

นครปารีส เมืองหลวงแห่งประเทศฝรั่งเศส

ผู้พิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งแรก ๒๕๐๖

ผู้วิจารณ์

รำลึก กุลสมบุรณ์

ตัวละครเอก

Alexandre Dumas เจ้าของชีวประวัติ

วิจารณ์

“ราชาปารีส” หนา ๖๗๗ หน้า
พิมพ์ด้วยตัวฝรั่งเศสอ่านง่ายชัดเจน การ
เรียบเล่ม และปกแน่นหนาตัวปกหุ้มผ้าแข็ง
ชิน ทุกๆ หน้าของ “ราชาปารีส” บรรจุ
มนอักษรซึ่งกลั่นกรองจากสมองของ กีย
อ็องคอร์ท นายคำราฯ แปลและเรียบเรียง
ไว้อย่างสนุกสนาน แม้จะเป็นนวนิยาย
อิงประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศสในกลาง
ศตวรรษที่ ๑๕ และอิงชีวประวัติของ

อเล็กซังดร์ คูมาส์ และครอบครัว แต่
อ่านจะได้รู้ความรู้ ความบันเทิงนาน
ประการอย่างคาดไม่ถึง ต้องขอกล่าวช
กีย อ็องคอร์ท ที่มีความสามารถรวบรวมรา
ละเอียดทุกแง่ทุกมุม ของชีวคชาวฝรั่งเศส
ตลอดจนเหตุการณ์บ้านเมือง ทางประวัติ
ศาสตร์ทั้งในการเมืองและการสังคม โด
เฉพาะอย่างยิ่งอ็องคอร์ทได้เน้นถึงชีวิตพิสดา
ของบรรดา จิตรกร ศิลปิน นักประพันธ์
นักกวี นักหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

“ราชาปาริธ” เป็นเรื่องของชีวิตที่
เต็มไปด้วยการต่อสู้ของอเล็กซันดร์ คูมาส์
(ผู้พ่อ) ซึ่งมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า
ที่จะเป็นนักเขียนในบรรณพิภพด้วยผู้หนึ่ง
คูมาส์ เป็นทายาทของสกุลขุนนาง ผู้เคยทำ
ชื่อเสียงไว้อย่างกล้าหาญ ชีวิตของเขา
คลุกคลีกับคนหลายประเภท นับตั้งแต่
พระเจ้าแผ่นดินจนถึงเสมียน ผู้อ่านจะได้
พบการดำเนินชีวิตแปลกๆ ที่องค์กร
ใกล้ชิดแทรกไว้ โดยเฉพาะชีวิตของคูมาส์
เองนั้นต้องต่อสู้กับความยากจน ความทุกข์
ระทมขมขื่น ผิดหวัง ทั้งต้องต่อสู้เพื่อ
“การเป็นบุคคลในตำนาน” ซึ่งเป็นยอด
ปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของคูมาส์เอง ผู้เขียน
ได้ถ่ายทอดอารมณ์ที่ราวราน อันเนื่องจาก
ความผิดหวัง และว่าเหว เช่น ตอนที่
บรรยายความผิดหวังครั้งแรกที่คูมาส์ได้รับ
เมื่อเหยียบย่างเข้านครปาริธ ผู้แปลก็อธิบาย
คำราๆ เองก็ดูเหมือนจะเข้าใจในอารมณ์
ราวรานนี้ด้วย ฉะนั้นจึงถอดความได้เป็น
อย่างดี.

“เขารับลาไปโดยเร็ว อยากจะไปให้
ห่างคนที่มีความหวังดีต่อเขา แต่ไม่ได้ให้

กำลังใจเขาเลย ในขณะที่เขาต้องการ
อย่างยิ่ง...”

ในที่สุด คูมาส์ก็สามารถเข้าห้องอยู่ใน
ปาริธได้ และต่อมาก็ได้ภรรยาซึ่งเป็นแม่
หม้ายผู้ให้กำเนิดอเล็กซันดร์(น้อย) แต่ชีวิต
รักของคนทั้งสองต้องจากกันในที่สุดเพราะ
ความไม่เข้าใจกัน ต่อมาเขาก็เริ่มงาน
เขียนบทละคร ได้รับความร่วมมือจากเพื่อน
ผู้อาวุโส เป็นต้นว่า Victor Hugo ผู้ให้คำ
แนะนำและสนับสนุนเขา ชื่อเสียงของ
อเล็กซันดร์ คูมาส์ เริ่มแพร่หลายขึ้นภาย
หลังที่เขาเขียนบทละครเรื่องพระเจ้าเฮนรี
ที่ ๔ และราชสำนัก เขาใช้ความวิริยะ
อุตสาหะอย่างแรงกล้าจนคว้าตำแหน่ง
“ราชาปาริธ” จากประชาชนได้ ผู้อ่านจะได้
ทราบถึงวิธดำเนินชีวิตของคูมาส์เคล็ดลับ
ในการที่เขาประสบความสำเร็จในงาน
ประพันธ์ ตอนที่สะท้อนใจมีหลายตอนเช่น
ตอนที่แสดงให้เห็นถึงความร้าวระหว่าง พ่อ-
แม่-ลูก.

อังคอร มิวสิคเสนอเรื่องอย่างไม่ลืบน
และเข้าใจผูกเรื่องให้โยงถึงกันได้อย่าง
แนบเนียน ตอนใดที่ควรแทรก “ภูมิหลัง”

ของประวัติศาสตร์ สถาปสังคม หรือฉากประกอบ เขาก็สอดแทรกได้เป็นอย่างดี อย่างเช่น ตอนหนึ่งที่บรรยายถึงชีวิตประเภทหนึ่งของชาวปารีส ว่า:—

“ปารีสยุคนั้น มีอะไร ๆ น่ารู้หลายอย่าง มันก็แต่งปทานุกรมเล่มใหญ่ ชื่อ ลารูซ (Larousse) ได้รวบรวมเรื่องเหล่านี้ไว้ในปทานุกรมของเขา เช่น เขาพูดถึงประวัติของคำ omnibus ซึ่งเป็นรถเมล์มาทวน แล่นจากปารีสไปยังหัวเมืองว่า เดิมคนที่คิดรถเมล์แบบนี้ ชื่อว่า นายออมเนต (omnes) รถที่เขาคิดขึ้นจึงเรียกว่า omnibus มันพอดีเหมาะเจาะ ที่เป็นรูปภาษาละติน แปลว่า สำหรับทุกๆ คน ชื่อของนายคนนี้น่าจะเป็นอมตะ ถ้าแม้ว่าต่อมาคำนี้ไม่ถูกย่นลงเหลือแต่ bus คำเดียว เที่ยวนเราเรียกรถโดยสารคันใหญ่ว่า รถบัสโดยไม่ได้คิดถึง นายออมเนต ผู้ค้นคิดคิดขึ้นรถคันแรกน่ะเลย” หรือตอนที่กล่าวถึง “ชีวิตแบบโบฮีเมีย” ว่า:—

“อยู่กันตามความพอใจ ไม่ต้องเอาใจใส่ต่อชนบประเพณีของสังคม บรรดาบรรณคดีและปรัชญาก็มีข้อเกิดขึ้น แต่ก็มักเป็นปรัชญาที่ไม่เขาร้องเขารออะไรนัก.....” ซึ่งอาจเปรียบเสมือนสังคมของ “ยุคลาชน” ในปัจจุบัน.

“ราชาปารีส” ได้สะท้อนภาพชีวิตหลายชีวิตทั้งในแง่ดี และร้ายให้ผู้อ่านได้ประจักษ์ ด้วยการบรรยายอย่างตรงไปตรงมา เช่น:—

“เป็นยุคฝรั่งเศสกำลังนิยมละครสกปรก คนอังกฤษอดทนข้ามช่องแคบเพื่อมาดูให้เห็นกับตาว่า ละครสกปรกของฝรั่งเศสนั้นขนาดไหน มันก็เกี่ยวกัยเรื่องเลือดตกยางออก เรื่องคบชู้ชาย เรื่องข่มขืนใจ...”

ในหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านจะเกิดความประทับใจในคำคม หลายตอนที่องค์กรแทรกถ้อยคำที่สละสลวย กินใจ ให้อารมณ์คล้อยไปตาม เป็นค้นว่า.

“ลูกเอ๊ย การเป็นนักประพันธ์นั้น ต้องเรียนกันไม่มีจบ อิตาศาสตร์อาจหาญอาจหยกเรียนได้ ในพวกนักประพันธ์ไม่มีปริญญาหรอก บทประพันธ์ของเรา งานของเราแหละ คือ ปริญญาบัตร...” หรืออีกตอนหนึ่งที่คุมาส์ สอนลูกชายว่า:—

“...และสำหรับเจ้าโดยเฉพาะ เจ้าต้องจำไว้เสมอว่า พันพระฉันทเจ้าอย่างเหยียบลงไปทุกๆ ก้าวนั้น กำลังสิ้นสละเทือนไปด้วยคำว่า อเล็กซันดร์ คุมาส์ และคำนั้นก็แค่พ่อและเจ้าเท่านั้นเป็นเจ้าของ...”

ผลปรากฏว่า कुमारสองพ่อลูกได้ครองความเป็น “ราชา” ในโลกการประพันธ์สมัยยิ่ง กีย อังคอร ใช้คำสนทนาของตัวละครแสดงให้เห็นอุปนิสัย แนวความคิด การเลียดดี รวมทั้งการดำเนินเรื่องไปในตัว ทั้งตอนที่แสดงให้เห็นนิสัยรักความโอ้อำหรรษาของ कुमार (พ่อ) ว่า:—

“โลกนี้ประกอบด้วยคนสองจำพวก คือ พวกชอบพูดเรื่องคนอื่น กียอีกพวกหนึ่งมีเรื่องให้คนอื่นเอาไปพูด เราจะต้องเป็นจำพวกพิเศษแหละ เพื่อที่มเื่องให้คนทั้งหลายเอาไปพูดกัน...”

มีหลายตอนที่อังคอรบรรยายฉากลักษณะท่าทางของตัวละคร และอื่นๆ โดยแทรกคำพูดเข้าจนไว้ เป็นต้นว่า:—

“เขาเป็นคนร่างสูง ผิวคล้ำ ผอมจนเห็นหนังหุ้มกระดูก ราวกับว่า เมื่อเทวดาขึ้นเขาจะล้มให้เนอมาด้วย...”

หรืออีกตอนหนึ่ง:—

“โรงแรมคาย (โรงแรมเดิมชื่อโรงแรมพระแสง ที่เมอติเออร์ลาบูเรท์เห็นว่าพระแสงนั้นเกี่ยวกับพระราชแล้วพระราชานั้นเปลี่ยนได้ แต่คายก็เป็นคายตลอดกาล แก่เลยเปลี่ยนชื่อโรงแรมของแกเสียใหม่) ”.

ท่านผู้อ่านที่ชอบปรัชญาชีวิต หรือแง่คิดที่เป็นเสมือนบทเรียน ท่านจะได้พบว่าย่แทบทุกหน้าของ “ราชาปารัต” มักจะแทรกคติชีวิตที่น่าฟังไว้

“...การที่จะได้ชื่อว่า มีชีวิตนั้น เราจะต้องเป็นตัวของเราเอง ซึ่งจะต้องใช้ความกล้า ความกล้าที่ยอมรับความผิดหวัง ที่จะยอมมีศัตรู และกล้าที่จะรับว่าอาตมาเองมีข้อบกพร่อง และอาจทำอะไรผิดไปเหมือนกัน...”

นอกจากคติชีวิตแล้ว เรายังได้พบทัศนคติทางการเมืองที่ค่อนข้างพิสดารแต่แทรกความรู้ลึก ประชดประชัน ไว้ในที่ เช่น ในตอนที่ นายพลแวร์เกีย กล่าวกับ कुमारว่า:—

“ใครจงรักภักดีต่อชาติ มีแต่ทางเสียหาย หลานจำไว้นะ อย่าจงรักภักดีต่อชาติ แต่จงเข้ากับคณะที่เสวยอำนาจได้แล้วก็ขึ้นคั นแหละเคล็ดลี้ลับสำเร็จในยุคคอร์ปชั่น”.

แต่เมื่อพิจารณาอุวหารข้างบนนี้ ก็ให้เห็นได้ว่า กีย อังคอร - ประชดประชันพวกที่ดำเนินชีวิตแบบ “นกหลายหัว”

คราวนี้มาพิจารณากันถึงภาษาที่ใช้ในการแปล นายคำรา ณ เมืองไค พยายามแปล และเรียบเรียงด้วยสำนวนไทยๆ

การใช้คำก็ดี ส่วนใหญ่เหมาะสมกับความสำคัญมากน้อยของตัวละคร ถึงกระนั้นก็ยังมีความตอนที่แปลไม่แนบเนียน ไม่เป็นโวหารแบบไทยเลย เช่น :-

“บุคคลที่สงสัยความสามารถของตัวเอง ก็เท่ากับได้ไปสมัครให้เป็นทหารฝ่ายศัตรู และถอยป็นใจยิ่งตัวเอง เขาทำให้ฉันหวังแน่นอนขึ้น โดยตนเองเป็นคนแรกที่เชื่อเช่นนั้น”

การดำเนินเรื่องแต่ละตอนไม่สืบต่อกัน ช็อตน่าชมก็พอ แต่ละบทมีข้อประจักษ์ชวนให้อ่านเกิดความสนใจ เป็นต้นว่า การทวงหลังเต็นรำ สวมหน้ากาก...สู่เทวดา...อาศรมสวาท.... คิลิปุคพิกล.... ชนสวรรค์ลึกลับ... คับทาวเลียให้หมก... ถึงแม้ฉันจะมีชีวิตอยู่อีกไม่นาน แต่ก็ไม่น่าจะเกินไปสำหรับคนที่ต้องการจะรัก..อาทิคัย

อัสคอง, เป็นต้น แม้ว่า กัย อังคอร จะบรรยายชีวิตของคามาส์จนเกินความเป็นจริง แต่เขาก็มีวลีเสนอเรื่องราวบรรยายสั้นๆ ได้น่าสนใจ

มีผู้วิจารณ์เรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจในหนังสือ Book Review Digest ในทัศนะต่างๆ กัน อย่างเช่น นาย Richard Match ได้วิจารณ์ไว้ว่า :-

“ในขณะที่ข้อเท็จจริงทำให้เรื่องราวที่เต็มไปด้วย อังคอรก็พยายามและทิ้งข้อเท็จจริงเสีย ที่ใดที่ประวัติศาสตร์มีได้บันทึกไว้ อังคอรก็มีความสามารถที่จะสอดแทรกพฤติกรรมอันอาจจะเกิดขึ้นได้ วิถีเสนอแนวเขียนเช่นนั้น ค่อนข้างจะเป็นอันตรายสำหรับนักอ่านที่อาจเข้าใจประวัติศาสตร์ผิดพลาด แต่เรื่องนั้นก็เป็นวนิยายอิงความเป็นจริงของมนุษย์มหัศจรรย์ในบรรณพิภพหนึ่ง”

ตามล่า

ผู้แต่งเดิม

Waldeck Theodore J.

ผู้แปล

ลมูล รัตติกาล

ชื่อเรื่องตามต้นฉบับเดิม

Lions on the hunt

หนังสือประเภท

วรรณกรรมสำหรับเด็ก

โครงเรื่องประเภท

ธรรมชาติวิทยา

สถานที่

ทุ่งหญ้าและป่าโปร่ง “ซาโอแบบ” ในทวีปแอฟริกาใต้,
หมู่บ้านเผ่าซูลู

ผู้พิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งแรก

ผู้วิจารณ์

ราณี กุลสมบุรณ์

ตัวละครเอก

ฟาลัน (Sur-Dah) สิงหนุ่มแห่งทุ่งโล่ง ในแอฟริกาใต้ซึ่ง
เกิดมาเพื่อเป็นจ้าวป่า และจำฝูงสิงโต คาวีโย หัวหน้า
เผ่าซูลู

เนื้อเรื่องย่อ

“ฟาลัน” หรือ Sur-Dah ลูกสิงโต
หนุ่ม และน้องคิตตามแม่สิงโตออกหากิน
ท่ามกลางความแห้งแล้ง ทุกวันในทุ่ง
กว้าง และป่าโปร่ง “ซาโอแบบ” ในดิน
แดนแอฟริกาใต้ ภูมิภาคแถบนี้การล่า
เนื่องจากฝนไม่ตก ฝูงสิงโตและสัตว์ป่า
อื่น ๆ ต่างประสบกับความทุกข์ทรมานด้วย
ความหิวโหยอย่างสาหัส ประสบการณ์
การผจญภัยของฟาลัน เริ่มเมื่อมัน และ

ครอบครัว ร่วมฝูงสิงโตเข้าบุกหมู่บ้านชน
เผ่าซูลู ซึ่งมี “คาวีโย” เป็นหัวหน้า ใน
ขณะนั้นเผ่าซูลูเพิ่งทำพิธีขอฝนจากเทพเจ้า
อัมบิณี เหตุการณ์อันซุลมุนวุ่นวายในขณะ
ที่สิงโตจำฝูงดั้งเดิม กระโจนผ่านรั้วหนาม
เข้าไปคาบวัวมาเป็นอาหาร และนับเป็น
ประสบการณ์ในชีวิตครั้งแรก ที่ทำให้ ฟา-
ลัน ได้รับบทเรียนหลายอย่างเกี่ยวแก่
“สังคมของสิงโต” และข้อเท็จจริงที่ถูกต้องคือ
การสูญเสียแม่ของมันไปอย่างไม่มีวันกลับ

ฟ้าลั่น ต้องช่วยตัวเองทั้งในการดำเนินชีวิต
ความเป็นอยู่ การต่อสู้กับธรรมชาติ
และสัตว์ป่าด้วยกัน จนในที่สุดภัยธรรมชาติอันเกิดจากความแห้งแล้ง และความ
หิวโหยอย่างสุดทน ทำให้ ฟ้าลั่น เข้าไป
ขโมยวัวของเผ่าซูลู มันจึงถูกติดตามล่า
แต่ฟ้าลั่นโชคก็หนีเอาตัวรอดได้ และต้อง
ใช้ชีวิตอย่างว่าเหว และเกี้ยวกาย ทราย
กระทั้งวันหนึ่ง ฟ้าลั่นได้พบกับฝูงสิงโตอัน
มีเจ้าฝูงตัวเต็มควมคุมอยู่ ทั้งสองฝ่ายต่อสู้
กันอย่างทรหก ฝ่ายหนึ่งสู้เพื่อรักษาและ
สงวนสิทธิในการเป็น “จ้าวป่า” ของตน
แต่อีกฝ่ายหนึ่งสู้เพื่อพิชิตการเป็น จ้าวป่า
และเจ้าฝูง และในที่สุดโอกาสอันงดงาม
ของฟ้าลั่นก็มาถึง มันสามารถพิชิตศัตรู
ด้วยความเฉลียวฉลาด และไหวพริบ ฟ้า-
ลั่นเป็นผู้ชนะ และได้ครองฝูงนางสิงโต
เป็นรางวัล.

วิจารณ์

ผู้เขียนเรื่องนี้ เคยมีผลงานเกี่ยวกับ
นวนิยายประเภทป่าดงพงไพรในแอฟริกา
มาแล้ว เช่น เรื่อง “พลายจำปา” การวาง
โครงเรื่องการผูกเนื้อเรื่อง และวิธีดำเนิน
เรื่องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ทั้งอุกมด้วย

ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ในแบบนวนิยาย
ประเภทนี้ ส่วนงานแปลของ “ลมูล รัตนา-
กร” ในเรื่องนี้ น่าสนใจในการเรียบเรียง
ถ้อยคำ และผูกประโยคชวนให้น่าอ่านมาก
ยิ่งขึ้นกว่าในเรื่อง “พลายจำปา” แม้ว่าจะมี
ข้อบกพร่องเล็กน้อยในด้านการพิสูจน์อักษร
อยู่บ้างก็ตาม ในบทแรกซึ่งให้ชื่อว่า “เสียง
กลองก้องป่า” นั้น ได้บรรยายถึง “จังหวัด
อินทรี เพราะ แทรกซึมไปด้วยบริเวณป่า...”
อาจจะขัดต่อข้อเท็จจริงอยู่บ้างที่ว่า เสียง
กลองน่าจะมีจังหวัดก้องกังวาน มากกว่า
ความไพเราะ โดยเฉพาะเสียงกลองของ
นักรบเผ่าซูลู! “ฟ้าลั่น” สิงโตหนุ่มพระ-
เอกของเรื่องนี้ก็ หรือ “ดาวโย” หัวหน้า
เผ่าซูลูกก็ ล้วนเป็นความรู้สึกนึกคิดของ
ผู้เขียน ที่ได้สร้างขึ้นมาเป็นตัวแทนที่จะ
แสดงออกถึงชีวิตที่ได้รับคามทนทุกข์
ทรมานจากภัยธรรมชาติอย่างกล้าหาญ
และน่าเห็นใจยิ่ง แนวความคิดของเรื่องซึ่ง
ปรากฏเด่นชัดนั้นคือ “บุคลิกภาพของ
การเป็นผู้นำ” ซึ่งดูเหมือนว่า ที่โอ-
ดอร์ เจ. วอลเตอร์ มิได้เคยละเว้นที่จะแผ-
ไว้ในหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นผลงานของ
เขา และในเรื่องนี้ “ฟ้าลั่น” สิงโตหนุ่ม

และ “คำวิโย” หัวหน้าเผ่าซูล คือ “บุคลิก
ของหัวหน้า” ซึ่งผู้เขียนมุ่งมาดปรารถนา
ที่จะปลูกฝังไว้ในอุปนิสัยของนักอ่านวัยรุ่น
ซึ่งได้แสดงออกไว้อย่างหลายตอน เช่น ตอน
แรกๆ ของเรื่อง ฟาลันนั้นกษมและยกย่อง
บุคลิกของสิงโตจำฝูง ผู้มีร่างกายกำยำ
ใหญ่โตกว่าตัวอื่น ๆ และที่สำคัญคือ วั
รชยาภคผลซึ่งกระจ่ายอยู่ทั่วตัวของเจ้าจำ
ฝูงตัวนี้ อันนับว่าเป็นหลักฐานแห่งประสพ
การณ์ การต่อสู้ และความกล้าหาญที่น่า
ทึ่ง และภาคภูมิใจอะไรเช่นนั้น! การ
สูญเสียแม่สิงโต ซึ่งสิ้นชีวิตเพราะคมหอก
ของนักรบซูล ทำให้ความรู้สึกของฟาลัน
พิศวงงงงันอย่างไม่เคยสำคัญชีวิต การ
พรรณนาถึงสภาพและความรู้สึกของสิงโต
หนุ่มในตอนนั้น ว่าความรู้สึกสะท้อน
อารมณ์อย่างพอเหมาะพอควร และสมเหตุ
สมผล.

“...ความจริงอันแสนเศร้าผ่านเข้ามา
ในความรู้สึกของฟาลันอย่างชัดแจ้ง แม่
ของมันกำลังจะสิ้นชีวิตลงแล้ว...”

แม้ผู้สอนให้ฟาลันรู้จักกฎแห่งป่า และ
แม้ผู้รักและคอยปกป้องกันภัยอันตรายแก่
ลูกน้อยนับตั้งแต่มันลืมตาในโลกทรายกระ-

ทั้งฟาลันเติบโตใหญ่ แต่ในที่สุกมันต้อง
กลายเป็นสัตว์ผู้กำพร้าแม่ทั้งๆ ที่มันไม่อาจ
เข้าใจเลยว่า เหตุไรจึงเป็นเช่นนั้น! ฟาลัน
ผู้เกลียดการเดินตามหลังแม่ แต่ภาคภูมิใจ
ใจที่ตนเป็นเสมือนผู้ปกป้องกำบังภัยแก่สิง
โตผู้น้องที่วิ่งแอบอยู่ข้างหลังตัวมัน ไตร่ตรอง
ในบัดดลว่า “โลกนี้ช่างกว้างใหญ่และน่า
เกรงขามยิ่งนัก...” เมื่อสิ้นแม่! แม้ว่าสัตว์
อย่างสิงโต หรือสัตว์อื่นอาจจะไม่มีความรู้
ลึกซึ้งถึงสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ผู้เขียนและผู้แปล
ซึ่งถ่ายทอดอารมณ์เศร้าอย่างว่าเหว ของ
สัตว์ ก็เพื่อจะเตือนสำนึกถึง “พระคุณ
แม่” อันเป็นคุณธรรมสูงส่ง ซึ่งบรรดา
สามัญมนุษย์พึงมีเยี่ยงสัตว์!

หลายตอนที่ให้คติสอนใจทั้งเด็กและ
ผู้ใหญ่ เช่น ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของ
ฟาลันที่คิดเข้าประจัญบานกับฝูงลิงบาบูน
— ยอคนนักสู้ผู้ไม่เคยยอมแพ้แม้ศัตรูอย่าง
ฟาลันจะมีพลังกำลังอันมหาศาล ซึ่งในที่
สุกฟาลันต้องไต่รบบทเรียนจากการสำคัญ
ตนผิด และต้องสู้เพื่อหนีเอาตัวรอด!
ฟาลันจำต้องยอมวิบัติสภาพของผู้แพ้ ...

“มันล้มตัวลงนอนและครางคล้ายเสียง
ระอน ... ตั้งแต่เกิดมาเป็นตัวเป็นตน ไม่
เคยถูกทำร้ายจิตใจอย่างนี้มาก่อน ... ผล

น้อยแต่ใหญ่บนร่างกายของมันนั้นไม่ว่า
จะลึกจกหรือและเจ็บปวดเพียงใด ไม่ช้าก็
หายไ้โดยมันเอาดินเลีย แต่ผลที่ตรง
อยู่ในความหึงเหวและภาคลมใจของมัน
นั้น จะต้องใช้เวลารักษานานมากกว่าจะ
หายไ้จากใจ...".

ฉากการต่อสู้ระหว่างสัตว์ป่าอันดุเดือด
น่าสยดสยองมีหลายตอนที่เพิ่มรสชาติให้
เรื่องนี้ น่าอ่าน น่าติดตามจนตลอด นอก
จากนั้น ความรู้ในเรื่องสัตว์วิทยานานา-
ประการ เช่น สิ่งใดเป็นศัตรูสำคัญของ
มัลลาย หรือธรรมชาติของสิ่งใดคล้าย
แมว คือไม่ชอบน้ำและเกลียดความชื้น
ธรรมชาติของสัตว์ป่าอื่น ๆ เช่น ลิงบาบู
นกกระบอกเทศ หมูป่า ฯลฯ ล้วนเป็น
ตัวละครของป่าที่ทำให้เนื้อหาสมบูรณ์ยิ่ง
ขึ้น.

สำหรับ "คาวีโย" หัวหน้าเผ่าซูลู
เป็นสัญลักษณ์ของ "ผู้นำ" และศูนย์รวม
ชีวิตจิตใจของนักรบและชนในเผ่า คาวีโย
ผู้มีวัฒนธรรมการแต่งกายของชนระดับ
"หัวหน้า" คาวีโยผู้ถือโซ่กลางหรือเคล็ด
ต่าง ๆ เช่น ผูกเหยือกลายครามติดข้อมือ
เสมอเพื่อครองความมีโชคคึกและเป็นคน
เด่นที่สุดในเผ่า คาวีโย ผู้ผู้ก่อบรมสั่ง

สอนลูกบ้านและนักรบให้รู้จักสิทธิและหน้าที่
ตามสถานะของแต่ละคน เช่นการให้
อภิสิทธิ์ในการบางอย่างของนักรบซูลู การ
สำนึกถึงความรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่
และสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
ของลูกบ้าน ตลอดจนรู้จักวิถีแก้ไขและ
ช้แก้ปัญหาอย่างยากหรือความเดือดร้อนของ
ชนหมู่มาด้วยความสุขุม และรู้จัก
เทศะว่าอะไรควรแก้ - ควรจัดทำก่อนหรือ
หลัง ในบทที่ชื่อว่า "พิชิตลอบขวัญ"
จะทำให้ผู้อ่านรู้จักลักษณะผู้นำบางประการ
ของคาวีโย เช่นความในหน้า ๑๓๕ ว่า:-
"... แม้คาวีโยจะมีอายุมากและมีสติ
ปัญญาเฉียบแหลมและไม่หึงเหว แต่
คาวีโยจะยอมทำสิ่งใดที่เป็นการหลออำนาจ
ของตนเองไม่ได้เป็นอันขาด ตัวเขาและ
เขาคนเดียวนั้นเป็นผู้เป็นคนทำให้หมู่บ้าน
ทั้งหมู่บ้านนั้นเดินไปด้วยกิจกรรมและ
ความร่าเริงบันเทิงใจ เขาเพียงแต่พูดออก
มาคำเดียวเท่านั้น คนทั้งหมู่บ้านก็จะรีบ
ไปปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกันทันที ..."

ลักษณะบางอย่างเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับหัวหน้าเช่น "คาวีโย" ผู้ปกครอง
คนป่าซึ่งล้วนแต่ได้รับการอบรมบ่มฝึกนิสัย
ในการปรองดองร่วมมือ ช่วยเหลือกันและ

กันเพื่อต่อสู้ของกันภัยพิบัติอื่นทุกคนมีส่วนร่วม
ร่วมกัน เป็นวัฒนธรรมทางจิตใจที่ไม่ต้อง
อาศัย ความเป็น “อารยชน” ดังที่
สังคมโลกมักชอบเอ่ยอ้างและยกย่อง

นอกจากนั้น “ตามล่า” ยังสอน
ให้เด็กรู้จักอุปนิสัยตัวละครอื่น ๆ เช่น
“มะเขาส” นักรบผู้ชอบยกตนข่มท่าน
“กนิ-ชู” พ่อมด-หมอมดประจำเผ่า ผู้
เห็นแก่ความสุขส่วนตัวมากกว่าความเป็น
—ความตายของส่วนรวม ถึงกระนั้น
กนิ-ชู ก็นับว่าเป็นคนสำคัญใน “พิชิต-
ฝน” และ “พิชิตลอบขบวนการ” ตัวละคร

—ฉาก—เหตุการณ์ และส่วนประกอบอื่น ๆ
ในเรื่อง “ตามล่า” ล้วนแต่ดึงดูดความ
สนใจ ชวนให้ติดตามจนบางครั้งนั่งอ่าน
วิงเวียนจะรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมเข้าไปพัวพันกับ
“ฟ้าลั่น” เพื่อหนี น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า
และการตามล่าของมนุษย์! จนในที่สุดก็
จะร่วมกันถอนใจโล่งอกเมื่อได้รู้ว่า “ยัก-
ฟ้าลั่น” ไม่ว่าเหว่ อีกต่อไปแล้ว ..”

“ตามล่า” มีภาพประกอบในเรื่อง
ชีวิตและสังคมคล้ายกับเรื่องในบทอย่างยิ่ง
รูปเล่มในขนาดหน้า ปกอ่อน จำหน่าย
ราคา ๗ บาท ซึ่งนับว่าเกินค่าของเงิน.

The Grand Palace

หนังสือประเภท

ผู้จัดพิมพ์

ผู้วิจารณ์

ศิลปและสถาปัตยกรรมไทย.

สโมสรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดพิมพ์ถวาย
เนื่องในวโรกาสวันรัชดาภิเษก ๕ มิถุนายน ๒๕๑๔ จำนวน
๑๖๒ หน้า ภาพสีพร้อมคำอธิบายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.
จำหน่ายราคาเล่มละ ๑๐๐ บาท.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ.

เนื่องใน อภิลักขิตสมัยมหามงคลอัน
อุดม ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ได้เสด็จ
ดำรงสิริราชสมบัติมาครบ ๒๕ ปี ในวันที่
๕ มิถุนายน ๒๕๑๔ นอกจากรัฐบาลใน
นามของข้าราชการฝ่ายทหาร ตำรวจ
พลเรือน และประชาชน จะได้จัดงานพิธี
เฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ขึ้นระหว่างวันที่ ๑
ถึง ๕ มิถุนายน แล้ว หน่วยราชการ
องค์การ สถาบัน และสมาคมเอกชน
ต่าง ๆ ยังได้จัดกิจกรรมเพื่อแสดงความยินดี
ปราโมทย์ และแสดงความจงรักภักดี
อย่างยิ่งด้วย กิจกรรมต่าง ๆ นั้นมีตั้งแต่
บริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศล ข้าราชการ
กุศลทางศาสนา ข้าราชการกุศลสังคม
สงเคราะห์ต่าง ๆ จัดสร้างถาวรวัตถุ เช่น
โรงเรียน สะพาน บ่อน้ำ ถนน จัดการ

แสดงหารายได้ทุนเกล้า ๆ ถวายโดยเสด็จ
พระราชกุศล จัดนิทรรศการ สร้าง
เหรียญกระสาปณ์ ออกแสดงมภ์พระลัก
เฉลิมพระเกียรติ และจัดพิมพ์หนังสือ
จำหน่ายและแจกเผยแพร่เพื่อนำเงินทุน
เกล้า ๆ ถวาย เป็นต้น.

ทุกกล่าวมาทั้งหมดนี้ การ จัดพิมพ์
หนังสือนี้ เป็นกิจกรรมที่มีหน่วยงาน
ต่าง ๆ ดำเนินการเป็นจำนวนมาก ทำให้
มีหนังสือสารคดีเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ
พระราชจริยวัตร และพระเกียรติคุณ
เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางในจำนวนหนังสือ
ต่าง ๆ เหล่านี้ มีอยู่เล่มหนึ่งที่มีใก้กล่าว
ถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตรง
แต่ได้จัดพิมพ์ขึ้นหารายได้ทุนเกล้า ๆ ถวาย
และได้รับความนิยมนอย่างสูง คือสมุดภาพ
พิมพ์สีดอสี ชื่อว่า พระบรมมหาราชวัง
The Grand Palace ขนาดหนังสือ ๑๒ นิ้ว

x๑๐ นิ้ว เป็นรูปเล่มที่ค่อนข้างดี เหลี่ยม
ทึบ อันเป็นรูปลักษณะหนังสือที่ไต่รับ
ความนิยมในการออกแบบและผลิตหนึ่ง-
เล่มอยู่ในขณะนี้ ในเล่มมีภาพสอคล้องคางม
และมีแผนผังประกอบอีก ๒ แผ่น มีคำ
อธิบายทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
พิมพ์โรงพิมพ์คุรุสภา ซึ่งใคร่ขอว่าเป็น
โรงพิมพ์ที่ใหญ่โตและทันสมัยที่สุดแห่ง
หนึ่งในเอเชียอาคเนย์ ราคาจำหน่ายเล่ม
ละ ๑๐๐ บาท นับว่าเป็นราคาที่ไม่ถูกนัก
แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการต้อนรับจาก
นักเลงหนังสืออย่างอันหนาแน่นต่าง ๆ ที่
ไม่มีวางจำหน่ายในท้องตลาด ต้องสั่งจอง
หรือไปซื้อทำการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หนังสืออนกยงต้องพิมพ์คงครองที่
นบกยงวณที่กำลังเขียนบทความนี้ กำลัง
พิมพ์คงครองอยู่ที่โรงพิมพ์คุรุสภา รวม
จำนวนพิมพ์ทั้งสิ้นครึ่งเป็นหนึ่งหมื่นเล่ม
ซึ่งมีข่าวว่าขายหมดแล้วตั้งแต่หนังสือยัง
อยู่บนแท่นพิมพ์ นับว่าเป็นสถิติการ
จำหน่ายที่น่าพอใจมาก เพราะมีระยะเวลา
จำหน่ายประมาณสองเดือนต่อหนึ่งหมื่น
เล่ม ถ้าหนังสือไทยเรื่องอื่น ๆ มีสถิติ
จำหน่ายเช่นนี้เป็นส่วนมาก วงการหนังสือ
ไทยก็คงจะมีหนังสือขึ้นต่ออีกจำหน่ายเพิ่ม

พนตย์ขัญญาและสนองความต้องการของ
นักเลงหนังสือได้อีกมาก.

อันที่จริงหนังสือนี้เป็นหนังสือที่ไม่ใหม่
นักใน ประเภทหนังสือ เกี่ยวกับ พระมหา-
ปราชญ์ราชวงศ์ เพราะเคยมีหนังสือที่
ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ออกเผยแพร่มาแล้ว
แล้ว แต่ข้อแตกต่างสำคัญก็คือ หนังสือ
ที่สโมสรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจัดพิมพ์ในครั้งนี้
มีภาพสอดคล้องสวยงาม และมีคำอธิบาย
สรุปสั้น ๆ ย่นย่อพอเข้าใจ ไม่เป็นหนังสือ
ทางวิชาการที่ทำให้รายละเอียดมากเกินไป
จนบุคคลบางระดับไม่สนใจ หากแต่
หนังสือนี้เป็นสมุดภาพประกอบคำอธิบาย
จึงเหมาะที่จะมีไว้ดูเพื่อความเพลิดเพลิน
และคนทุกวัย ไม่ว่าคนชราหรือหนุ่มสาว
หรือเด็ก ไม่ว่าคนไทย หรือชาวต่าง
ประเทศ ก็มีโอกาสดูหาประโยชน์จาก
หนังสือเล่มนี้ได้ โดยเฉพาะคนไทยทั้ง
หลายเมื่อ ได้พลิกดูภาพและอ่านคำอธิบาย
ในหนังสือ ก็ย่อมจะได้รับทราบกระตุ้นเตือน
ให้มีความชื่นชม และภาคภูมิใจใน ความ
เป็นคนไทย เป็นเจ้าของแผ่นดินไทยที่มี
ศิลปะ สมบัติ อันทรงงาม และมี คุณลักษณะ
เด่นประจำชาติของตนโดยเฉพาะ สมกับ
ที่สโมสรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้เขียนคำนำ
ไว้ว่า:—

“... ในอภิลักขิตสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่เสด็จขึ้นครองราชสมบัติครบ ๒๕ ปี ในวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ นิคมสร้างชีพไม่สลายแห่งประเทศไทย ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดพิมพ์หนังสือพระมหาปราสาท พระราชมณเฑียรสถาน และปูชนียสถานต่าง ๆ ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งล้วนได้รับการก่อสร้างขึ้นด้วยความประณีตวิจิตรบรรจง เป็นสมบัติมหาศาลของชาติในทางศิลปะและวัฒนธรรม.

เพื่อสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเผยแพร่ศิลปะของไทยแก่ชาวต่างประเทศ และเพื่อจรรโลงจิตใจคนไทยให้ยึดมั่นในความเป็นไทที่บรรพบุรุษสร้างสมมาด้วยชีวิตและเลือดเนื้อ เหลือเป็นอนุสรณ์ไว้ให้ลูกหลานรับรู้ความเจริญรุ่งเรืองในกาลก่อน ซึ่งคนไทยในปัจจุบันควรรับช่วงรักษาไว้สืบไปอย่าให้ขาดสูญ....”.

การจัดรูปเล่มนั้น ทำให้เรียบร้อยไม่เป็นที่ติ คำบรรยายกระทัดรัดโดยเฉพะมีคำอธิบายเกี่ยวกับศัพท์ศิลปะในงานช่างก่อสร้างแบบไทยประมวลไว้ท้ายเล่มด้วย นับว่ามีประโยชน์มาก การหามุมภาพกระ้างมีศิลปะในการถ่ายภาพได้แง่มุมงดงามก็เป็นส่วนมาก แต่ลึกลับในการพิมพ์นั้นบางภาพก็ดูซับซ้อนจากความงามสง่า ถ้าเห็นของจริงอาจทึ่งในความชื่นชมในคุณค่าของสถาปัตยกรรมเหล่านั้น ยิ่งขึ้นจึงเห็นได้ว่า การผลิตหนังสือเล่มหนึ่งนั้น มิใช่เพียงแต่มีทุนและมีคนเท่านั้นก็ทำได้ การทำหนังสือนั้นต้องประกอบด้วยผู้ชำนาญงานหลายฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบรรณาธิการ ฝ่ายศิลป์ และฝ่ายเทคนิคการพิมพ์ ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขาดเสียแล้ว ก็อาจทำให้หนังสือเล่มนั้นต้อง “ด้อย” ลงเกือบทั้งหมดอย่างน่าเสียดาย.

อย่างไรก็ดี เราขอแสดงความยินดีต่อนิคมสร้างชีพไม่สลายแห่งประเทศไทยที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการผลิตหนังสือสู่ตลาดเลย แต่ก็ได้ประสบความสำเร็จอย่างน่าชื่นชมในการผลิตหนังสือเล่มนี้.

คำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่อีก วันหนึ่งเขาจึงละทิ้งบิณฑบาต และทรัพย์สินสมบัติทั้งปวง โดยมี “โควินทะ” สหายคู่ใจวัยเดียวกันคอยติดตามสืบทอด ไปทุกหนทุกแห่งออกเป็นนักบวช เพื่อติดตามไปฟังพระธรรมเทศนาจากพระโอรสของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยตนเอง แม้ว่าจะซาบซึ้งในรสพระธรรมเทศนาเพียงใดก็ตาม แต่ด้วยความที่เชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง “สัทธาระ” ก็ยังเห็นว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงปิดบัง “รหัส” แห่งการเข้าถึงพระนิพพาน อันแท้จริงไว้ เขาจึงจำเป็นต้องเดินทางต่อไปอีกเพื่อการศึกษาค้นหา “รหัส” นั้น ด้วยตนเอง ส่วน “โควินทะ” ได้พิจารณาตัวบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาแต่บัดนั้น “สัทธาระ” เดินทางต่อไปอย่างโดดเดี่ยวและเดียวดาย เขาไปทดลองดำรงชีวิตด้วยการครองเรือนโดยได้ “กมล” หญิงนครโสเภณีเป็นภรรยา และทำงานค้าขายเป็นผู้ช่วยของ “กามสวามี” นายวาณิชผู้มั่งคั่งแห่งนครสาวัตถีอยู่นานถึง ๒๐ ปี เขาเกิดเบื่อหน่ายชีวิตการครองเรือนออกเร่ร่อนต่อไปใหม่ เขาไปเป็นคนแจวเรือจ้าง รับส่งคนข้ามแม่น้ำร่วมกับ

“วาสุเทพ” ทำการค้าขายหลักกรรมตามแนวทางของ “วาสุเทพ” โดยอาศัยความสงบวิเวกและเสียงโหลรินของกระแสน้ำในที่สุด “สัทธาระ” ก็บรรลุถึงสิ่งซึ่งในความสงบของผู้ซึ่งได้พบแล้วซึ่งความปลอดภัยทุกซ์ ความสงบ และดำรงเป็นเอกภาพในสิ่งทั้งหลาย.

วิจารณ์

แฮร์มันน์ เฮสส์ เป็นนักประพันธ์, จินตกร, นักเขียนและนักวิจารณ์หนังสือสัญชาติสวิสเชื้อชาติเยอรมัน เขาเกิดที่เมืองคาล์ว (Calw) ประเทศเยอรมัน เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๗ ปีเขาเป็นนักสอนศาสนาในคณะมิชชันนารีประจำประเทศอินเดีย ซึ่งเฮสส์เคยติดตามบิณฑบาตอยู่ด้วยระยะหนึ่ง เขาสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยในมอลบรอนน์ (Maulbronn) ทำงานในร้านขายเครื่องจักร และร้านขายหนังสืออยู่จนถึง ค.ศ. ๑๙๐๓ จึงได้หันมาทำการเขียนหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว ใน ค.ศ. ๑๙๐๔ เขาแต่งงานและตั้งหลักลงที่เมืองเกนฮอฟเฟิน (Gaienhofen) ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๑๒ เขาย้ายถิ่นฐานไปยังเมืองเบอร์นประเทศสวิส และเขาต้องแยกจากครอบครัวไปอยู่ตามลำพัง

ณ เมืองมอนตาโนลา (Montagnola) ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ เฮสส์ได้เปลี่ยนสัญชาติเป็นสวิส ใน ค.ศ. ๑๘๔๖ เขาได้รับรางวัลเกอเธ่ (Goethe Prize) และรางวัลโนเบล (Nobel Prize) สาขาวรรณกรรมเฮสส์เป็นผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของปรัชญาตะวันออกอยู่มาก เขาจึงได้ทำการศึกษายุ่งเกี่ยวกับความเป็นอยู่วัฒนธรรมและปรัชญาของอินเดียด้วยความเอาใจใส่จนเข้าใจได้ดี เขาได้เขียนหนังสือไว้มากกว่า ๔๐ เรื่อง เฮสส์ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๖๒ ทั้งผลงานอันมีชื่อเสียงไว้เป็นมรดกแก่วรรณกรรมของโลกหลายเรื่อง และเรื่องที่เป็นที่นิยมของผู้อ่านอย่างแพร่หลายมากได้แก่ (๑) Peter Camenzind แต่งใน ค.ศ. ๑๘๐๔ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๖๑, (๒) Demian แต่งใน ค.ศ. ๑๘๑๕ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๒๓, (๓) Der Steppenwolf แต่งใน ค.ศ. ๑๘๒๗ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๒๘, (๔) Narziss und Goldmund แต่งใน ค.ศ. ๑๘๓๐ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๓๒ ชื่อว่า Death and the Lover, (๕) Siddhartha แต่งใน ค.ศ. ๑๘๒๒ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ.

๑๘๕๑, และ (๖) Das Glasperlenspiel แต่งในระหว่าง ค.ศ. ๑๘๔๓-๑๘๕๕ แปลเป็นภาษาอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๕๕ ชื่อว่า Magister Ludi และเป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมรางวัลโนเบล ใน ค.ศ. ๑๘๔๖ ถึงกล่าว.

ส่วน คุณ ประภาวิวัฒน์ ผู้แปล “ลิตาธารณะ” เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๗ ในจังหวัดพระนคร สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๘ จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยใน พ.ศ. ๒๔๖๖ เริ่มประพันธ์บทร้อยกรองลงในวารสาร “สวนกุหลาบวิทยา” เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๖๖ เริ่มแปลนวนิยายทางวิทยาศาสตร์เป็นภาษาไทย เช่น เที้ยวโลกพระอังคาร, เที้ยวโลกพระพุท และเที้ยวโลกพระศุกร เป็นต้นลงพิมพ์ในนิตยสารในระหว่างที่เข้ารับราชการสังกัดกรมมหาวิทยาลัยกระทรวงธรรมการ ใน พ.ศ. ๒๔๖๗ เขาเป็นคนหนึ่งใน “ชมรมนักประพันธ์สุภาพบุรุษ” โดยการนำของ “ศรีบูรพา” และ “ม. ชูพินิจ” ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ คุณ ประภาวิวัฒน์ เริ่มใช้ชีวิตคลุกคลีกับหนังสือในฐานะผู้ช่วยบรรณารักษ์หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นคนไทยคนแรกและอาจเป็นคนเดียวในปัจจุบันที่สำเร็จ

วิชาบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปริญญาตรี และโทจากต่างประเทศ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเรียบเรียงและจัดทำหนังสืออักษรานุกรมภูมิศาสตร์ประเทศไทยและแผนที่ทางทหารของไทย พจนานุกรมไทย—อังกฤษ และอังกฤษ—ไทย และคู่มือภาษาไทย สำหรับให้ทหารอเมริกันใช้เป็นคู่มือในสนามรบในสงครามมหาเอเชียบูรพา เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองแปลและการต่างประเทศ และผู้อำนวยการส่วนศูนย์บริการเอกสารการวิจัยนครเกษมัยณ ส่วนกิจการในตำแหน่งสังฆการี เขาเคยดำรงตำแหน่งนายกและอุปนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เคยเป็นกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเคยเป็นกรรมการของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย จากประสบการณ์อันยาวนาน ทั้งในด้านการประพันธ์, การแปลและการเรียบเรียงอย่างใกล้ชิดทางพุทธศาสนา ย่อมเป็นเครื่องประกันความสามารถในการถ่ายทอด “ลิตทราต” ออกเป็นพากย์ไทยของเขาได้เป็นอย่างดี.

“ลิตทราต” เป็นนวนิยายเกี่ยวกับพุทธศาสนาที่ดำเนินเรื่องโดยอาศัยพุทธประวัติและพุทธปรัชญาเป็นแกนของเรื่อง สอดแทรกด้วยปรัชญาในศาสนาพราหมณ์ มีความคล้ายคลึงกับเรื่อง “กามนิท—วาสิฏฐี” ซึ่งใน พ.ศ. ๒๔๗๘ พระยาอนุมานราชธน (เสฐียรโกเศศ) และพระสารประเสริฐ (นาคะประทีป) แปลมาจากภาษาอังกฤษเรื่อง The Pilgrim Kamanita ซึ่งแปลโดย John E. Logie เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ จากต้นฉบับภาษาเดนมาร์กซึ่งพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๔๘ เรื่อง Der Pilger Kamanita ของ Karl Adolph Gjellerup ลำนวนโวหารอันไพเราะเพราะพริ้งและจังหวะลีลาในการประพันธ์อันเหมาะเจาะกับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง “กามนิท—วาสิฏฐี” ซึ่งเป็นที่ซาบซึ้งตรึงใจและก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจผู้อ่านจนได้รับการยกย่องจากวรรณกรรมไทยว่าเป็นวรรณคดีไทยชิ้นเยี่ยมเรื่องหนึ่งในปัจจุบัน สำหรับ “ลิตทราต” นั้นเมื่อเปรียบเทียบกับ “กามนิท—วาสิฏฐี” แม้ว่าจะด้อยกว่าในเรื่องของสุนทรีย์ภาพทางวรรณคดี แต่ก็ด้อยในเรื่องของพุทธปรัชญาซึ่งผู้แต่งได้สอดแทรกเอาไว้ สำหรับการพิมพ์ครั้งที่

ขึ้นเป็นการพิมพ์ที่ผู้แปลบอกว่าได้ทำการแก้ไขและปรับปรุงใหม่ (revised edition) เริ่มต้นด้วยเพิ่มเติมคำนำใหม่ซึ่งยาวพอใช้คือยาวถึง ๒๒ หน้า อันเป็นการอธิบายไขปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ที่ผู้อ่านหลายท่านได้ถามไปยังผู้แปลเกี่ยวกับความสงสัยไม่แน่ใจในลัทธิศาสนาพราหมณ์และพุทธปรัชญาซึ่งเสกสละเขียนไว้ใน “ลิตถารณะ” และบางตอนของการพิมพ์ครั้งที่ ๔ นี้ ผู้แปลได้จัดทำเปลี่ยนแปลงใหม่เพราะมีเวลาพิถีพิถันมากขึ้นเพื่อเป็นการอธิบายขยายความให้กระจ่างแจ่มขึ้นเกี่ยวกับปรัชญาข้อคิดที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านธรรมดาทั่ว ๆ ไปสามารถเข้าใจได้ หนังสือเรื่องนี้แบ่งออกเป็น ๒ ภาค มี ๑๒ บท ภาค ๑ มี ๔ บท คือ บุตรพราหมณ์, คติตามสมณะ, สมเด็จพระสมณโคตม และการขึ้นจากการหลับไหล, ภาค ๒ มี ๘ บท คือ กมลดา, ในหมู่ผู้คน, สังสารวัฏ, ณ แห่งท่าชลาลัย, ชายแฉะเรือจ้าง, บุตรลิตถารณะ, อมและโควินทะ ตอนท้ายเล่มผนวกด้วย “คำอธิบายท้ายเรื่อง” ซึ่งผู้แปลเขียนขึ้นหนาถึง ๒๐ หน้า โดยนำเอาวิธีการดำเนินเรื่องใน “ลิตถารณะ” มาแยกแยะเปรียบเทียบกับเรื่อง “วิถีแห่ง

การเข้าถึงพุทธธรรม” ของพุทธทาสภิกขุ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้อ่าน “ลิตถารณะ” เข้าใจถึงพุทธปรัชญาได้ดีขึ้น “ลิตถารณะ” จึงเป็นนวนิยายที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพุทธปรัชญาแก่ผู้ที่สนใจทางค่านิยมได้เป็นอย่างดี บางตอนของเรื่องน่าสนใจ เช่น:—

๑. พระคำรัสของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนหนึ่งว่า “... เธอผู้เป็นบุตรของพราหมณ์ เธอได้ฟังที่ตถาคตเทศน์มาอย่างนี้แล้ว และน่ายกย่องที่เธอได้ไตร่ตรองใคร่ครวญถ้อยคำของตถาคตอย่างลึกซึ้ง บัดนี้เธอว่าเธอพบอะไรที่ไม่สมบูรณ์ ที่ยังขาดอยู่ ขอเธอจงไตร่ตรองดูใหม่ ตถาคตขอเตือนว่า ตัวเธอนั้นกระหายในวิชาความรู้อยู่มาก จึงมีความคิดเห็นผิดแผกออกไปแล้วคักค้ำคำของตถาคตมาฉกฉวยเอะ อื่นความเห็นนั้นห้ามความหมายอย่างใดไม่ เพราะว่าความเห็นนั้นอาจจะฟังดูเห็นสวดยศ หรือน่าฟัง ซึ่งก็ได้ อาจจะแยกคายหรือบกพร่องได้ทั้งสองอย่าง ยิ่งกว่านั้นใครจะสนับสนุนหรือจะปัดไป ไม่เห็นด้วยก็ได้ ตถาคตใคร่บอกว่า ธรรมเทศนาที่เธอได้ฟังนั้น หาใช่ความเห็นของตถาคตไม่ และยิ่งกว่านั้น จุดหมายปลายทางก็หาใช่เพื่อจะอธิบายเรื่องโลกแก่ผู้ทวิ

กระหายใคร่เรียนใคร่รู้ไม่ เข้าหมายนั้น
ผิดแปลกแตกต่างออกไป เพราะว่าเข้าหมาย
นั้นคือการหลุดพ้นจากทุกข์ต่างหาก นั้น
คือข้อสาระที่โคตมะสอนให้รู้ หาใช่อื่นใด
ไม่...".

๒. สัทธการธะราพิง "... ความรู้
วิทย์มากเกินไปขึ้นทอนตน เป็นอุปสรรค
แก่ตน การที่รู้การร้ายเวทสิทธิ์ศักดิ์มาก
เกินไป การประกอบกิจพิถีในการขบวงสรวง
บูชายัญญามากเกินไป การทรมานกายเกินไป
การกระตือรือร้นและทะเยอทะยานมากเกินไป
เคยเป็นคนถือตัว เคยเป็นคนฉลาด
ปราดเปรื่อง เคยเป็นคนกระตือรือร้นอยู่
เสมอ และเหนือกว่าใคร ๆ เสมอ เป็นผู้คง
แก่เรียน เป็นปัญญาชน เป็นพระ เป็นเมธี
อัคราของเรอได้โตเต้าเข้าไปในความเป็น
พระ ในการถือตัว ในความมีปรีชาญาณ
อัคราของเรอยิ่งแน่น และเคียบโตทั้ง ๆ ที่
เรอคิดว่าตนกำลังทำลายให้ตบัสสูญลงไป
ด้วย การอดอาหาร และด้วยการดำเนิน

ขาป มาขัน เธอเข้าใจอัคราขึ้น
ประจักษ์ว่า ที่เลี้ยงภายในกองให้ไต่ยืน
ย่อมเป็นการอธิบายได้อย่างถูกต้องแล้ว
ว่าไม่มีครูหรืออาจารย์คนใดหรอกที่จะ
มาซึ่งนิพพานแก่เธอได้ เธอจะต้องประ
ตัวตนเอง...".

๓. สัทธการธะกล่าวถึง "ปัญญา"
"... อันปรีชาญาณนั้นจะถ่ายทอดกัน
ได้ไม่ ปัญญาผู้ที่ฉลาดพยายามจะ
ทอดให้คนอื่นนั้น ฟังดูเป็นเรื่องที่โง่เข
เบาปัญญาละ... ความรู้ถ่ายทอดกัน
แต่ไม่ใช่ปรีชาญาณ คนเราค้นพบปัญญ
ได้ ยังชีพด้วยปัญญาได้ ทำให้แน่นท
มั่นคงด้วยปัญญาได้ ทำอะไรให้พิลึกพิล
ด้วยปัญญาได้ แต่คนเราจะถ่ายทอดปัญญ
กันนั้นไม่ได้ และสอน ปัญญา กัน ไม่
หรอก...".

"สัทธการธะ" เป็นหนังสือที่น่าอ่าน
เพียงไหนนั้นต้องอ่านด้วยตนเองจึงจะรู้ได้

บทบรรณาธิการ

คู่มือ รันดาภิเษกสมัน

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เวลา ๑๑.๐๐ น. ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นางแม่นมาลี ชวลิต นายกสสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยคณะผู้แทนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายคู่มือ รันดาภิเษกสมันจำนวน ๕๕ คู่มือ เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษก ครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ พิธีเริ่มด้วยนางแม่นมาลี ชวลิต อ่านคำกราบบังคมทูล ดังนี้ คือ:—

“ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการบริหาร และสมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประ-

เทศไทย มีความชื่นชมโสมนัส และรู้สึกซาบซึ้งในมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ได้มีพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายคู่มือ รันดาภิเษกสมันจำนวน ๕๕ คู่มือ ในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้าใคร่ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทถึงเรื่องราวของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และเรื่องคู่มือ รันดาภิเษกสมัน ถวายในวันนี้ โดยสังเขป.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้ได้รับอนุญาตจากทางราชการให้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมกิจการ ของห้องสมุดในประเทศ เป็นศูนย์กลางการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น ระหว่าง บรรณารักษ์ผู้

ปฏิบัติงานในห้องสมุดต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และนอกประเทศ และเผยแพร่ความรู้ในเรื่องห้องสมุด สมาชิกของสมาคมประกอบด้วยบรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด และผู้ซึ่งมิใช่บรรณารักษ์ แต่มีความสนใจและยินดีสนับสนุนกิจการของห้องสมุด ในข้อนี้ ก็แตกต่างกันอยู่บ้างกับสมาคมวิชาชีพอื่น ๆ เมื่อแรกจัดตั้งสมาคมขึ้น ใน พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้น ผู้ซึ่งศึกษาเล่าเรียนทางวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยตรงก็มีเพียงสองสามคนผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในห้องสมุดต่าง ๆ ก็มีจำนวนเพียงร้อยละคน นอกจากนั้นกิจการห้องสมุดจะเจริญก้าวหน้าได้ ก็ต้องอาศัยความสนใจ และการสนับสนุนจากบุคคลจำนวนมาก หากได้จำกัดเฉพาะในวงผู้ศึกษาวิชานี้มาโดยเฉพาะเท่านั้นไม่สมาคมมิได้มุ่งประโยชน์ของสมาชิก หากมุ่งประโยชน์ของห้องสมุด และผู้ใช้ห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญ จึงเปิดโอกาสให้ผู้ซึ่งสนใจในกิจการห้องสมุดทุกคนเป็นสมาชิกได้ช่วย จะให้ช่วยกันทำนุบำรุงกิจการห้องสมุดในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์แก่สังคม หน่วยราชการ และสถาบันการศึกษาได้อย่างแท้จริง กิจ-

กรรมสำคัญ ๆ ที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่แรกเริ่มตั้งสมาคม ก็มีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติการในห้องสมุด ซึ่งยังไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เพียงพอ จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ สำหรับบรรณารักษ์ผู้ใดเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์มาแล้ว หากจำเป็นต้องปรับปรุงวิชาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ จัดพิมพ์หนังสือทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ ช่วยเหลือหน่วยราชการและสถาบันบางแห่ง ในการปรับปรุงห้องสมุดของหน่วยราชการ และสถาบันนั้น ๆ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน และความสนใจทางหนังสือ เช่น จัดรายการทางวิทยุกระจายเสียง จัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ และจัดหาหนังสือให้แก่ห้องสมุดต่าง ๆ ตามกำลังเงินที่ได้รับช่วยเหลือจากผู้มีจิตศรัทธา ในระยะเวลา ๑๖ ปี สมาคมได้ฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ๘,๔๐๘ คน จัดสัมมนาทางวิชาการ ๑๒ ครั้ง นิเทศห้องสมุด ๑๒๐ แห่ง จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน ๑๒๐ ครั้ง จัดพิมพ์หนังสือวิชาบรรณารักษศาสตร์ ๑๒ เรื่อง และจัดหาหนังสือให้แก่ห้องสมุดต่าง ๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท.

ในการดำเนินงานต่าง ๆ นี้ สหสมาคม
ได้รับความสนับสนุนจากหน่วยราชการ
ต่าง ๆ ของรัฐบาล ในไต้หวันของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
องค์การอื่นที่
ให้ความอนุเคราะห์ก็มีมูลนิธิเอเซีย มูลนิธิ
ร็อกกเฟลเลอร์ มูลนิธิมหาสมุทร
วิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหา
วิทยาลัยชคัน ซอลล์ ในสหรัฐอเมริกา
และบริษัทห้างร้านเอกชนอีกหลายท่าน

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ตระหนักมา
หลายปีแล้ว ในพระมหากรุณาธิคุณด้าน
การศึกษาของประชาชนชาวไทย ในการ
ที่ไต้หวันของพระบาทสมเด็จพระราช-
พุทธยที่จะให้เยาวชนได้มีโอกาสเล่าเรียน
หาวิชาความรู้ และเพิ่มพูนสติปัญญาซึ่ง
เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งประการหนึ่งในการ
ครองชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้
ซึ่งอยู่ในแดนทุรกันดาร ไม่มีโอกาสได้
ศึกษาสิ่งซึ่งเป็นเครื่องเพิ่มพูนความรู้
และสติปัญญา ด้วยความรำลึกในพระ-
มหากรุณาธิคุณในท่านนี้ ข้าพระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย จึงใคร่ขอพระราชทานพระบรม
ราชโองาส สนองพระมหากรุณาธิคุณ
อย่างเต็มคน ด้วยการจัดตั้งขึ้น
สำหรับโรงเรียนในแดนทุรกันดาร น้อม
เกล้าฯ ถวาย โดยเสด็จพระราชกุศลใน

ท่านนี้ ด้วยหนังสือซึ่งจัดไว้ในครั้งนี้ มีเพียง
๕๕ คู่ เท่ากับจำนวนโรงเรียนชาวเขาที่ไต้หวัน
ทราบบ้าง ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ตั้งใจ
ไว้ว่า จะจัดหาหนังสือให้แก่โรงเรียนเหล่านี้
ต่อไปอีกในภายหน้า ตามกำลังความ
สามารถ ในการจัดตั้งครั้งนี้นี้ ก็ได้
มีสมาคมสตรีอุดมศึกษา องค์การห้างร้าน
และเอกชนหลายท่านเข้าร่วมในการโดย
เสด็จพระราชกุศลด้วย

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหามงคล
ยงค์ที่ไต้หวันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ถวัลยราชสมบัติ มาบรรจบครบ ๒๕ ปี
อันกำหนดตามโบราณราชประเพณีสากล
ว่าเป็นบุญราศีอันประเสริฐสุดนี้ ข้าพระ-
พุทธเจ้าทั้งหลายขอน้อมเกล้าฯ ถวาย
อภิชฐาน อันเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย และ
เทพพระเจ้าผู้ทรงอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ใน
สากลพิภพ กับทั้งพระเอนกบารมีแห่ง
ทศพิธราชธรรมอันทรงบำเพ็ญแล้ว โปรด
ช่วยกันอภิบาลรักษาไต้หวันของพระบาท
สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระราชโอรส
พระราชธิดา ให้ทรงพระราชสิริสวัสดิ
วัฒนาทุกทีวาระตราถกาล เหล่าอริราชและ
สรรพภัยพาลโรคพาฬจงพ่ายแพ้ ขอให้
ทรงพระเกษมสำราญ มีพระราชประสงค์
จำนงใจ ขอให้ไต้หวันพระราชหฤทัยหวังทุก
ประการเทอญ

ถ้วยเกล้าถ้วยกระหม่อม ขอเกษะ

ข้าพระพุทธเจ้า นางแมนมาส ขวลิต
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย."

ต่อจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่-
หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราช-
ทาน พระราชดำรัส แก่นายกสมาคม ห้อง
สมุดแห่งประเทศไทย และคณะผู้แทนของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่งใน
เวลาต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ไป
เจ้าหน้าที่พิมพ์ข้อความในพระราชดำรัส
นั้น พระราชทาน แก่สมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย ผู้เขียนจึงขอน้อมเกล้าฯ
อัญเชิญกระแสพระราชดำรัส มาพิมพ์
ใน "วารสารห้องสมุด" เพื่อความเยี่
ยงสืบต่อไป.

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ คณะกรรมการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วันจันทร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๔

ขอขอบใจ สมาคมห้องสมุด ที่ได้จัด
และนำคู่มือหนังสือมาสำหรับไปให้แก่โรง-
เรียนที่อยู่ตามทุรกันดาร นับว่าเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่ง และเป็นสัญลักษณ์
อย่างหนึ่ง ในงานที่สมาคมได้ปฏิบัติมา
ซึ่งตอนต้นก็ถือว่าเป็นการ รวบรวมผู้ท
ความรู้และความสนใจ ในทาง การห้อง
สมุด และผู้ดำเนินงานผู้ทความรู้โดย
เฉพาะตอนแรกก็น้อย แต่ก็การนั้น
มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าความรู้ทั้ง
ในด้านการศึกษาของเยาวชนและผู้ใหญ่

และทั้งในด้านความรู้ทั่ว ๆ ไปก็ขึ้น
กับหนังสือเป็นสำคัญ.

ใน ประเทศไทย แต่ก่อน หนังสือ
น้อย และโอกาสที่จะได้อ่านหนังสือ
ก็น้อย เพราะว่าการพิมพ์ การเข
หนังสือก็ รู้สึกว่ายังไม่เป็นที่ยอมรับ
แพร่หลาย หนังสือส่วนมากที่ได้พ
ขึ้นมาสำหรับทั่ว ๆ ไปนอกจากหนังส
เรียนของในโรงเรียน ก็เป็นหนังส
พิมพ์แจกในงาน โดยมากก็ในงาน
หรือในงานอื่นๆ ซึ่งก็ได้พิมพ์เป็นงาน

น้อย ฉะนั้นโอกาสที่ประชาชนจะได้อ่านหนังสือที่เป็นสาระก็หายาก ความจำเป็นของการมีห้องสมุดจึงมีขึ้น ตั้งแต่ต้นที่ผู้ที่สนใจในทาง บรรณารักษศาสตร์ ได้จัดสมาคมขึ้นมาและได้ทำกิจการ กันนับว่า ได้ช่วยกิจการด้านนี้อย่างมาก เพราะว่าปัจจุบันนี้ความสนใจในการมีห้องสมุดมีมากขึ้น ในโรงเรียนและสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นสถาบัน การศึกษา และที่สนใจในเรื่องการศึกษา ก็มีห้องสมุดทั้งนั้น ทำให้สมาชิก เกิดความ ชื่นชมว่าตนได้ทำประโยชน์จริงๆ มาเดี๋ยวนี้สมาชิกมากขึ้น ก็บ่งให้เห็นถึงความจำเป็น ความสำคัญ และความสนใจของประชาชน ต่อการมีห้องสมุด ก็เป็นที่น่าสนใจของท่านทั้งหลาย ได้แสดงเจตน์จำนงค์ที่จะช่วยส่วนรวม ได้ทำงานมา และได้เห็นผลที่ดี สำหรับงานนี้ก็ต้องรับว่าเป็นงานที่ละเอียด ที่ลำบาก เพราะว่าป็นงานด้านวิชาความรู้ และเป็นเรื่องของ การอ่านหนังสือ รวบรวมหนังสือ และส่งเสริมให้หนังสืออื่นได้เป็นประโยชน์ ต่อผู้อ่าน สำหรับเรื่องหนังสือต่างๆ ยังมีงานอีกมากมาย ฉะนั้นที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งหน้าตั้งตาไว้ก็ขอให้ทำต่อไป และทำให้กว้างขวาง ไม่ใช่เฉพาะ

ที่จะเก็บหนังสือไว้ในตู้ ให้พยายามส่งเสริมให้คนสนใจในการอ่านหนังสือยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีหนังสือเกิดขึ้น หมายถึงว่าให้มีผู้สนใจพิมพ์หนังสือมากขึ้น ให้ได้หนังสือที่มีคุณภาพดี.

ขอทุกท่านได้สามารถปฏิบัติงานที่ได้ตั้งเอาไว้เต็มตามกำลังของตัว และให้โครงการใด ๆ ที่ตั้งใจเอาไว้สัมฤทธิ์ผล เพื่อความก้าวหน้า ของวิชา บรรณารักษศาสตร์และของวิชาความรู้ทั่วไป ขอทุกคนจง ประสพแต่ความก้าวหน้าและความสำเร็จทุกประการ.

การที่มีโอกาสได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ยืมแทนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิดในครั้งนั้น นับได้ว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และเป็นอุดมมงคลอย่างยิ่ง เพราะท่านนอกจากจะเป็นการได้รับพระราชทาน โอกาสให้สมาชิก ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และโดยเสด็จพระราชกุศล บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ด้านการศึกษาแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้ชื่อเสียงเกียรติคุณของสมาคม

ห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้เป็นที่รู้จักแพร่หลายออกไปในหมู่ของคนไทย แม้ว่าเขาเหล่านั้น จะอยู่ในป่าเขา ล้ำเนาไพร ที่ห่างไกลจากนครธรรม และเป็นการยืนยันถึงเจตน์จำนง ความมุ่งหมาย ของกิจการห้องสมุดประการหนึ่งในข้อที่ว่า ห้องสมุดคือคลังแสงแห่งการขจัดความโง่เขลา ที่ให้บริการแก่บุคคลทุก ๆ คน โดยเท่าเทียมกันอย่างไม่มีขีดชั้นในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศ, อายุ, เชื้อชาติ, สัญชาติ, ผิวพรรณ, ภาษา, ระดับการศึกษา และความเชื่อถือ

ในลัทธิศาสนาของบุคคลเลยอีกด้วย “หนังสือราชการเกษมย์” คือชื่อที่ผู้เขียนใช้เรียกคู่มือหนังสือสำหรับโรงเรียนชาวเข้างันนี้ไว้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มที่ที่ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นสิริมงคลอย่างแท้จริง ที่บรรณาสมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้ร่วมใจประกอบขึ้น และจะเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง ถ้าหากว่าบรรณาสมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะได้กระทำเนื่องต่อกันไปทุก ๆ ปี.

บรรณารักษ์โปรดทราบ

- ต้องการจัดตั้งห้องสมุดใหม่ หรือขยายห้องสมุด.
- ต้องการส่งขอหนังสือใหม่ หรือหนังสือทั่วไป.
- ต้องการซ่อมหนังสือ, เย็บเล่มวารสารและหนังสือพิมพ์ ทำปกใหม่.
- ต้องการอุปกรณ์ห้องสมุด, ครุภัณฑ์ห้องสมุด และเครื่องเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุด.

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ตลอดเวลา

ที่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย โทร. ๘๒๕๕๒๘

แผนกข่าว

การชักจูงให้ประชาชนผู้สูงอายุมาใช้ ห้องสมุด

วารสารห้องสมุด ชื่อ American Libraries ฉบับเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับวิธีการชักจูงให้ประชาชนผู้สูงอายุมาใช้ห้องสมุดประชาชนไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง ตามข่าวกล่าวว่า เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ทางการของเมืองเมกิสัน ไฮท์ ไมเซอรอนต์ บัส ไวส์คนหนึ่ง เพื่อให้ห้องสมุดประชาชน Madison Heights (Michigan) Public Library ใช้งานเกี่ยวกับห้องสมุดได้สัปดาห์ละ ๓ วัน มาการเร็ต เซนต์ อามอร์ (Margaret St. Amour) บรรณารักษ์ได้ทดลองใช้รถยนต์บัสที่เช่าไว้สำหรับบริการรับส่งประชาชนผู้สูงอายุไปห้องสมุดและกลับบ้านเสีย ๑ วัน ในวันนั้นๆ ห้องสมุดจะจัดให้มีการสาธิตเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ การวิจารณ์หนังสือ และการอภิปราย เพราะถือว่าการชักจูงให้ประชาชนเข้าถึงหนังสือ และกิจกรรมของห้อง

สมุดนั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบของห้องสมุดโดยตรง ผลปรากฏว่าวิธีการนี้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ห้องสมุดจึงมีโครงการที่จะจัดหารถยนต์บัสไว้ใช้เอง และขยายกิจกรรมออกไปอีก เพราะจะทำให้สถิติการยืมเพิ่มสูงขึ้น และที่สำคัญกว่านั้นคือการที่ห้องสมุดจะได้มีโอกาสจัดกิจกรรมสำหรับประชาชนผู้สูงอายุในชุมชนให้ผสมผสานกับการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ และประสบการณ์ทางการศึกษา “วารสารห้องสมุด” ขออนุมัติเป็นอย่างยิ่ง แต่ไม่กล้าคิดว่า ห้องสมุดประชาชนของไทยจะสามารถให้บริการเช่นนั้นในยุคนี้ได้.

คัมภีร์ไบเบิลอายุ ๔๐๗ ปี

เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๔ หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติไทย” ได้เสนอข่าวมีความว่า บาทหลวงเคอธอมโม เจ้าหน้าที่หอบรรณสารของสำนักอาร์คิมฮอป เมืองลูซง ประเทศฝรั่งเศส ได้ค้นพบคัมภีร์ไบเบิลเก่าคร่ำคร่าเล่มหนึ่งจากตู้หนังสือเก่าของหอบรรณสารนั่นเอง คัมภีร์ไบเบิล

เล่มนี้ พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งหนึ่งในเมือง
สตราสบูร์ก ประเทศฝรั่งเศส ใน ค.ศ.
๑๔๗๔ คือเมื่อ ๕๐๗ ปีมาแล้ว ซึ่งเป็น
สมัยที่เพิ่งจะมีเครื่องพิมพ์เกิดขึ้นใหม่ๆ
ตามหลักฐานแจ้งว่า คัมภีร์ไบเบิลที่พิมพ์ขึ้น
พร้อมกันในปัจจุบันยังมีเหลืออยู่เพียง ๑๒
เล่ม คือ อยู่ที่หอสมุดแห่งชาติฝรั่งเศส ๓
เล่ม, อยู่ที่พิพิธภัณฑ์อังกฤษที่กรุงลอนดอน
๑ เล่ม, อยู่ที่ห้องสมุดต่างๆ ในสหรัฐ
อเมริกา ๘ เล่ม คัมภีร์ไบเบิลเล่มหนึ่งหนา
๘๐๐ หน้า มีน้ำหนัก ๗ กิโลกรัม ยาท
หลวงลูทอฟเซน แห่งนิกายโคมินิกเป็นผู้
รจนา.

พิธีมอบหนังสือสำหรับห้องสมุดโรงเรียน

แก่กระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เวลา
๑๑.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๗๗๗ สุกิจ
นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ได้เป็นประธานในพิธีมอบหนังสือ
สำหรับห้องสมุดโรงเรียน พิธีเริ่มด้วย
นางแม่นาส ชวลิต นายกลสมาคมห้อง
สมุดแห่งประเทศไทย เป็นผู้กล่าวมอบ มี
ความว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดในปัญหามูล

ฐานหลาย ๆ ประการ ในการจัดห้องสมุด
ในประเทศไทย คือ การขาดแคลนหนังสือ
ในวิชาต่างๆ ตลอดจนหนังสือที่เหมาะสม
กับผู้อ่านในวัยศึกษาเล่าเรียน และผู้ใหญ่
ซึ่งมีความสามารถในการอ่านโดยจำกัด
สาเหตุแห่งความขาดแคลนนี้นี้ กำหนด
ได้เป็นประการใหญ่ ๆ ๒ ประการ คือ การ
ผลิตหนังสือในประเทศมีจำกัด ในยี่หนึ่ง
หนังสือทางสารคดีพิมพ์ใหม่ไม่ถึงพันชื่อ
เรื่อง ในระยะสามปีที่แล้วมา เท่าที่รวบรวม
ได้ แม้ปรากฏว่ามีหนังสือที่เขียนขึ้น
ใหม่เพิ่มขึ้น เกือบสองพันเรื่องก็จริง แต่
ส่วนมากเป็นหนังสือที่พิมพ์ขึ้น โดยหน่วย
ราชการบ้าง เอกชนพิมพ์แจกในโอกาส
ต่างๆ บ้าง ยากที่ห้องสมุดจะเก็บรวบรวม
ได้ หนังสือที่มีจำหน่ายตามร้านหนังสือ
มีไม่มากนักและร้านจำหน่ายหนังสือก็มีไม่
ครบทุกจังหวัด เป็นประการหนึ่ง และ
ห้องสมุดโดยมากไม่มีงบประมาณเพียงพอ
ที่จะซื้อหนังสือตามความต้องการ ยาก
แห่งไม่มีงบประมาณเลย ต้องอาศัย
เงินค่าบำรุง ซึ่งได้จากสมาชิกของห้อง
สมุดบ้าง จากนักเรียนนิสิตนักศึกษา
บ้าง เป็นอีกประการหนึ่ง กิจกรรมห้องสมุด
จะเจริญได้ ก็ต้องมีหนังสือครบถ้วนตาม

ความต้องการ และมีจำนวนมากพอสำหรับ
ผู้ใด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยซึ่ง
เริ่มตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ จึงได้
กำหนดกิจกรรมอันหนึ่งขึ้น คือ การจัด
หาหนังสือให้แก่ห้องสมุดต่าง ๆ และ
พยายามแนะนำ ชักชวน ให้มีการเขียน
การพิมพ์หนังสือให้มากขึ้น แต่เนื่องจาก
หนังสือในประเทศยังมีจำกัด จึงจำเป็นต้อง
อาศัยหนังสือต่างประเทศด้วย สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทยเคยจัดหาหนังสือ
ที่พิมพ์ในประเทศ นำไปแจกแก่ห้องสมุด
ต่าง ๆ ในระหว่างการประชุมประจำปีของ
สมาคม และในระหว่างการอบรมบรรณาร
ักษ์เป็นประจำทุกปี ประมาณปีละ ๒ ครั้ง
บางครั้ง ก็จัดให้แก่ห้องสมุดที่ติดต่อขอมา
ส่วนหนังสือต่างประเทศ สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทยเคยติดต่อไปยังสถาบันใน
ต่างประเทศ เช่น แผนกแลกเปลี่ยนหนังสือ
ของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน, องค์การ
สปอ., มูลนิธิเอเซีย และมหาวิทยาลัย
บางแห่ง เป็นต้น เพื่อขอหรือแลกเปลี่ยน
หนังสือให้แก่ห้องสมุดที่ต้องการ สำหรับ
หนังสือที่ใคร่ขอมาครั้งนั้น มีประมาณ
๔๕,๐๐๐ เล่ม เป็นหนังสือซึ่งสมาคมห้อง
สมุดแห่งประเทศไทยได้สอบถามความต้อง

การจากสมาชิกผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด
หลายแห่ง เป็นหนังสือสารคดี และวรรณ
คดี โดยมาก เช่น หนังสือประวัติศาสตร์,
ไวยากรณ์และแบบเรียนภาษาอังกฤษ, วิชา
การฝีมือและการช่าง เป็นต้น มีทั้งหนังสือ
สำหรับเด็ก และหนังสือสำหรับครูอาจารย์
สถาบันการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงใต้ ของ
มหาวิทยาลัยชัตตัน ฮอลล์ นิวเจอร์ซีย์เป็นผู้
บริจาค บริษัท ไอ. ยูง เป็นผู้ขนส่งจาก
สหรัฐอเมริกาโดยไม่คิดราคา นายวัฒนา
เชียววิมล นักศึกษาไทยในสหรัฐอเมริกา
เป็นผู้ติดต่อ และออกค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งให้
ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้แนะนำแหล่ง
บริจาค การทำเรือแห่งประเทศไทย และ
กรมศุลกากรอำนวยความสะดวกในการนำ
หนังสือเข้าประเทศ สมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย ขอขอบบุญธิ์รายชื่อหนังสือ
จำนวน ๔๕,๐๐๐ เล่ม ซึ่งมีอยู่ประมาณ
๒๐๐ รายการเพื่อกระทรวงศึกษาธิการนำ
ไปแจกจ่ายแก่ห้องสมุดต่าง ๆ ตามที่เห็น
สมควร ต่อจากนั้น รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ ปรารภมีความว่า
กระทรวงศึกษาธิการ จะส่งหนังสือที่ใคร่
ขอไว้นั้นไปตามห้องสมุดต่าง ๆ ต่อไป
สำหรับห้องสมุดในเมืองไทยมีปัญหาว่าจะมี

ผู้อ่านหรือไม่ เพราะขณะนั้นรู้สึกว่ามีคน
ชอบอ่านหนังสือที่ไม่เป็นสาระกันมาก แต่
หนังสือที่ ๆ กลับมีคนอ่านกันน้อย แต่
อย่างไรก็ดี การมีหนังสือไว้ไม่มีคนอ่านก็
ยิ่งดีกว่าไม่มีหนังสือ ห้องสมุดต่าง ๆ ของ
ไทยยังมีอุปสรรคอยู่มาก และอุปสรรคที่
สำคัญก็คือ การไม่มีเงินซื้อหนังสือ ซึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคย
ต่อสู้มาอย่างมากเมื่อครั้งเป็นบรรณารักษ์
หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บรรณารักษ์ ต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะให้
ได้หนังสือมาเข้าห้องสมุดแล้วแนะนำให้คน
อ่าน บรรณารักษ์ต้องพยายามชี้แจงให้
กระรอก และควรมีความรู้เรื่องหนังสือ
มาก ๆ ด้วยบรรณารักษ์ไม่ควรทำงานเพียง
เป็นคนเฝ้าหนังสือเหมือนปูโลมเฝ้าทรัพย์.

สุวรรณี สุคนธา ได้รับรางวัล ส.ป.อ.

ประจำปี ๒๕๑๓-๒๕๑๔

เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เวลา
๑๐.๐๐ น. ณ สำนักงานองค์การสนธิ-
สัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(ส.ป.อ.) ถนนศรีอยุธยา พระนคร นาย
โรเบิร์ต ฮีสลอฟ ทำการแทนเลขาธิการ
ส.ป.อ. ได้เป็นประธานในพิธีมอบเงินรางวัล

จำนวน ๑,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกัน (ประ-
มาณ ๒๐,๘๐๐ บาท) และวุฒิบัตร
ประกาศเกียรติคุณให้แก่ นางสาวดวงตา
นันทขว้าง วิชาอายุ ๑๗ ปีของนางสุวรรณี
สุคนธ์เที่ยง ซึ่งไปรับแทนมารดาซึ่งล้มป่วย
อยู่ นางสุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เจ้าของ
นามปากกา “สุวรรณี สุคนธา” ผู้ประ-
พันธ์นวนิยายเรื่อง “เขาชอگانต์” ซึ่ง
เป็นเพียงเรื่องเดียวที่คณะกรรมการคัดเลือกวรรณกรรมแห่งชาติ สำนักงาน
สภาการศึกษาแห่งชาติ ลงมติ ตัดสินให้
ชนะเลิศ การประกวด บทประพันธ์ ประจำปี
๒๕๑๓-๒๕๑๔ “เขาชอگانต์” เป็น
นวนิยายเรื่องยาวที่ลงพิมพ์ในนิตยสารราย
สัปดาห์ “สตรีสาร” ใน พ.ศ. ๒๕๑๓
และจบลงภายในปีนี้ มีความยาวประมาณ
๔๔ ตอน ตัวละครสำคัญคือ “หมอกานต์”
ผู้สละความสุขสบายออกไปปฏิบัติหน้าที่ใน
ท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลความเจริญ ต่อ
เผชิญกับความยากลำบากนานาประการ
แม้แต่ภรรยาที่ทนไม่ไหว แต่เขาก็ยัง
สามารถรักษาคุณธรรมความไม่เห็นแก่ตัว
ไว้ได้ จากนวนิยายเรื่องนี้ ผู้อ่านจะไ
ทราบถึงทัศนะเกี่ยวกับคุณค่าของชีวิตใน
นครหลวงกับชีวิตในชนบททั้งในแง่ที่แค

ทำงาน ในแง่ที่เหมือนกัน และในแง่ที่
เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ซึ่ง
เป็นแบบของชีวิตจริงในสังคมไทยยุค
ปัจจุบัน “สุวรรณณี สุกนชา” เริ่มงาน
ประพันธ์นวนิยายเรื่องแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๕
มีความรู้ในทางจิตรกรรม ศิลปแบบไทย
เคยเป็นอาจารย์จิตรกรรมในมหาวิทยาลัย
ศิลปากร มีผู้ให้ทัศนะว่า อาจเป็นด้วย
“สุวรรณณี สุกนชา” เป็นจิตรกรเองที่ทำ
ให้เธอสามารถใช้ภาษาง่าย ๆ ประจำวันที่
เป็นภาษาทั้งดงามแห่งมโนภาพผสมผสาน
กันได้อย่างเหมาะสม ทุกตอน ประจุการ
บรรยายภาพด้วยสีและพู่กันฉนั้น นาย
ยี่สกลพลกล่าวชมเชยนักประพันธ์ไทยผู้นี้ว่า
เป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษในการเขียน
และคุณลักษณะอันแปลกเด่น เป็นของตน
เองโดยเฉพาะ ปัจจุบัน “สุวรรณณี สุกนชา”
ใช้ชีวิตอยู่กับลูก ๔ คน เขียนนวนิยาย
ทุกวันเพื่อลงในนิตยสาร “สกุลไทย”,
“เคล็ดเมล์วันจันทร์” “นพเก้า”, “ฟ้า
เมืองไทย” และ “จักรวาล” หยุดในวัน
เสาร์และวันอาทิตย์ สำหรับการมอบ
รางวัล ส.ป.อ. ครุฑนนัยเป็นครั้งที่ ๓ ใน
พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๒ ผู้ชนะประกวดมี ๓
คน คือ คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิ์สกุล

ณ อยู่ยง, นางสุกัญญา (ชลลักษ์)
ญาณรณพ ผู้ใช้นามปากกาว่า “กฤษณา
อโศกสิน” และนายฉานินทร์ กรัยวิเชียร,
ใน พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๓ ผู้ชนะการประ-
กวดไต่แก๋ นางสาวสุภา ลือศิริผู้ใช้นาม
ปากกาว่า “ไบตัน” “วารสารห้องสมุด”
ขอแสดงความยินดีด้วยเป็นอย่างยิ่ง.

พิธีเปิดงานมหาสมณานุสรณ์ครบ ๕๐ ปี

เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๔ เวลา
๑๗.๐๐ น. ณ วัดบวรนิเวศวิหาร พระ-
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ-
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้
เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิด
งานมหาสมณานุสรณ์ครบ ๕๐ ปี แต่ปี สิ้น
พระชนม์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรม-
พระยาวชิรญาณวโรรส อดีตสมเด็จพระ-
สังฆราช และนิทรรศการเนื่องในงานนี้
วัดบวรนิเวศวิหารและสภาการศึกษามหา-
มกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
เป็นผู้จัดขึ้น โดยมีความมุ่งหมาย ๖ ประ-
การ คือ (๑) เพื่อเฉลิมพระเกียรติและ
ประกาศพระเกียรติคุณ (๒) เพื่อเผยแพร่
พระอัจฉริยภาพ พระกรณียกิจและผลงาน
ที่ทรงกระทำไว้ (๓) เพื่อเป็นเนติติแบบ

อย่างแก่อนุชน (๔) เพื่อแสดงความสำนึก
ในพระคุณและถวายพระกุศล (๕) เพื่อ
จัดพิมพ์พระนิพนธ์และหนังสือที่มีความ
สำคัญทางพระศาสนา เช่น อรรถกถา
ฎีกา เป็นต้น และ (๖) เพื่อให้ประชาชน
เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น
กิจกรรมที่น่าสนใจ คือ (๑) นิทรรศการ
จิตรกรรมฝาผนัง (๒) นิทรรศการพระ-
พุทธรูปสำคัญและศิลปกรรมทางพุทธ-
ศาสนาอันล้ำค่า (๓) การบรรยาย
อภิปราย และตอบปัญหาธรรมที่น่าสนใจเป็น
ประจำทุกวัน (๔) จำหน่ายพระพุทธรูป
และเหรียญสมเด็จพะมหาสมณเจ้ากรม-
พระยาวชิรญาณวโรรส และ (๕) จำหน่าย
หนังสือซึ่งประมวลจากพระนิพนธ์ต่าง ๆ
รวม ๑๔ เล่ม หนังสือ ๑๔ เล่ม คือ (๑)
หมวดธรรมคดี (๒) หมวดวรรณภาพพระสูตร
(๓) หมวดพระธรรมเทศนา (๔) หมวด
ศราทธพรตเทศนา (๕) หมวดการศึกษา
(๖) หมวดการพระศาสนา (๗) หมวด
ประวัติศาสตร์และโบราณคดี (๘) หมวด
ศาสนคดี—อนุศาสน์ (๙) หมวดพระ-
นิพนธ์ต่างเรื่อง (๑๐) หมวดพระมหา-
สมณศาสน์เกี่ยวกับการศึกษา (๑๑)
พระราชหัตถเลขาธิษฐานกาลที่ ๕ ที่ทรงมี

ไปมากับพระองค์ท่าน (๑๒) คาทา
และแบบอักษรอธิบาย (๑๓) ประ
พระมหาสมณวินิจัย และ (๑๔)
ประวัติ ฯ สภาชนเข้าชมได้โดยไม่
เสียค่าธรรมเนียม สถานที่ควร
คำนึงใหญ่, คำนึงจันทร์, อ
ภปร., สภาการศึกษาตามหาญราชวิ
ลัย และศึกษามุขยนาค งานนี้มี
กันไปถึงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๔

วันเฉลิม พระชนม พรรษา สมเด็จ

นางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๔
๑๖.๐๐ น. ณ ศาลาศาลาภิบาล ใน
คำหนักจิตรลดาหลวง สมเด็จพระ
เจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จ
เพื่อให้บรรดาผู้แทนของหน่วยราช
สภานัน, คณะทูตานุทูต, พ่อค้า
และประชาชนผู้จงรักภักดีเฝ้าทูลละอ
พระบาทถวายพระพรเนื่องในวโรกาส
พระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒
สำหรับปีนี้ สำนักพระราชวังได้
แปลงระเบียบในการเข้าเฝ้า ฯ ถวายพ
ใหม่ โดยอนุญาตให้ผู้แทนของหน่วย
เข้าเฝ้า ฯ ได้หน่วยละ ๕ คนเท่านั้น

ของขวัญที่ระนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายให้มอบ
ให้กับเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าในศาลาศุุติศาลย์
หลังจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระ-
บรมราชินีนาถ เสด็จผ่านแถวผู้แทนของ
หน่วยงานต่าง ๆ แล้ว พระองค์ได้เสด็จ
ประทับบนเวทีที่จัดไว้และมีพระราชดำรัส
ท่ามกลางมหาสมาคม ข้อความบางตอน
ของพระราชดำรัสมีความว่า "... การที่
มาพร้อมเพรียงกันในวันนี้ ถือว่าเป็นนิมิต
อันดียิ่ง จึงใคร่จะขอให้ร่วมกันปณิธานว่า
เราทั้งหลายที่อยู่ในวันนี้ ขอร่วมกันรับผิดชอบ
ต่อสวัสดิภาพของบ้านเมืองอย่างแท้
จริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็ก
ถ้าเราจะสามารถ รับผิดชอบ ได้ก็จะไม่ยก
ให้ถือว่าไม่ใช่เรื่องของเราเป็นอันขาด เรา
จะถือว่า ขอให้เป็นเรื่องสวัสดิภาพของ
บ้านเมืองแล้วไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็จะทำ
กัน ในระยะนี้มักจะได้ยินผู้คนบ่น ครหา
ติเตียน ต่อภาวะต่าง ๆ ของบ้านเมืองเรา
อย่างมากมาย การบ่นนั้นก็ดีเหมือนกัน
เพราะผู้ทำจะรู้ตัวว่าทำอะไรไม่ดีบกพร่อง
บ้าง แต่ถ้าจะบ่นว่าครหาติเตียนอย่างเดียว
ไม่มีทางแนะ หรือเสริมสร้าง แก่ไขก็ไม่มี
ประโยชน์ จะว่าบ้านเมืองไม่ใช่ของเรา
คนเกี่ยวก็ไม่ถูก วันนี้จึงใคร่จะขอขอให้

ยุติการบ่นว่าติเตียน เปลี่ยนความคิดเป็น
ช่วยกันคนละไม้ละมือ แม้ว่าจะเป็นเรื่อง
เล็ก ๆ ก็ตาม เช่น เรื่องทิ้งของสกปรก
บนถนน ตกเตือนบุตรหลาน หรือผู้ใด
ยังคบขบถให้ทำ คิดตรงทำตรงเสีย
ตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญ ผล
ประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญ ถ้า
เราสนใจในสิ่งนี้จะช่วยได้มาก เวลานี้
บ้านเมืองเรากำลังอยู่หัวเลี้ยวหัวต่อ ไม่
เฉพาะบ้านเมืองเราเท่านั้น ทั่วโลกก็เช่น
เดียวกัน ประเทศเราเป็นประเทศเล็กและ
ยากจน ต้องการทั้งกำลังใจกำลังสมอง
และความมุ่งมั่น ของคนไทยในการพัฒนา
ประเทศเพื่อให้บ้านเมืองอยู่รอดได้ ความ
จริงแล้วบ้านเมืองเราแม้จะไม่ใช่เมือง
สวรรค์ แต่ในสายตาของชาวต่างประเทศ
ก็มีความร่มเย็นเป็นสุข ชาวของถูกกว่า
ที่อื่น ในต่างประเทศที่มีอะไรพร้อมทุก
อย่างนั้น ค่าครองชีพแพงลิบลิ่ว ..."
"วารสารห้องสมุด" ขออัญเชิญพระราช-
ดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระ-
บรมราชินีนาถ มาเพื่อเป็นสิริมงคลและ
ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่
ทรงมีความห่วงใย ต่อกิจการบ้านเมือง
ต่อสวัสดิภาพของประชาชน ตลอดจน

ทรงแนะนำให้ประชาชนทำตัวให้มีคุณค่าสูง ให้มีประโยชน์แก่ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม และจะได้ปฏิบัติให้เป็นมงคลแก่ตนเองต่อไป.

ประยูร จรรยาวงษ์ได้รับรางวัลแม็ก- ไซไซประจำปี ๒๕๑๔

เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๔ มีข่าวจากนครมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ว่าคณะกรรมการพิจารณาให้รางวัลแก่บุคคลผู้ทำประโยชน์ในสาขาต่าง ๆ ของประเทศภาคพื้นเอเชียเพื่อรับรางวัลแม็กไซไซของมูลนิธิรามอนแม็กไซไซ (Ramon Magsaysay Foundation) ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่อดีตประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ รามอนแม็กไซไซ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้ประกาศผลการตัดสินให้ นายประยูร จรรยาวงษ์ ราชากำรคุณ ชอติงชาวไทย เป็นผู้ได้รับรางวัลแม็กไซไซสาขารวมกรมนหนึ่งคือพิมพ์และการสร้างสรรค์ศิลปการสื่อสารมูลนิธิแม็กไซไซได้สดุดีเกียรติคุณของนายประยูร จรรยาวงษ์ว่า ตลอดเวลา ๓๐ ปี นายประยูร จรรยาวงษ์ได้ทำงานในฐานะนักวิจารณ์สังคมและการเมืองปากกาของเขามีไว้มิเพียงเพื่อจะเขียนออกมาเป็นรูป

ภาพเท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้รูปการ์ตูนของเขาบรรยายเรื่องราวได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความเชี่ยวชาญอีกด้วย ซึ่งน้อยคนนักจะทำได้ เขามีได้เขียนการ์ตูนเพียงเพื่อสร้างความขบขันแก่ประชาชน แต่ยังคงกระทำเพื่อความเข้าใจอันดี การ์ตูนของเขาสามารถจะบรรยายถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีกว่าคำบอกเล่าด้วยปาก และเรื่องราวทุกเรื่องที่เขาเขียนจะเกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนใหญ่ทั้งสิ้น ผลงานของเขาส่วนใหญ่จะอยู่ใน ท่วงทำนอง คำหิบุคคลผู้เข้าไปแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวจากวงราชการและจะรักษาผลประโยชน์ของผู้ยากจน นายประยูร จรรยาวงษ์มีความคิดเป็นอิสระ มีมนุษยธรรม มีอารมณ์ขันอย่างร้ายกาจ ปากกาของเขามีพรสวรรค์ในการทำหน้าที่เพื่อพิทักษ์ความจริงด้วย ความกล้าหาญ และด้วยอารมณ์แห่งศิลป์ที่เขาใช้ภาพของเขาเสียดสีถากถางผู้ทุศีลตำแหน่งหน้าที่แสวงหาอำนาจและความมั่งคั่งให้แก่ตนเองด้วยอารมณ์ขัน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของสาธารณชน ผู้ยากจนอย่างแท้จริง นายประยูร จรรยาวงษ์จะได้รับรางวัลเงินสด ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกัน (ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท) ในพิธีซึ่งจะมีขึ้น ณ นครมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ในวันที่

๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๔ ปัจจุบัน นายประยูร จรรยาวงษ์มีอายุ ๕๖ ปี เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนอัสสัมชัญ สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๘ ที่โรงเรียนเบญจมบพิตรไม่เคยเรียนวิชาวาดเขียนในโรงเรียนวาดเขียนเลย ใช้วิธีฝึกทำและฝึกฝนด้วยตนเอง การค้นเรื่อง "จินตโครพ" เป็นการค้นเรื่องยาวเรื่องแรกที่สร้างชื่อเสียงให้โดยลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ "สุภาพบุรุษประชามิตร" ใน พ.ศ. ๒๔๙๑ เขาเคยได้รับรางวัล "การค้นเพื่อสันติภาพ" ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. ๒๕๐๓ เคยเดินทางไปรอบโลกเพื่อทำงานเขียนการค้นเคยฝึกงาน การทำภาพยนตร์ การค้นกับวอลท์ดิสนีย์ ปัจจุบัน นายประยูร จรรยาวงษ์ทำงานอยู่ที่หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" เขียนภาพการ์ตูนลงพิมพ์ใน หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยวันจันทร์, นิตยสารเคลิเมนต์วันจันทร์ และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ นายประยูร จรรยาวงษ์ใช้เวลาประมาณวันละ ๑๖ ชั่วโมง สำหรับการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ และวาดภาพการ์ตูน เพื่อให้ทันต่อเหตุ

การณ์อยู่เสมอ ต่อคำถามเกี่ยวกับอุดมคติในการทำงาน นายประยูร จรรยาวงษ์ตอบว่า "เงินอาจเปลี่ยนแปลงอะไรได้หลาย ๆ สิ่ง แต่จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์หรืออุดมคติที่มีต่อผลงานของผมได้" และ "นักเขียนนั้นถึงแม้จะแก่ตัวลง แต่งานเขียนจะแก่ตามไม่ได้ เพราะถ้างานเขียนแก่ไปตามวัยก็หมายถึงยุคสมัยของนักเขียน" ปัจจุบัน ผลงานเขียนของนายประยูร จรรยาวงษ์ มีน้ำหนักราว ๓ ตัน ซึ่งเขาคงใจไว้ว่าจะมอบกันฉบับเหล่านี้ให้แก่หอสมุดแห่งชาติในเมื่อเขาหาชีวิตไม่แล้ว "มูลนิธิรามอน แม็กไซไซ" ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยได้รับเงินอุดหนุน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกันจากพี่น้องสกุลรอกกเฟลเลอร์เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่อดีตประธานาธิบดี รามอน แม็กไซไซสำหรับคนไทยที่เคยมีเกียรติได้รับรางวัลนี้คือ (๑) คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง, (๒) ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว, (๓) ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และ (๔) หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร สำหรับผู้ที่ได้รับรางวัลแม็กไซไซประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จากผลงาน

อันได้แก่เพื่อสาธารณประโยชน์ในทุกประเทศตลอดย่านเอเชียและแปซิฟิก จำนวน ๕ คน คือ (๑) พลเรือโท อาลี ซาคิกิน ผู้ว่าการนครจาร์กาตาร์ อินโดนีเซีย ได้ริบรางวัลสาขาศึกษาปฏิบัติงานของรัฐบาล เนื่องมาจากผลงานในการปรับปรุงและบริหารงานที่ได้เพิ่มพูนความเป็นอยู่อันดี และสวัสดิภาพอันมั่นคงของประชาชนในเขตนครหลวงของอินโดนีเซีย, (๒) นายเปโตร โอราเต นักการศึกษาชาวฟิลิปปินส์ ได้ริบรางวัลสาขางานบริการประชาชน เนื่องมาจากได้ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษามานับได้ ๔๔ ปี เพื่อปรับปรุงโรงเรียนในชนบท, (๓) นายชาบูโร โอเกิตา ประธานศูนย์พัฒนาการระหว่างชาติในญี่ปุ่น ได้ริบรางวัลสาขาศึกษาสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ที่ได้ช่วยก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย, (๔) ดร. สัมภาชีวะ สวามินาธาน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยทางเกษตรกรรมแห่งอินเดีย ได้ริบรางวัลสาขาหัวหน้าชุมชน เนื่องจากการปฏิบัติงานในฐานะนักวิทยาศาสตร์ ในฐานะผู้ให้การศึกษาแก่สำนักศึกษาและเกษตรกร ตลอดจนก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านการเกษตร

ของอินเดีย, และ (๕) นายประยูร จรรยาวัณย์ นักเขียนการ์ตูนชาวไทย ได้ริบรางวัลสาขาวรรณกรรมหนังสือพิมพ์ และงานสร้างสรรค์ศิลปกรรมสื่อมวลชน เนื่องมาจากได้ใช้ภาพล้อซึ่งมีอารมณ์ขันและการเสียดสี เพื่อช่วยปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนมานานกว่า ๓๐ ปี “วารสารห้องสมุด” ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งไว้ในโอกาสนี้ด้วย.

พิธีเปิดการอบรม บรรณารักษ์ ห้องสมุด

โรงเรียนประจำปี ๒๕๑๔

เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๔ เวลา ๙.๐๐ น. ณ โรงเรียนช่างกล ปทุมวัน ถนนพระราม ๑ พระนคร คุณหญิงอัมพร มีสุข รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม บรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนประจำปี ๒๕๑๔ พิธีเริ่มด้วย นางแม่นาสี ชวลิต นายกลสมาค ห้องสมุดแห่งประเทศไทย อ่านรายงานถึงประวัติและการเปิดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ของสมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทย มีความว่า สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มีการอบรมผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕

เป็นประจำทุกปี สำหรับการอบรมบรรณา-
 รักรหัสห้องสมุดโรงเรียนนี้ สมาคมห้องสมุด
 แห่งประเทศไทยมีโครงการเปิดอบรมทั้ง
 ในเดือน สิงหาคม และ ระหว่าง ปีการศึกษา
 ร้อยทั้ง ๒ หลักสูตรต่อไปจนกว่าผู้รับการ
 อบรมในเดือนสิงหาคม จะได้รับการ อบรม
 ครบทั้ง ๓ หมวดวิชาแล้ว การอบรมจะ
 สำเร็จได้ก็ด้วย ได้รับความอนุเคราะห์ จาก
 กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยราชการอื่น
 และสถาบันการศึกษาบางแห่งที่อนุญาตให้
 ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ มาเป็น วิทยากร
 ต่อจากนั้น รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 กล่าวเปิดการอบรมมีความว่า มีความยินดี
 ที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้จัด
 การ อบรม ครูผู้ ทำหน้าที่บรรณาธิการ ห้อง
 สมุดของโรงเรียนเป็นประจำติดต่อกันเป็น
 เวลาถึง ๑๕ ปี สถิติผู้เข้ารับการอบรมมี
 เป็นจำนวนสูงพอที่จะวางใจได้ว่า ครูผู้ทำ
 หน้าที่บรรณาธิการ ห้องสมุด โรงเรียนจะทำ
 หน้าที่ โดยถูกต้อง ตามหลักวิชา อันจะ
 อำนวยประโยชน์แก่นักเรียน ผู้สนใจใช้ห้อง
 สมุดของโรงเรียนมิใช่น้อย การที่กล่าว
 เช่นนี้ ก็เพราะ ได้ประจักษ์ ในความสำคัญ
 ของการอ่านหนังสือแล้ว และผู้ที่ใกล้ชิด
 ที่มี โอกาส จะส่งเสริม ให้เด็กรัก การอ่าน
 หนังสือมากที่สุดก็คือครูผู้ทำหน้าที่บรรณา-

รักรหัส ด้วยการเลือกหนังสือที่ดีและเป็น
 ประโยชน์ เข้าห้องสมุด จัดจำแนกหมู่
 หนังสือ และทำบัตร รายการ ให้ผู้ใช้ ห้อง-
 สมุด ด้รับความสะดวก ในการค้นหาหนังสือ
 ที่ต้องการ สร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้
 เต็มมีความสนใจ และดำเนินงานห้องสมุด
 ให้ผู้ริเริ่มการอ่าน ด้รับความพอใจ ถ้าครู
 ผู้ทำหน้าที่ บรรณาธิการ ห้องสมุด รู้จักวิญญู
 ใจเด็กแล้ว ก็เป็นอันวางใจได้ว่านักเรียนใน
 โรงเรียนนั้น ๆ จะรักการอ่านหนังสือ และ
 จะเป็นพหุสัทในเวลาอันไม่นานนัก และ
 การที่สมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทยได้
 เพิ่มการอบรมในเรื่องการสอนให้นักเรียนรู้
 จักใช้ห้องสมุดขึ้นอีกหมวดหนึ่งนั้นนับว่าได้
 ให้ความรู้ ทาง บรรณาธิการ ศาสตร์ ขึ้นพิน
 ฐานโดยครบถ้วน แก่ครูผู้เข้ารับ การอบรม
 ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ อย่างยิ่ง ในการ ปฏิบัติ
 งาน ให้เป็น ประโยชน์ แก่นักเรียน สืบไป
 สำหรับจำนวนครู บรรณาธิการผู้เข้ารับการ
 อบรมในครั้งนี้มีดังนี้ คือ หมวด ๑ การ
 เลือกหนังสือและ ใช้ประโยชน์ จากหนังสือ
 จำนวน ๓๗ คน หมวด ๒ การจัดหมู่
 หนังสือและทำบัตรรายการ จำนวน ๕๕
 คน หมวด ๓ การดำเนินงานห้องสมุดโรง
 เรียน จำนวน ๕๕ คน รวมทั้งสิ้น ๑๔๗ คน.

การขยายหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ

๗ ปี

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๑๔ หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้เสนอข่าวเกี่ยวกับการขยายหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ๗ ปี มีความว่า ตามร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙ ได้กำหนดโครงการที่จะต้องดำเนินการให้ทั้งหมด ๗๒ โครงการซึ่งจัดเป็นโครงการต่อเนื่อง ๓๘ โครงการและเป็นโครงการใหม่ ๓๔ โครงการ นอกจากนั้นจะมีการเพิ่มอาคารสถานที่เรียนด้วย โดยจะทำการปรับปรุงโรงเรียน ๑๕๘ โรงเรียน และสร้างโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอให้ครบทุกอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในส่วนภูมิภาค คาดว่า จะต้องใช้งบประมาณถึง ๓๔,๐๐๐ ล้านบาท (สามหมื่นสี่พันล้านบาท) สำหรับใน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ ๓ คาดว่า จะมีจำนวนนักเรียนทุกระดับอยู่ในสถานศึกษาทุกประเภทประมาณ ๘,๗๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งแยกเป็นชั้นประถมศึกษาตอนต้น ๕,๗๔๔,๐๐๐ คน, นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ๑,๕๔๓,๐๐๐ คน (ขยายหลักสูตรการ

ศึกษาภาคบังคับ ๗ ปี), นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๘๐๐,๐๐๐ คน, นักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง ๒๖,๐๐๐ คน, นักเรียนในสถานศึกษาฝึกหัดครู ๑๒๐,๐๐๐ คน, นักศึกษาผู้ใหญ่ ๑๓๐,๐๐๐ คน, นักเรียนอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น ๘๕,๕๐๐ คน, นักเรียนการศึกษาพิเศษ ๑๒,๕๐๐ คน, นักเรียนพลศึกษา ๒,๐๐๐ คน, นักเรียนช่างศิลป์ ๖๐๐ คน และนักเรียนนาฏศิลป์ ๒,๐๐๐ คน,

โรงเรียนรัชดาภิเษก

ตามชื่อพระราชทาน

เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๔ หนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" ได้เสนอข่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อโรงเรียน ๕ โรงเรียนที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองมหามงคลสมัยเฉลิมฉลองราชสมบัติครบ ๒๕ ปี เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๔ แล้ว คือ (๑) โรงเรียนราชประชาสมาสัยรัชดาภิเษก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (๒) โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอจตุรพักตรพิมาน

จังหวัดร้อยเอ็ด (๓) โรงเรียนละหานทราย
รักษากิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัด
บุรีรัมย์ (๔) โรงเรียนชลลึงรักษากิเษก
อำเภอชลลึง จังหวัดจันทบุรี (๕) โรงเรียน
ฉวางรักษากิเษก อำเภอฉวาง จังหวัด
นครศรีธรรมราช (๖) โรงเรียนท่าแซะ
รักษากิเษก อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
(๗) โรงเรียนบ่อพลอยรักษากิเษก อำเภอ
บ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี (๘) โรงเรียน
พรหมบุรี รักษากิเษก อำเภอพรหมบุรี
จังหวัดสิงห์บุรี และ (๙) โรงเรียนปง
รักษากิเษก อำเภอปง จังหวัดเชียงใหม่.

รายนามผู้บริจาคสมทบทุนสร้างตึก

หนังสือมอบเกล้าฯ ถวายในวันรับดา-

กิเษก ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔

(ต่อจากฉบับก่อน)

๓๒. น.ส. อภิรมย์ พรหมเดช โรงเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม กาญจน-
บุรี ๑๕๐.— บาท ๓๓. นายเชาว์สง
แช่ได้ ๓๕๗๔/๒—๓ อมรเภสัช ถนน
สุรนารี นครราชสีมา ๕๐.— บาท ๓๔.
นายชวน อิศระพันธุ์ ห้างสมุทประชาชน
จังหวัดสมุทรสาคร ๒๐.— บาท ๓๕.

น.ส. สุภัทรา ศิตรีเงิน และ นางเวก ศรี-
ตรี ๗๗ ซอย ๑๐๓ สุขุมวิท พระนคร
๓๕๐.— บาท ๓๖. น.อ. ประชุม อารี-
รอย น.ร. โรงเรียนเตรียมทหาร ถนน
พระราม ๔ พระนคร ๑๒๕.— บาท ๓๗.
น.ส. จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา โรงเรียน
สาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๘๐.—
บาท ๓๘. น.ส. ชมชื่น เชื้อศรีตัน โรง
เรียนคึกกุ้งพังงาวิทยายน อ. เมือง พังงา
๓๐.— บาท ๓๙. นายเฉลียว กล้าการชาย
ห้างสมุทประชาชน อำเภอหนองฉาง
จ. อุทัยธานี ๒๐.— บาท ๔๐. นางสุรินทร์
จันทร์ลี โรงเรียนเทศบาลราชูปถัมภ์ พระ-
นคร ๑๐๐.— บาท ๔๑. นางเรณู อุปถัมภ์
โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จ. นนทบุรี
๒๐.— บาท ๔๒. นางทัศนีย์ บุญพัฒน์
โรงเรียนปริญญาดิพย์ ซอยรางน้ำ พระ-
นคร ๓๕๐.— บาท ๔๓. นางสมพิศ
หมั่นวงศ์ โรงเรียนเทศบาลวัดศรีทศเทพ
พระนคร ๓๕๐.— บาท ๔๔. นางลัดดา
ปัทมรังษี โรงเรียนบ้านขวกโป่ง อ. สูงเนิน
จ. แพร่ ๒๐.— บาท ๔๕. นางกมล
รุ่งอุทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ พระนคร ๑๕๐.— บาท ๔๖.
นางสมพิศ คุณศิริพิทักษ์ สถาบันบัณฑิต-

พัฒนบริหารศาสตร์ พระนคร ๑๐๐.—
 ๔๗. น.ส. อรจิตร สุวรรณโพธิ์ศรี สถาบัน
 บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พระนคร
 ๑๐๐.— บาท ๔๘. น.ส. นิตยา พิรานนท์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พระ-
 นคร ๑๐๐.— บาท ๔๙. ผู้ไม่ประสงค์
 จะออกนาม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
 ศาสตร์ พระนคร ๕๐.— บาท ๕๐.
 นางจรวบพร ผิวเหล็ก ห้องสมุดกระทรวง
 สาธารณสุข พระนคร ๓๕๐.— บาท
 ๕๑. อธิการโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ถนน
 สามเสน พระนคร ๓๕๐.— บาท ๕๒.
 น.ส. สุกัญญา พุทธิการัตน์ ห้องสมุดคณะ
 ทันตแพทยศาสตร์ พระนคร ๕๐.— บาท
 ๕๓. นายชวณ สิริสุคนธ์ โรงเรียนวัฒนา
 ศิลป์วิทยาลัย ชัยสมรภูมิ ๓๕๐.— บาท
 ๕๔. นายอรชุน วัฒนเขจร โรงเรียน
 ขวัญศึกษา ๒๑๕/๒ สุขุมวิท ๒๒ ๓๕๐.—
 บาท ๕๕. นางบุญชิต อุ่นวรรณธรรม
 โรงเรียนวัดสุวรรณภูมิ อ.เมือง สุพรรณ
 บุรี ๕๐.— บาท ๕๖. นางรพินท์
 มาพบพันธ์ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
 พระนคร ๕๐.— บาท ๕๗. น.ส. สระอา
 วรศิลป์ โรงเรียนช่างครุฑคอนแวนต์
 ธนบุรี ๓๕๐.— บาท ๕๘. น.ส. อุทัย

ทุติยะโพธิ์ หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัย
 มหิดล ธนบุรี ๓๕๐.— บาท ๕๙. น.
 ส้าราญ สังข์เวียนทอง พิพิธภัณฑ์พร
 ปฐม จังหวัดนครปฐม ๑๐.— บาท ๖๐
 นายสวิง ประสิทธิ์ ห้องสมุดประชาชน
 จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๕.— บาท ๖๑. พ
 ภิกลอย จันทมณีโชติ ห้องสมุดจันทม
 โชติอุทิศ วัชรเนินไศล อ.หาคไ
 ๒๐.— บาท ๖๒. คณะครูและนักเรียน
 โรงเรียนเอี่ยมมละออ พระนคร ๔๐๐.— บาท
 ๖๓. น.ส. ออนศรี ชนจิตร ห้องสมุด
 อำเภอโพทะเล จ.พิจิตร ๕๐.— บาท
 ๖๔. น.ส. สมบัติ กฤษณพันธ์, น.ส. สุน
 อัมระนันท์ ร.ร. เมืองอุทัยธานี ๕๐.
 บาท ๖๕. มาริเคติเซีย เทโซเป
 ร.ร. วาสุเทวี ยานนาวา พระนคร
 ๒๐๐.— บาท ๖๖. นางวิลาวัณย์ วงศ์สุ
 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกร
 มหาวิทยาลัย ๕๐.— บาท ๖๗. น
 ประทับ ไตรอุโฆษ ร.ร. ประทับวิ
 อ. ตาคี จ. นครสวรรค์ ๑๕๐.— บาท
 ๖๘. นายสุ่ม กอนกุก ห้องสมุดบุญอยู่
 อ. บางละมุง ชลบุรี ๒๐.— บาท ๖๙. น.
 ศรีอุทัย เกรษฐพาณิชย์ ห้องสมุดสำ
 งานสถิติแห่งชาติ ๓๐.— บาท ๗๐. น.

มณฑล ไปยณเจริญ หอสมุดกองรักษา
ที่หลวง กรมธนารักษ์ ๒๐.— บาท ๗๑.
นายจำรูญ ครอบบุญ ที่ทำการศึกษาธิการ
จังหวัดพังงา ๒๐.— ๗๒. นายผกา-
วรรณ เจริญเจริญ หอสมุดกลาง มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๓๕๐.— บาท ๗๓.
นายชลัย ลีระวนิช หอสมุดกลาง มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๑๐๐.— บาท ๗๔.
น.ส. อุบล ใจเจริญ หอสมุดกรมชล
ประทาน พระนคร ๕๐.— บาท ๗๕.
น.ส. สุนทรี พานิชนิก การไฟนครหลวง
๑๐๐.— บาท ๗๖. น.ส. เสาวคนธ์
กาญจนรักษ์ หอสมุด ร.ร. สาธิตจุฬาฯ
ฝ่ายประถม ๑๐๐.— บาท ๗๗. น.ส.
สวสดี ประพรวณศิริ วิทยาลัยครูเพชรบุรี
วิทยาลัยลงกรณ์ ถนนเพชรบุรี ๓๕๐.—
บาท ๗๘. น.ส. ทองหยก ประทุมวงศ์
หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๕๐.— บาท ๗๙. นางพวงเพชร ศรี-
สมบุญ หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๕๐.— บาท ๘๐. น.ส. สุชาดา สุวรรณ-
วานิช หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๐.— บาท ๘๑. น.ส. งามเพชร ระเบียบกุล
ร.ร. ตำรวจราษฎร์สังเคราะห์ จ. เชียงราย
๕๐.— บาท ๘๒. นายสำคัญ บุญ—หลง

๑๐๕ ครอบบางขวาง ยานนาวา พระนคร
๕๐.— บาท ๘๓. น.ส. ดวงตา บุญ—หลง
การทำเรือแห่งประเทศไทย ๕๐.— บาท
๘๔. นางจินดา สิงห์ปรีชา หอสมุด
เอ.ยู.เอ. ๕๐.— บาท ๘๕. น.ส. ไข่มุกต์
มิลินทะเลขา หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกรี
พระนคร ๑๐๐.— บาท ๘๖. นางธรา
ภณภณ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกรี
พระนคร ๑๐๐.— บาท ๘๗. น.ส. มาลิน
ภัทรภรณ์ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกรี
พระนคร ๕๐.— บาท ๘๘. น.ส. สุภาพันธุ์
สุนทรภณ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกรี
พระนคร ๕๐.— บาท ๘๙. นางนิสา
เปล่งคำ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกรี
พระนคร ๕๐.— บาท ๙๐. ร.อ. หึง
ประนอม ปัญญางาม หอสมุดแห่งชาติ
ทำวาสุกรี พระนคร ๓๐.— บาท ๙๑.
นางอนงค์นารถ เทชะวนิช หอสมุดแห่ง
ชาติ ทำวาสุกรี พระนคร ๓๐.— บาท
๙๒. นางพันธุ์ทิพย์ อัจฉกาญจน์ หอสมุด
แห่งชาติ ทำวาสุกรี พระนคร ๓๐.— บาท
๙๓. นางเสาวณีย์ ทรงสุนทร หอสมุด
แห่งชาติ ทำวาสุกรี พระนคร ๒๐.— บาท
๙๔. นางเย็นฤดี สัจฉกร หอสมุดแห่ง
ชาติ ทำวาสุกรี พระนคร ๕๐.— บาท
๙๕. ผู้ไม่ประสงค์จะออกนาม หอสมุดแห่ง

ชาติ ทำวาสุกรี พระนคร ๑๕๐.— ๕๖.
นางแม่นมมาส ขวลิท หอสมุดแห่งชาติ
ทำวาสุกรี พระนคร ๓๕๐.— บาท ๕๗.
นางจาวรรณ สีนุโสภณ ห้องสมุดคณะ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓๕๐.— บาท ๕๘. นายบุญธรรม พุ่มอยู่
ห้องสมุดประชาชน จังหวัดสมุทรปราการ
๒๕.— บาท ๕๙. นางกรทอง เนียม-
ทันต์ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัย สภา
วิจัยแห่งชาติ ๓๐.— บาท ๑๐๐. นาง
ศรีสวัสดิ์ สีมานนทปริญา ศูนย์บริการ
เอกสารการวิจัย สภาวิจัยแห่งชาติ
๓๐.— บาท ๑๐๑. น.ส. พิมพร ยงศิริวัฒน์
ศูนย์บริการเอกสารการวิจัย สภาวิจัยแห่ง
ชาติ ๓๐.— บาท ๑๐๒. นางจิตรบรรจง
สมครุฑ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
อ.จอมบึง จ.ราชบุรี ๑๐.— บาท ๑๐๓.
น.ส. เขียวที ประสิทธิ์ธรรม ๑๔๗ สุขุมวิท
๔ พระนคร ๔๕.— บาท ๑๐๔. นาง
ศิริพร จิรปภา หอสมุดแห่งชาติ ทำ-
วาสุกรี พระนคร ๒๐.— บาท ๑๐๕.
น.ส. นิยะดา ทาสุนันท์ หอสมุดแห่งชาติ
ทำวาสุกรี พระนคร ๒๐.— บาท ๑๐๖.
น.ส. ผาสุข สุขผล หอสมุดแห่งชาติ ทำ-
วาสุกรี พระนคร ๒๐.— บาท ๑๐๗.

นางปทุม เปรมกมล ๓๐ ซอยบุญชนะ
ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ ๑๑ ๕๐.— บาท
๑๐๘. นางสกลวยเกษ เปรมกมล ร.ร.
ช่างก่อสร้างกุสิต พระนคร ๕๐.— บาท
๑๐๙. คุณหญิงหอมราชโยธา ๕๐.— บาท
๑๑๐. น.ส. วานี คักกีเจริญ ศูนย์วิชา
การพยาบาล พระนคร ๕๐.— บาท ๑๑๑.
นางนิตยา รุทามาศย์ หน่วยศึกษานิเทศน์
กรมวิสามัญศึกษา พระนคร ๓๕๐.— บาท
๑๑๒. คร. มาเรีย เหล่าสุนทร ห้องสมุด
ยูเนสโก ถนนสุขุมวิท พระนคร ๔๐๐.—
บาท ๑๑๓. นายคุณ ประภาวิวัฒน์
๑๓๔ ซอยหม่อมแก้ว ถนนพระราม ๖
พระนคร ๓๕๐.— บาท ๑๑๔. คุณหญิง
อัมพร มีสุข กระทรวงศึกษาธิการ
พระนคร ๑๗๕.— บาท ๑๑๕. ม.ภ.
บุญเหลือ แพทยสุวรรณ กระทรวงศึกษา
ธิการ พระนคร ๑๗๕.— บาท ๑๑๖.
นายสออัน กิษยบุตร ร.ร. การไปรษณีย์
แห่งเอเชียและโอเชียนเนีย ๒๐๐.— บาท
๑๑๗. นางพิศมัย คำวงศ์ปิ่น คณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๓๐.—
บาท ๑๑๘. น.ส. รสา วงศ์ยังอยู่ หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา ๓๕๐.—
บาท ๑๑๙. น.ส. ทวงรัษฎ์ ศักระวาทิน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา
๓๕๐.— บาท ๑๒๐. นายสมจิตร โส-
โสฬส สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
๑๐.— บาท ๑๒๑. นายสุพจน์ แก้ว-
ประทีป ๑๑๒๘/๕ ถนนแก้ววรวุฒิ อ.เมือง
หนองคาย ๑๐๔.— บาท ๑๒๒. นาง
ศศิวงศ์ บึงตระกูล หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมวิสามัญศึกษา ๓๕๐.— บาท ๑๒๓.
นางบุปผา กุลสวัสดิ์ ร.ร. เทศบาล ๑ บ้าน
ชุมแสง อ.ชุมแสง นครสวรรค์ ๑๐.—
บาท ๑๒๔. นางแจ่มจิต เลหาวัฒน์
๑๒ วิทยานนท์ ตู๊ ป.ณ. ๔ เชียงใหม่
๓๕๐.— บาท ๑๒๕. นางรณิชน
วิจิตรานนท์ ห้องสมุดกลาง บริษัทไม้สัก
ไทย บางนา ๕๐.— บาท ๑๒๖. นาย
เทียนจิ๋ว แซ่กู่ ร้านจรัสศิลป์เฟอ์นิเจอร์
บางโพ พระนคร ๓๕๐.— บาท ๑๒๗.
น.ส. วิณา พุทธิวิบูลย์ ร.ร. องค์กรักษ์
(มัธยมวิสามัญ) จ. นครนายก ๑๐.—
บาท ๑๒๘. นางทองใบ สายทอง
วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี ๕.— บาท ๑๒๙.
นางวิมล อินทร์ชูศรี วิทยาลัยเทคนิค
ภาคใต้ จ. สงขลา ๑๐.— บาท ๑๓๐.
นางบรรจง สัพพะเลข วิทยาลัยเทคนิค
ภาคใต้ จ. สงขลา ๑๐.— บาท ๑๓๑.

นายนิวัฒน์ กุลวานิช วิทยาลัยเทคนิค
ภาคใต้ จ. สงขลา ๕.— บาท ๑๓๒.
นายยัง กุนอก ร.ร. อนุบาลอุดรธานี
อำเภอเมือง อุดร ๒๐.— บาท ๑๓๓.
น.ส. จันทนา ทรงศิริ ร.ร. วัดอรัญญิการาม
อุดรศักดิ์ ๕.— บาท ๑๓๔. น.ส. เขียวภา
โรจน์ศิริ ร.ร. วัดอรัญญิการาม อุดรศักดิ์
๕.— บาท ๑๓๕. น.ส. สมบูรณ์ ถมยา
ร.ร. วัดอรัญญิการาม อุดรศักดิ์ ๕.— บาท
๑๓๖. น.ส. ดวงแข แก้วกรงศรี วิทยาลัย
วิชาการศึกษามหาสารคาม ๕.— บาท
๑๓๗. น.ส. วลัย บุญศรี ร.ร. วัดสุทธา-
โภชน์ พระนคร ๕.— บาท ๑๓๘. น.ส.
ร่วมจิต ศรีวิโรจน์ ร.ร. ผดุงนาวิ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จ. มหาสารคาม
๑๐.— บาท ๑๓๙. น.ส. อำพันศรี แก้ว-
วิวัฒน์ ร.ร. โกวิทจ่าง เชียงใหม่ ๑๐.—
บาท ๑๔๐. น.ส. แม่นศรี เฟื่องเพียร
ร.ร. พระยาพิทยาคม จ. เชียงราย ๑๐.—
บาท ๑๔๑. นางพัชรมณต์ หัสนันท์
ร.ร. อนุบาลวัดนางนอง ธนบุรี ๕.— บาท
๑๔๒. น.ส. มยุรี วิบูลย์ ร.ร. สัทธิวิทยา
สระบุรี ๑๐.— บาท ๑๔๓. นางสมบัติ
ชะบาทอง ร.ร. วัดลาดพร้าว พระนคร
๕.— บาท ๑๔๔. นายบุรี มั่งคั่ง ร.ร.

เทคนิค ลพบุรี ๕.— บาท ๑๔๕. นาย
เคลอม มุขย์แก้ว วิทยาลัยเกษตรกรรม
นครศรีธรรมราช ๕.— บาท ๑๔๖.
น.ส. จำปา เทียมทินกฤต ร.ร. นาริรัตน์
จังหวัดแพร่ ๑๐.— บาท ๑๔๗. น.ส.
สมจิตร มุขขันธ์ ร.ร. กัณฑ์รามณ์
อ. กัณฑ์รามณ์ ศรีสะเกษ ๑๐.— บาท
๑๔๘. น.ส. มะลิวัลย์ คำรงค์ศักดิ์ ร.ร.
ห้วยยอด จังหวัดตรัง ๕.— บาท ๑๔๙.
นายอุดม พรหมมินทร์ ร.ร. พินิจาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๕.— บาท
๑๕๐. นายภิญโญ พูลพิญโญ ร.ร. เมือง
ยะลา จังหวัดยะลา ๕.— บาท ๑๕๑.
น.ส. พรพรรณ วงศ์ทวีป ร.ร. วัคใหม่ช่อง
ลม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท ๑๕๒.
น.ส. เพ็ญศรี บ้านไกรทอง ร.ร. เซนต์โยเซฟ
คอนแวนต์ พระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท ๑๕๓.
น.ส. สายใจ ม้วนทอง วิทยาลัยกรุงเทพ
พระนครศรีอยุธยา ๕.— บาท ๑๕๔. น.ส.
รัชณีเพ็ญ ยี่ตยานนท์ ร.ร. เซนต์โยเซฟ
คอนแวนต์ พระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท ๑๕๕.
นางสุภรณ์ เวระวณิชย์ ร.ร. การช่างสตรี

ธนบุรี ๑๐.— บาท ๑๕๖. นาง
ประจักษ์ อุดมใหญ่ ร.ร. ช่างศิลป์ กรม
ศิลปากร พระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท ๑๕๗.
นายประทีป เจริญรัตน์ ร.ร. บัณฑิต
วิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท ๑๕๘. นาย
ประทุม พรหมคอนกอ ร.ร. ราชวินิต
พระนครศรีอยุธยา ๕.— บาท ๑๕๙. นางศิริรัตน์
ยิ้มศิริวัฒน์ ร.ร. สว่างวงษ์ (ตาก
ประชาชนกุล) นครสวรรค์ ๕.— บาท
๑๖๐. นางวิมลนะ ศรีภพ ร.ร. การช่าง
พระนครศรีอยุธยา อยุธยา ๑๐.— บาท
๑๖๑. น.ส. รัตนา รบมีชัย ร.ร. คึกษา
สงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท ๕.—
บาท ๑๖๒. น.ส. ดวงสุภา จิตพันธ์
ร.ร. สตรีสมุทรปราการ ๑๐.— บาท
๑๖๓. นางบุษผา เลื้อสกุล ร.ร. กรรณ
สูตรศึกษาลัย สุพรรณบุรี ๑๐.— บาท
๑๖๔. นายพลชัย ประชุมชิต ร.ร. สภา
งามชนูปถัมภ์ พิจิตร ๑๐.— บาท ๑๖๕.
ชิสเตอร์พูนสุข บุญหนา ร.ร. อัสสัมชัญ
คอนแวนต์ พระนครศรีอยุธยา ๑๐.— บาท
(ยังมีต่อ)

ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์

ต่อไปนี้จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายเบื้องต้น ๔ ประการ คือ:-

๑. ให้เป็นศูนย์กลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง “วารสารห้องสมุด” และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กับสมาชิก ผู้มีอุปการคุณ และผู้อ่านทุก ๆ ท่าน.
๒. ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกันระหว่างผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีเหตุผลดี และประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนากิจการห้องสมุดของไทย.
๓. ให้เป็นศูนย์กลางที่บรรณารักษ์, ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุด และผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้เป็นที่ระบายออกซึ่งสิ่งที่อัดอั้นตันใจ และเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุดเพื่อขอความคิดเห็น การเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น.
๔. ให้เป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็น การติชม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” จากบุคคลผู้หวังดี ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ได้ เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น.

ชลัช ลีชะวัฒนิช ผู้ควบคุม

บทความสำหรับวารสารห้องสมุดฉบับ รัชดาภิเษก

ถาม

ได้ รับ จดหมาย จากคุณ ชลัช แล้วค่ะ
เรื่องขอให้เขียนเรื่องลงวารสาร ห้องสมุด
ฉบับรัชดาภิเษก ก็ฉันอยากจะเขียนให้
จริง ๆ ค่ะเพราะเป็นโอกาสที่เป็นศิริมงคล
อย่างยิ่ง แต่สนใจที่สนองความปรารถนา
ของคุณชลัชไม่ได้จริง ๆ เพราะตอนนี้นานมาก
ที่สึก มีทั้งเรื่องขบประมาณ, การพิจารณา
ความดีความชอบ, การจัดทำสรุปรายงาน, ^๕
งานสอนหนังสือ และงานจัดซื้อพัสดุต่าง ๆ

ถ้าจะเขียนออกมาให้ไต่ก็คงจะได้ แต่คง
ไม่มีใครอ่านได้เพราะสื่อกเขาเผากิน ก็ฉัน
จึงอยากจะขอตัวไว้ก่อน เอาไว้โอกาสหน้า
รับรองจะเขียนให้ไต่แน่ โดยเฉพาะเรื่อง
ของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
และเรื่องอื่น ๆ ที่มีอยู่ในใจแล้ว ครั้นขอ
ตัวที่เถิดก็อย่าว่าอย่างโน้นอย่างนี้เลย นี่ก็ได้
เวลาไปสอนหนังสืออีกแล้วขอจบที่นี้ค่ะ หวัง
ว่าคงสบายดี แต่ว่าถ้าผลึกส่งในเดือน
หน้าไต่ก็จะพยายามเขียนให้ไต่ค่ะ.

วิไล ปานพลอย

ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอบ

ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณอาจารย์เป็นอย่างยิ่งยวดยัตน์ในเวลาต่อมาอาจารย์ได้กรุณาส่งบทความเรื่อง “พระมหากุณาธิคุณล้นเกล้าฯ” ไปลงใน “วารสารห้องสมุดฉบับรัชกาลที่ ๖” ทันเวลาและเป็นบทความเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่ช่วยกู้หน้าบรรดาห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศไทยที่เคยได้รับพระมหากุณาธิคุณไปรุดเกล้าฯ เสด็จทอดพระเนตรกิจการห้องสมุดและพระราชทานพระราชทรัพย์อุดหนุนห้องสมุด ผมในฐานะที่มีอาชีพหากินอยู่ในห้องสมุดและในฐานะที่เป็นคนหนึ่งที่มีความรับผิดชอบในการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” ในปัจจุบัน จึงรู้สึกภูมิใจและรู้สึกตนว่าเป็นหนี้บุญคุณอาจารย์อย่างที่ไม่ทราบว่าจะสรรหาคำพูดใดมากล่าวมันจึง

จะสาสมกัน เพราะในชีวิตของผมนั้นก็คิดว่าในโอกาสเฉลิมฉลองพระเกียรติยศแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพิเศษเช่นวันรัชกาลที่ ๖ นี้ ในฐานะที่เป็นข้าราชการและข้าแผ่นดินก็คงจะมีชีวิตยืนยาวอยู่สนองพระเดชพระคุณถวายความจงรักภักดี ครองเป็นครองสุจริตแล้ว เมื่อย้อนมาพูดถึงเวลาสำหรับเขียนหนังสือ ผมมีความมั่นใจอยู่เสมอว่า “มีเวลาเสมอสำหรับผู้ที่รักจะเขียนให้สำเร็จ” คำว่า “ฉันไม่มีเวลาเขียน” จึงเป็นเพียงคำแก้ตัวเฉพาะหน้าของผู้ที่ไม่เต็มใจจะเขียนเท่านั้น บทความของอาจารย์ได้ช่วยยืนยันทฤษฎีนี้ได้อย่างดี ในโอกาสต่อไป ผมจึงสบายใจได้ว่า “วารสารห้องสมุด” จะได้รับบทความเรื่องใหม่ ๆ จากอาจารย์อีก ผมจึงขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง.

วลัย ลีระวนิช.

ลดราคา ๕๐% มีเวลาจำกัด

หนังสือใหม่ที่นำอ่าน นำประดับตู้หนังสือ

ชีวิตการเป็นบรรณาธิการ	ของ ส. ศิวรักษ์	๕๐.- บาท
สารานุกรมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย	ของ สงวน อึ้งคง ๔ เล่มชุด	๒๐๐.- ,,
เที่ยวเฟื่องเรื่องเมืองไทย	ของ ขวณ ชนากร ข้าสุวรรณ	๖๐.- ,,
แรกมีในโลก	ของ เจริญ ไชยชนะ	๕๐.- ,,
ชีวิตและงานของท่านพุทธทาสภิกขุ	ของ ข.ภ.ท.	๓๕.- ,,
พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา	ของ สุชีพ ปุญญานุภาพ	๓๕.- ,,
คำในสามก๊ก	ของ วิจิตรวรรณกรรม	๓๕.- ,,
ศิลปกรรมในบางกอก	ของ น. ณ ปากน้ำ	๔๐.- ,,
คู่มือเตรียมสอบว่าด้วยงานสารบรรณ (พร้อมถาม — ตอบ)	ของ สนั่น สดงคุณท์ น.บ.	๓๐.- ,,
คุณประโยชน์ของอาหารและพืชผล	ของ ร.ต.อ. เปี่ยม บุญชะโชติ	๒๕.- ,,
ตำรายาไทยแผนโบราณ	ของ ร.ต.อ. เปี่ยม บุญชะโชติ	๔๐.- ,,
เมือหิมะละลาย	ของ สด กุรมะโรหิต ๒ เล่มชุด	๗๐.- ,,
วรรณกรรม	ของ ม. ชูพินิจ, เรียบเรียง, แมื่อนงค์	๔๐.- ,,
คำของคน	ของ ม. ชูพินิจ	๔๐.- ,,
น้ำใต้ศอก	ของ แมื่อนงค์	๓๕.- ,,
ปัญหาลูกตก	ของ น.พ. บุตร ประดิษฐ์วานิช	๖๐.- ,,

ท่านสนใจติดต่อสั่งซื้อได้ที่

สำนักพิมพ์เบชมบรรณกิจ

เลขที่ ๒๓๒ - ๒๓๔ เวียงนครเขมม กรุงเทพฯ ๙ ๑ โทร. ๒๑๑๓๓๕

การเงินส่งในนาม “ผู้จัดการเขมมบรรณกิจ” เป็นผู้รับ ส่งจ่าย ป.ท. วัดเลียบ (จดส่งทาง พ.ก.ง.)
 หมายเหตุ ท่านผู้สนใจในหนังสืออื่น ๆ ของสำนักพิมพ์นี้ โปรดเขียนชื่อที่อยู่ให้ชัดเจนส่งไปขอรายการ
 หนังสือได้ฟรี นอกจากนั้นสำนักพิมพ์บริการจัดหาหนังสือของสำนักพิมพ์อื่น ๆ ให้ด้วย

ข่าวด่วนควรสนใจ

สำหรับนักอ่านและบรรณารักษ์ทั่วไป

แพร่พิทยาลดราคา ๕๐%

ตั้งแต่ ๑ สิงหาคมเป็นต้นไป

แพร่พิทยา ศูนย์รวมหนังสือและตำราทุกชนิดที่มาตรฐานที่สุดในย่านวังบูรพา เปิดโอกาสดีให้นักอ่านทุกท่าน บรรณารักษ์ห้องสมุดทุกแห่ง ชมการลดราคา ภาษาไทยทุกประเภทลด ๕๐% รวด ภาษาอังกฤษลด ๑๐%—๓๕% ถูกที่สุด เป็นประวัติการณ์

อ่านผลงานของ ดอกไม้สด, กาญจนา นาคนันทน์, โปต้น, อ. สนิทวงศ์, ม.จ. อากาศดำเกิง, สวามี สัตยานันท์, ปรี, อมรวดี, อาษา ขอจิตต์เมตต์, ฯลฯ ชุดวรรณคดีหอสมุดแห่งชาติ ชุดกฎหมายและชุด การบัญชีของผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดความรู้ทั่วไป ทั้งนวนิยายและสารคดีมากกว่า ๑,๐๐๐ รายการ พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์อย่างดี มีให้ท่านเลือกได้ตามความพอใจ.

รีบไปชมและซื้อด่วน ช้าอาจจะหมดอดได้หนังสือดี

ต่างจังหวัด, บรรณารักษ์, และผู้สนใจ ขอรายชื่อหนังสือได้ที่

แพร่พิทยา วังบูรพา กรุงเทพฯ ๒ ตู้ ป.ณ. ๕๑๔

โทร. ๒๑๔๒๘๓, ๒๒๑๒๘๖